GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl. No.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0362
4	Work Number	D 933
5	Page No (From... To)	1 to 82
6	Name of the Work	HARIS CANDRO PAKHYANAMU
7	Subject	HARIS CANDRO

B.362
D.933

12-2-64

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY MADRAS

R. No. 933

౧ వ॥ అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నారచియింపఁ గోరిన హరిశ్చంద్రచరి
త్రంబను మహాప్రబంధంబునకుఁ గథాక్రమం బెట్టిదనిన॥
౨ ఉ॥ శ్రీ తరుణీమనోహర విరించిసమాన మహాతపోధన | వ్రాతనివాసయో
గ్య మమరప్రమదౌఘ సమస్తపుణ్యభూ | జాతలతానికేతనము సస్మృత సాత్త్వికము ల్వి
శరుంత మెంతయున్ | ప్రీతవనంబు బొల్చు వసుధారమణీహారి నీలభూష
౩ ణమ్ము॥ వ॥ మదనవిరోధితాపససమాజము ప్రాజ్యయైన చర్యదాకష | ప్పుద
ములు పుష్పగుచ్ఛములపై భ్రమరింపవు చంద్రశేఖరుఁ | ముదమున మజ్జనం
బు మునిముఖ్యులు జేయక మున్న హంసముల్ | గదియుగ వోవు తామరకొలం
౪ కులసత్పిపానాంతరంబులన్॥ అందు॥ సీ॥ వికసితకుముదారవిందసౌగంధిక
విస్ఫురద్వ్యాసనావిలసితంబు | చంచరీకమరాళచక్రవాకక్రౌంచబకసం
చయారావభాసురంబు | తీరక్రమను గుచ్ఛహరితన్యగ్నకరండసమేతాం
బురాజితంబు | మత్స్యకచ్ఛపమహామకరాది జలజంతుసంతానసంచారసల
౫ లితంబు॥ తే॥ సతతకేళీసమాసక్తసంయమీంద్ర | చారికాకుచరాశ్మకపంక
సురభి | రంగదుల్లోలకల్లోలసంగతంబు | రుచిర మొప్పొల్చు నొక్కసరోవరంబు॥
౬ తే॥ ఆ సరోవరతటమున నమరవిటపి | కరణి నుడిపైని పల్లవోత్కరలతాం
త | చయశలాటుఫలావళి బాలవిస్ర | వీగు నొక్కరసాలపృథ్వీరుహంబు॥
౭ శా॥ ఆ మాకందముక్రింద దర్భజుడరణ్యావాససంశీలురై | భీమాజుల్ ద్విజ
సోమాదుల్ నలువప్రకున్ బ్రేమంబునన్ గొల్వగా | ధామాకర్త ముదేరిదాప
ది కదుర్ధత్రిక్షజింపంగ నానావరానింద్రకథాప్రసంగములనానందంబుతో
౮ నుండగన్॥ ఆ సమయంబునన్॥ శా॥ కంఠోష్ఠీకృతవేదశాస్త్రనిఖిలగ్రంథా

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం॥ శంకరకవి విరచితం

ర్గ సాధుండు మా। తాన్ం దా సూన తను ప్రభాంచితు దు సూత్రా మాదిగ శ్ర్వగా
సా ప్రత్యం దా పాంకతి సింహాపోతముబుచి ప్రాప్యా పాగ్ర గణ్యుండు మా। కరుణాదేయుం
౭ డు వ్యతియ్యధాల నశికేఖా నేఖ తుం తమ్ము లక॥ సీ॥ భనితమి ప్రోం త్రాంక పా
లభాగ ముతోడ రుద్రాధ్య మాతిరా రుచులతోడ। పల్లవా రుణ జటా పటల భా
రముతోడ నక్షత్ర లాఛందం దంబుతోడ। చిత్తభు వ్యగ్రప్రాచినోత్త తియ్యము
తోడ రమతి ద్య్యధర్మాంరురముల తోడ। నతనక్ష లక్ష్మి బి కార్ష్య సూత్రముతో
౧౦ డ ధవళ దయు జ్యోప వీతములతోడ॥ తే॥ ప్రాజ్ఞ కల్లోల వర్ణాంత బుప్రాసర్ఘున రము
దలముతోడ వినయ సంపదలు దు దల। గదిసి ధరియుంచు వరశిష్య గణముతో
౧౧ డాగరిమ జను దెంచె పాంకవాగ్రజుని రదము॥ సీ॥ ఆరు గుడెంచి ననథం డల్లం
తదవ్వుం లధార గాంచి యెదురు గాదోయు భక్తి। నను జనమేతుద్దె యుండంద
పెద్ద వందనము లానర్చె తొమ్మన్సుచు వచ్చి। పాదన సలిలార్ఘ్య పాద్యాది వి
ధుల బూజించి మ్రావసనాసీను జేసి। హస్తాబ్జములు మోడ్చి యుంతరంగంబు
౧౨ నప్రేమ బొంపిల్ల ప్రాదసేమమడిగి॥ తే॥ సమంయ సము చిత మృదు వాక్య సర
ణి జెలియ। నోరి సుఖనోష్టి నదవ్వచు గాంత ప్రెమ్మ। జరపి దుంతిసు తా
౧౩ స్ప్రశిసుం డయు మోం డ్రు। బలికెనిట్లని నయ సంపదలు మెంచలు॥ శా॥ ఆర్కభ్రా
జితతేజ కల్మష నమూ హాంభోజ హేమంత షట్కర్మాతీత మతి ప్రభావ
సుమన స్పందో హా రోతీరసం। వర్ణానేకము నెప్రభాసు విలసత్పాదాంబు
జ త్రయం ప్రియో। మార్కండేయ మునీంద్ర శక్యమె భవన్మాహాత్మ్య ముల్ నే పె
౧౪ కొర్గనన్॥ క॥ విమల తపఃఫల తోషిత। కమలాసన కమలనాభ కమలా
రి కెలి। తమ మహానుభావ నినుబోల మహాత్ములు ముజ్జగంబుల నులేరర
౧౫ యంగా॥ మత్తకోకిల॥ ఆలపోతు ను జెంకయుగ్ గ కల్పాంకముగ్ గ జచర్మ
ముగ్। శూలముగ్ జటతె తు తామక చూరి భూతి కపాలముగ్। ఫాలనేత్ర
ము బూప చందు రు పాపపేరులు దాచి మా। ప్రోలమై జరి యించు దేవ

నెల్లూరి కరావర్ణం ఆ॥ ౧

౧౬ డ వ్వకే వలదాని పే॥ క॥ ఆత్మా పసప్పంగ వ్రలదు। ముత్తాతవ్వ నీవరాపే దము
జ్జగ ములమి। చిత్తమున నెకుకపదనిస్స్ర। పోత్తము లెంత్తైన గలతెయూ హెం
౧౭ చ పం గర్॥ ప్రౌ॥ రావ్రనదాల్లి మీరకని గాంచిన యుష్ట్రి న్యపాల కోటిలో। నీదను
భాష్ట దిర్ధాలుత యేను దిరాజ్యము గోలుపోయి మె। దావహాతిల గ్రమ్మ
క ప్రజాధి సుతిద్ధ కరయెమినష్ట్ర భా। త్రీ వరునా నదీవలయు తెటు పదర్గ్య పతో
౧౮ మునీశ్వరా॥ క॥ అని యుష్ట్ర ధముననతి గన। విని మార్కండేయ వతానివే దుకగుం
తె। తన యాగ్ర గెకిట్లని యెను। ఘనకరుణో పాంగ ప్రస్తా సమలల కర్॥
౧౯ క॥ మనుజేంద్ర నీ ప్రసను వే। దినమూ వురు చేటు పదగ దెందంబుముదం। బునదాం
౨౦ చసముత్తరము గు। విను మొకప్పుధి ప శుకధ విపేకస్తుకర్గ॥ సీ॥ ఆకాశవా
హిని నీరాశ పర్యంత భూసుర యానవిభాసురంబు। పవన ధుగ్భమినేపా
ధూవిహార దయాగన్య నీరపతి ఘాజలార్గవంబు। సాధ్వ్ర్యంగన్య్త జలజ
రాగ ప్రభా పాటలీకృత దిష్ట భూస్థలంబు। నకటులీ లారావు విజికచనానా
౨౧ విధ ప్రసవ సౌరభ్య విభ్రాజితంబు॥ తే॥ కరము గానియూడ చగునవాం
రాశ్మెరి। ధాతునీధవ జలదసమీరణంబు। ప్రబల విభవాభిరమ దీర
౨౨ భటనిరాయు। కేసరప్రోణిధరము సాకేతపురము॥ తే॥ మత్తదము లై
నప్రరములు మూడునాల్గు। వానిలో నగ్రగణ్యయై వసుధ మీద। చరగు
ధనదుని పురి రసప్రాసము గుచు। నఖిలశిష్ట జనరాధ్య యగు నయోధ్య॥
౨౩ క॥ ఆపంకజ సంభవ నదు। నాపవన ధుగ్నీరున దు నా గుహు నదు సొ।
౨౪ భూపాలపై గద దరమే। యూపత్తి మహిమ పూదశాంశం బైనన్॥ శా॥ ఆ
కాశస్పృగనేక భూరి శిఖర వ్యాసక్త పైమానికా। నీకం బప్పురి వప్రమొప్పె
స గువరింపంగని మాగ్గొని। లాకేళీరతి చక్రవాళగిరి బోలన్నైపుగ్ సంధి
౨౫ ల్లిఖా। పారాంతుండు స్పృజించి నెమ్మి నమహా శైలంబు చందంబునన్॥ శా॥ సౌ
ల స్థూల మనోజ్ఞత్రంగ ఘటిత స్వర్ణాభ నీలప్రభా। జాలంబుల్ గల

యంగ సంబరముల్ సాంద్రంబుగా బర్వినన్। కాళింది నదిహొళ్ళి గన్నె నెది
వేడ్క నృపై సొంకాశరియం। చాలోకింపుచు సంశరియింతురు సుధావారెంచు
౨౬ ప్రబింబాననల్॥ తే॥ నల్లగలువలు దాగలు గెందామరలును। లీల మణిశక్తి
విద్రుమ లీలనవర। శీకరంబులు పాత్రికర శ్రీవహింప। చరగుకత్నాకరమువో
౨౭ లెపుకము పరిఘ॥ ఉ॥ శ్రీ విలసిల్లనప్పుడి విచిత్రపు హర్మ్యతలంబు నందు
ప్రం। భావరతీ ప్రసంగముల కల్లరు బాక్రి శ్రమంబు నొందురా। జీవదళా
యుతేద్రణుల చెక్కుల ఘర్మపంక్తి కన్గొవచ్చుల్। హ్రావగజేయు నబ్భునది
౨౮ లోపలి మెల్లని చల్లదెమ్మె రల్॥ క॥ సురశిఖరశిఖరసమ విస్ఫూర దున్నతస్త్రోం
గఘుటిత కుంభస్థగిరం। శ్రీరుచిరపరిప్రాకితాఖిల। హరిదంతరములు లుపు
౨౯ రంబు హరి హారగ్రహముల్॥ తే॥ గగన గంగా తరంగిణీ కనకకమల। హార
నాగము నార్భజన కల్పితాతి వ్యక్ష్య। విమల శశికాంత సోపాన వితతులనగ।
౩౦ సెలుచు కలధౌత గోపురమ్ములుపు రమునను॥ తే॥ దానవారి ప్రశస్తి నెంత
యును పెలసి। భూరి పద్మాభిరమ్య విస్ఫురణాగరిగి। ధనురావాత మువిద
౩౧ సుదేవ సుతుని। బోలు నప్పురి భద్ర శుండాలతతులు॥ క॥ నారసన్మిత తురం
గము। కోకనదప్రియుని రథము గుర్రంబులునై। మొరాని యితరతురగ
౩౨ ము। లాకటు కము లోనగలు గు। హా కలరు నెనయు॥ తే॥ తత్పురస్యందనము
లయుండము లు ఆహ్వా దంయు। విధి నిడి కొని మతి సుమి విశ్వకర్మ। కమల వనబాంధ
౩౩ వుని కతాంగము గుబేరు। పుష్పకంబును ద్వి జియించె పెలుపు మెలుర॥ క॥ గు
ణులు శ్రుతి శాస్త్ర పారా। యణులు లతనూ దిప్తి పైభవాధరి తన భోవ
ణులు వచ స్తోత్రము హో। ష్ణులప్పుర వరములోని బ్రాహ్మణులెల్లన్॥
౩౪ క॥ బాహాద్వయుక విద్యా। స్నేహగాంగేయులర్థినవరాధ యుత్। చూ
౩౫ పట్టు దురప్పుర మున। భూప కుమారులు ఘు జావి భూతి కుమారుల్॥ క॥ భిక్షా
బు నుడగు నివహో। బద్ధంబై మైత్రి నెపుడు బాయుం డని యా। యుద్రేశ్వరు బ
౩౬ హాశింపు డు। రణ్డే స్సైశ్వర్య ధుర్యుల పురిని వైశ్యుల్॥ ఉ॥ భు క్తి విభేద సంప

దల బ్రస్తుతి గాంచిన యుష్ట్ర సూత్రక। ప్రణ్యులు బావు సత్ప్రబల భద్రులు సంత
తవిప్రభక్తిని। నిర్ద్రులు సద్గుణ కరుణాని జితము గ్రసము ద్రు లాక్యతా। ప్రస్తు ద్రులత
౩౭ త్తురింగలు కుశూద్రులు దైత్య సురాద్రు లెన్నగన్॥ క॥ చటుల రణరంగ వేది। నటులు
మచాకాతి వీర నవజ యతు లక్ష్మీ। విటులు భరయుంకర శాస్త్రో। క్షుటులు పురింగలు
౩౮ గు వీర భటులు దలంపన్॥ ఉ॥ కేరకి సొరభాషలు సుగేస రివక్షము లుద్ర ప్రసు
ల్లపలం। కేకుహ పత్ర నేత్రములు కెంపుల నేరు తియ్య హోద్రులున్। వారణరాజి
యానములు వన్నెలు గాని విభూషణోపశులర్। పారవిలాసినీ తతికి బల్లరు వన్నె
౩౯ లు గాపు చూడగన్॥ ఉ॥ త్రొవ్వన గమ్మనిబ్బరపు గుబ్బ చనుంగవలున్ పృగంబు
లన్। నవ్వు విశాలలోల నయనంబులు బున్న మచందమామ మై। జివ్వ కురాలు
ద్రుష్ణనుసు బిన్ని మెరుంబులు గల్గి మవ్వపున్। బువ్వుల యెత్తులమ్మురు రుపెం
౪౦ దుగ నప్పురి ప్రప్పులావికల్॥ సీ॥ దాడిమీ ఫలముల తద్భిజ వితతుల దప్పిం
చు కుచములు దంతములును। ధారాధరంబుల దత్తమిద్రుల్ల నదవతించు
గు రులును యంగములును। దామర సంబుల దస్సలి గోత్రంబుల బగటు
మొగంబులు బాహువులును। సంబువే చకలంత దావర్త కరంబులనగు
౪౧ వళిత్రయములు నాభితతులు॥ తే॥ కలువ పూవుల దత్పరాగముల గె
ల్చు। వాలు గన్నులు దనుల తావాసనలును। గలిగి యెప్పుదు రప్పురాం
౪౨ గణాముమం దులలిత వమ్మైన వార విలాసవతులు॥ ఉ॥ పారని తంబినీ
జనుల పల్యోదలాయన్న నతూలి పేనవ। స్త్రోర హరిద్ర సంకుమదకుంకుమ
చందన పంకవిస్ఫుర త్సారభముల్ మనోజ్ఞగతి సాతెకు గ్రోలి పటీరభూ
౪౩ మిధ్ర। న్మారుతమప్పురిస్నెలగు మాంద్యము చల్లదనంబు బూపు చున్॥ క॥ వ
తాశ్వజ్ఞహామంబుల। భూతల ముసజనుల చేత పైగడెందినసా। కేతము
౪౪ రరనరు నిధినివహాని। కేతనము నరధిపుల మితకీర్తి స్ఫూర్తుల్॥ ఉ॥ మాను
గ శేపు నుంబగలు మాప్రు పితామహాయు స్నదబ్భిష। ద్వానవనై రి మూర్తుల్

[illegible]

తిసంభోజహితుడు। నలయునాశవింద కోణంబుల నిందిరా వర్ణితసూన్యత వా
రిహాణి। ప్రచుర వైభవ కశ్యాప్రాక జంభారాతిసాంద్ర కృశేఖ మత్స్య ప్రజ్ఞుం
౧౩ డు౪ తే౪ బాలు జవసత్త్వ విస్ఫూర్తి దూరుతంబు। కష్టావితరణ సంపత్తి రాజ
రాజు। సతతమును నుండగాత నసత్యదేవ। తామయత్వంబు ద్రిలు పునాధకశ్రీ
౧౪ విభుడు౪ మ౪ కవి దారిద్ర్య మహాంధకార మణాగ్నిగన్నైన సుప్రేక్షింధు నై। కవర

[illegible]

౧౩ ఘనమహామహామాత్రికాముఖ్యై॥ సీ॥ ప్రవిమల చంద్రికాధవళ్య ముక్తాలాంబర
ముఖ్యంబు గాగ పెనుమకరత్నా। నవరత్నమయ భూషణవ్రాతములుగ కళ్యాణ
గాహాస్త్రాకుల సరవిద్యాబ్ధి। మంజుల వాసనాపుంజ శరంచితమైన హరిచంద
నంబు దేహమున నలది। తుమ్మెదగమి కివించులు దేయు మందార కుసుమదామ
౧౪ రము పెంపొప్ప ముడుచు కొప్పు॥ తే॥ ప్రభుల చింతామణిశ్రీ భద్రపీఠికాగ్ర। మున వసు
తాశ్రనసమవర్తి దనుజవరుణా। గంధవాహ కుబేర శంకరులు గాలువ। గరి
౧౫ మవిలసిల్లు పేరోలగమున నుండి॥ వ॥ నితాంత సంతోషంబు సంజనించి రతా
నందనందనముందు కరారవిందాంగుళి సన్నిశిఖాంకురంబుల కరంబు సం
గీత ప్రపంచ పారంగతుండై విపంచి వాయింపుచు గర్వస్ఫుటంబుల। కను సన్న
దీర్ఘనాసాగ్ర బుద్ధ్యాసంపాది నృత్యసారంభంబున రంభాదినిలింప వధూ
పరంపరలు నానావిధ మృదంగ ధింధిమి ధ్వనానుకారి తాళ। కాహళ వే
ణు ప్రముఖ నిస్వనంబులు గలసి చరణాసరోజ నూపురారావంబులు చె
లంగ ననేకవిధ నృత్య విశేషంబులు చూపుచు నయనోత్సవ శ్రియాకలా
పంబు లొనర్ప బృందారక సందోహంబులు సేవాంజలిపుటంబులు ఫాల
భాగంబుల గీలించి కైవారంబులు సంఘటింప। ప్రియంబున నంగదిసీసు వ
ర్ణనితంబవతీ జనంబులు కరపంకజ సంకలిత కంకణాఘణాఘణోత్కా
రంబులు। బోరంబులై విజ్రంభిరపంబూని చామరంబు లిడ తదింద్య్ర కారము
ల పవమాన ప్రకంపిత రోలంబ వినీలడోలా యమాన కుంతలులై యుప్ప
ఘువంతుండు వసిష్ఠ వామదేవ వ్యాస వాల్మీకి పులస్త్య్యాగస్త్య జైమిని జా
బాలి జమదగ్ని కణ్వ కౌశిక కపిల కశ్యప కౌండిన్య శాండిల్య గౌతమాదు
లగు తపోధనవ్రాతంబులతో వినోదగోష్ఠిం దగిలి యున్న యెడ నిట్లని
౧౭ రయొ॥ ఆ॥ వహానులా కస్య గణమతన్న పాతాళ లో। కములయందు మారు
గన్గొనని నృపాలు। లెందు లేరు పరికింపగా పున। వలయు నడుగ నుత్తమలు

౧౮ కమిమ్ము॥ క॥ త్రిభువనముల యందు ను భూతభవిష్యద్వర్తమాన ధరణీశు
లాలలో। నభినవ సూనృత వాచా। విభవసమగ్రుండు గలడె వివరింపంగన్॥ తే॥ అ
ట్టిరాజన్య సకల లోకైకమాన్య। నెంద్యమల రంగనారాయణ తిరుప్పతలయ।
మీరలాండు రులత్యంత సారమతుల। నరసి చల పోసికృతని శ్చయాత్ములగు
౧౯ చు॥ వ॥ అని యుత్తరంబు నడుపులో మజాభర్తపలికిన వాక్యంబులాకర్ణించి
౨౦ యాకర్ణింప నియుత్తులాశ్చర్య మనస్కులై నిశ్చయింపలేక॥ ఉ॥ పూరక
పూర్వకలోయ గనుండిర గస్త్య పులస్త్య గౌతముల్। ధారుణి త్రాయ
ముండె జమదగ్ని పరాశర సూతి యొవ్వరుర్। నోరు మెదల్పరల్పరత్న్యచ్చ
వసుండు విచారము సిగ్గు బత్రిగా। సేర కయుండె మార్కులు కనింగ గను౦
౨౧ గుణము చుండెనత్రియర్॥ సీ॥ కశ్యప వదనంబు గన్గొనె జాబాలి యతడు
నారదు నిదేహంబు గోకె। నతడు శాండిల్యుని నమరేంద్రు మాటకు ను
త్తరంబియ్యని యొత్తిపలికె। నతడు భారద్వాజు నల్లన యుంగులి సంజ్ఞచే
బలుమారు సన్నసేసె। నతడు మాండవ్య మహామునిప్రవరుని కను గీటెనే
౨౨ దికుంగ వెంయ తుంచు॥ తే॥ నిట్టి భంగిన సకల మునీశ్వరులును। నీ ప్రశ్న
వని ప్రతివాక్య నిర్ణయంబు। గానక వన్న వదన పంకజ సమీప్సి। గాము
౨౩ లునీ యయుచు నుండిరి భూమిసిన ట్లు॥ వ॥ అప్పుడను పమాన తపోగరి
ష్ఠుండును। సకల ముని జనశ్రేష్ఠుండును। నగు వసిష్ఠుండు సభాసదుల
లకలంబు నివారించి సునాశీరునింగనుంగొని మహాద్భుతంబుగా
౨౪ నిట్లనియె॥ శా॥ ఆకర్ణింప్రము పాకశాసన సుపర్వానీక సంసేవ్య
భూ। లోకాధీశుడ గన్న ప్రత్యక్షుడు కృపాలో లాత్మకుండ ధీర। ప్రాక
ల్ప ప్రభువు మహద్భుదుహా ఇక్ష్వాకుప్రాభిధానుండు ధా। త్రీకాంతుం
౨౫ డొకడుప్పు సూనృత వచశ్శ్రీపై ధిపోపేతుడై॥ క॥ మధ్యమలోకాధీ
శుడు। ఆయోధ్యాపుర భర్తగర్వితోగ్రాతి నృపా। సాధ్యుండు సకల సుధి

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానంబు శంకరకవి విరచితం

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

లి వరంబు దప్పిచనిన, జంభారి దంభోళి సకలదిగ్గ్రాంతిన ధరణిమండ
లము విదళింపబడిన, హవ్యవాహనుడు శైత్యంబు వహించిన, పగిలి
౧౧౦ బ్రహ్మాండంబు పరిలయమ్మైన ॥తే॥ నా హరిశ్చంద్రుమనుజేంద్రు దన్యృత
మాత, దనిన నమ్ముని నిశ్చయార్థమున కద్రు, కనలి వెండియు నిట్లను
౧౧౧ కౌశికుండు, ఘనతరాంగారములు కనుగకల వెదల ॥తే॥ బాపు రే
నేడుపలుకులకే ప్రకంప, రాదిబృందారకులు నసంయములు మె
చ్చి, రింక జారింపుమలసితి ప్రెంత సేపు, వాక్యరీత్యాంతి బొంకంగవ
౧౧౨ చ్చునే తు॥ కం॥ పలుమరునేటి తర్క ధా, కలహంబులనే ముఫలము గలిగె
డి నీ హా, తులనేము విశ్రసింపము, తెలియంగా వలయు వాని ద్రధసూ
౧౧౩ నృతముల్ ॥ ఉ॥ ఏవిధినైన జుట్టుకొని యేచలపట్టి త్రిశంకుపుత్రినా,
నా విధ లీలలన్ గపటునాటకముల్ పచరించి ధైర్యలా, ధ్య విభవంబు బాపి
చలచిత్తుని జేసి యసత్యవాక్యముల్, కేవలముత్యనేషపలికించిన వస్ని
౧౧౪ దమే మిసెప్పుమా ॥ క॥ ఎంత కుజాలనిట్టి దవహోనత నాత్రిదిరిం
చి నీ వునే, పంతము జూపు మాధరణి పాలుని పాలికిబోయి యుత్తె
రంగంత యుజెప్పి క్లైశ్య పుపీమాన్యతు జేయు మనానటుంధతే,
౧౧౫ శాంతుడనవ్వియుట్లని యిటగాధి తనూజుని తోడ గ్రోధి లొప్పె ॥తే॥ ఇప్పు
డు నాదు జేయునే దిలిని నాదుమహా, శాంతుసత్యకథైర్యవంతుగాసెునన
చ్చినాడు మున్నె నాశికగర్భుండు, మాద్రోణిని ధృతిపా మాద్రి యిట
౧౧౬ డు ॥ క॥ కట్టు కమలు బుట్టుతోడనే, యిట్టుల పరిమెళ్ళ ముగూడియు
దరియించినయా, బుట్టున నతడు జనింపగ, నట్టె దెసత్యవ్రతంబు
౧౧౭ నంపుకము ల్యోన్ ॥తే॥ శ్రీ నరేంద్రుని సత్యమే నరసి చూర, కనిమి
షాధిపుతోడుత నాడనింత, వెర్రి నేననుచు నిట్లు గర్జించినప్పా, జసూనె

౧౧౮ యయుకసత్యములను ల్లసములు బలుక ॥ ఉ॥ నేవు నుని స్త్రుబో తెదు మునిప్రవ
రులే పదివేలు గూడి మా, యావనరాశి ముంచి వ్రతయం బుగలంచిన
హైయాగ్రముఖ్య సంభావితుగాగ జేసి నసుభావమునంద ఇబుడా త్రమైన
౧౧౯ నాభూవరవంశవర్ధనుడు బొంకమికెంతటికైన జాలెదే ॥ మ॥ తన సా
మ్రాజ్యము బాసినన్ గులవధూరత్నంబు వర్జించినన్, తన యర్థేద్రిగనహా
నత్యత్వములచేతన్ దుర్దెసం బొందినన్, వనటుకొందిన నానకేంద్రుడు మ
నోవాక్కాయ కర్మంబులన్, ఉన్నతంబాడిననా ప్రతిజ్ఞ విను విశ్వామిత్ర
౧౨౦ శిత్రంబుగన్ ॥ సీ॥ పలుమారు నసునీవు బలికహాసమును రింపమే టివిప్రశ్నో
బుబిటిబుచ్చి, తపమును జపమంత్రతంత్రములే దిగనాడి వేదశా
స్త్రాభ్యాస విధులు విడిచి, సంధ్యాకృషుస్నాన సకలకర్మోకద వెట్టిగటి
నారచీరలు గట్టుటుడిగి, బోడనై జన్నిదంబులు దెంచిపోవైచి యరుప
౧౨౧ విత్రమైన చిహ్నము ధరించి ॥తే॥ వాదుకే పూర్వమును జకపాలపాణి,
నగుచు ఖరవాహనుండనై యావ్యదిశకు, నభిముఖంబుగ గమదిం
౧౨౨ తు నఖిలజనులు, రోసితాలగంగధ్ధి ధర్మరూపమునను ॥ వ॥ అని
యుద్ధతంబున నస్పష్టనుని శ్రేష్ఠుండు బలుకు నిష్ఠుర ప్రతిజ్ఞావచనం
బులు విని లెండవకుసుమకోదండపైరి యగు నక్కౌశికుండు నాశకా
పుటంబులదర కుస్తర వహోరాత్రటు క్రోధమానసుండై విబుధసభా
మధ్యంబున లేచి నిలుచుండి పురందరాది బృందారకబృందంబులన్
దాపసజనసందోహంబులన్ గనుంగొని మదీయ ప్రతిజ్ఞ వినుండని
౧౨౩ ప్రచండరవంబున నిట్లనియె ॥తే॥ చలము దళము గనా హరిశ్చం
ద్రు జేరి, భూరికోపాగ్నికింధనంబుగ సెునచిన్, పెక్కుమాయలు ప

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము శంకరకవి విరచితం

౧ శత్రి గాంభీర్య ధైర్య స్థైర్య హేమనగా వింధ్య దొంతెంతు ప్రాణి రోమ ను॥ సీ॥ బోంతెంప ౧౩౦
తే మున్న ధూజగ తేంతయాము గూడిర్ యయని లక్ష్మీహారి నసుదుమెత్తి॥ హామువన్న
గమున్న నమిత హాయనములు తపము జేసిన సుశ్రీతంబులోన॥ న ధార్గం
శ మెయినది మహా ఖ్యాతిగా జెతు॥ కర్త మహా మన్వంతరంబులవని॥ హా
శ్రీ సాహ్రాజ్య విస్ఫూర్తల బొంబించి తదనంతరంబు యూత్ర దవముస
౧ స్నామ॥ తే॥ తమతా మమునాల్గు మన్వంతరముల దాక॥ నము వినూచనున ౧౩౧
ధార్గననంబునందు॥ నేర జారావి కోర్త కనేర జాత్య॥ నేర జాసను తెరు
గంగ నిల్ప వాఁడ॥ వ॥ అని యిన్వైష్ఠంబున నమ్ముని సుంజరులన్యోన్య చే
౧ ఉత్తర శ్రోత్రాతి శేరంబుల బ్రితిష్ఠలు బలుకుటయున్॥ ఉ॥ తుంభినిచ ౧౩౩
ధిర్ శంబిలిగె సుమ్న రసాతెవిఖంబున్ బిశా॥ కుంభలు మృగ్గమే దుగిరి
శృంగి వితెంచు మర్ జలించెవి॥ స్త్రంభి కుడెంతయున్ జెదరె సాగరము
లే గలయంగ చాతెసం॥ స్త్రంభిత తేజు కల్మ్యో రవి తారలు రాలె మహా
౧ భ్రుతంబుగన్॥ తే॥ తలలు వేయను మునిగె వెను తలకి వెక్రి॥ మానకవ
రంగ చొప్పె నంబకతలంబు॥ విమలన్ని యనెక్క రిపు కృతలన్యో॥ పెల్లు
౧ రబలి మండిరంబు ధూనాన్నిల్గ దొరెగ్రె॥ వ॥ అప్పుడు సునాస్సీరుండు ప్ర ౧౩౭
కంపిత వశిత్రుండు సువిన్యస్త భయచేతనుండును విస్రస్త హస్తావత
సోభయున్నైవే రోలగంబు చాలించి బృందారక బృందంబులు దెంతం
బుల నమంకంబగు భయంబునం బొందివిక[illegible] ......లు
[illegible]లగుచు నెరకుండు చను తెదుప్పన వెరెక్కకుండున నకనలు విక్ష
లకుంబకుమం డుకంగిరి| మునిజనంబుల నెన్యాన్య ముఖావలో ౧౩౯
కనంబులు జేయుచు నాహాకారంబులు జెలంగ జటాభారంబు
విడి నేల దాక మూలి యూడ్ర సుండెకులం గదువ నాలస్యంబు దక్షిప

నెల్లూరి కావ్యం శ్రీ ౧

౧౩౨ చండిడె| వసిష్ఠ కౌశికుల భీషణ రోష పావక విస్ఫులింగంబులీ చతుర్ద
శ భువనంబులకు దుర్దాంతంబగు తాపంబు నాపాదించునని యిరు
౧౩౫ గడం బ్రచు డిగ్గనని జాశ్రమంబులకర్గ జనిరి| వసిష్ఠ కౌశికులంతరం
గంబుల కోపంబు కాపురంబుండ తమతమ నివాసంబులకుం జనిరా
౧౩౭ ౧ చమలయంబునఁ॥ చ॥ ప్రసవిత కింశుక ప్రముఖ పాదపజాలము పాం
థలోకమా॥ నసపరితాప కారణము నందిత కోకిలకేకరవా కిరా॥
౧౩౯ భసలము చందనాచలన భీస్యదుదారము వచ్చె చైత్ర మత్యుస మశర
ప్రతాపము మహోభ్యుదయంబున బొందుచుండ గన్॥ శ్రీ పైత్రా
౧౪౦ ౧౩ం శంభుంబున॥ తే॥ మహాతపము యజ్ఞ దీక్షా సముద్దిదైన॥ యూహారి
శ్చంద్ర నృపతి సాంద్రానునియతి॥ వేల యనెక యజ్ఞ మొనరించివి
౧౪౧ ప్రతతిరి॥ భూరిదానంబు వెట్టిన వారి తమముగ॥ వ॥ పెట్టుటయు తత్సం
దేశంబు విని యానందించి కపటకృత్యతానిపుణుండగు నాగాధినందనుం
౧౪౨ ౧౩౧ దు॥ క॥ నాతలప్పన కనుకూలం॥ బై తనరగ మిషము గలిగె నా సూనృతవా॥
౧౪౩ ౧౩౨ చాతుర్య హరిశ్చంద్రు॥ ప్రాతలపతి కడకు నిప్పుడు చనరాదవే గన్॥ తే॥ చ
నిప్రియంబున నాశీర్వచనములొసగి॥ ప్రీతి బుట్టించి యజ్ఞంబు వేఁడు
౧౩౭ దెప్పి॥ యగణితంబైన స్వాపతేయంబు వేఁడి॥ తివిరి దొంతెంతు నాతని ధృతి
౧౪౪ ౧౩౩ గలంచి॥ అని శ్రీత నిశ్చయుండై॥ ఉ॥ బుధర్వ రవిందసూతి ముని పుంగవు
డప్పుడ యేగె దేవతా॥ రాధ్యుడు గట్టి వత్సకలశా త్రుసవల్లిక శైత వత్రి
యూ॥ సాధ్యదుని జర్ర రి జనల సత్తను మద్భృద సర్వ వస్తు సాన్నిధ్య కరంబౌ
౧౩౬ ౧౪౫ ౧౩౪ ధ్వశుం విమల నీల మహాసర యు ప్రపన్నదుర్॥ వ॥ చని యుప్పుతంబుగ
సుంగుని రాజమందిర ద్వారంబు జేరి మహోన్నైశ్వంబున పేరోలగంబు
న్న యూ హరిశ్చంద్ర నరేంద్రుని గనుంగొనుటయు॥ నతండత్యంత సం

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం॥ శంకరకవి విరచితం

[illegible]

జెలంగి ఫలితంబులగు కలమాదిసస్యంబులు మేసి పడం ద్రొచి మత్తిమల్లా
డియు నారకాయంబుల యిక్షుదండంబులు ఖండంబులుగా విఱిచియు కొ
బ్బరి తరుషండంబులు విదళించియు మల్లికా మాధవీ విద్రుమ ప్రాహ్లాదిలతా
వితానంబులు దెంచియు కొమ్మల నోకాడి తటాకంబులు పటాపంచ
లుగా విఱిచియుం గ్రమ్మియుం దండకెందమ్మికొలంకులు గలంచి గాలియు
వెల్లియు గోష్ఠంబుల వత్సనికాయంబుల నపాయంబు నొందించియు
౧౫౹ జనపదంబుల మనుష్యుల బాధ విబిధపెయు బహువిధంబుల కోలాహ
లంబు సేయుచుండ నయ్యాలాహాలవిషజ్వాలలచేత దేవదానవానీకంబు
నుంబోలె ననేకంబులగు మహాప్రజాసందోహంబుల హీనభయంబు
నొ మొరలిడుచు చేరి హరిశ్చంద్రునకుం దుంగను గాని సర్వాంగసంగతో
ర్వీమండలంబులగు దండప్రణామంబులాచరించి మస్తకన్యస్తహ
౧౮౹ స్తారవిందులై యున్నని ౹ సీ౹ సకలయుం దప్పైనెలతొ తుదదారమునే
పెంపుచేపెంప బాలించుచుండ నేయాతిబాధల నెన్నడుబొందకనీ చ
ల్లని దనమున నిండువేడ్క తల్లిదండ్రుల యొద్ది తనయుల గతినాకుమ
మగురీగల గతినెరవ వాంచి భువనంబులను పెండిప్పైడియు తడబడ
౧౯౹ గురిలేని పాడియు గూడుగల్గ౹ తే౹ శ్రీ దప్పైయెండకన్నను నీడకన్న నే
రుగ కన్నల దమ్ముల హాతులసతుల గూడి సుఖమున్నవారము గో
౨౦౹ రుల లలరసత్యసల్లాప యో హరిశ్చంద్ర భూష౹ ఉ౹ జారులు చోరు
లుర్వి మలసత్య విదూరులు క్రూరులుర్వరా చారులు తేరు యా
చకులు సాధుల బాధ యొనర్చు భీకరా కారులు లేరు పేట్టురి కల్ల
షచిత్తులు మత్తులుర్వి ధరి త్రిరమణాగ్రగణ్య విపరింప భవత్పురి పా
౨౧౹ లితావనిర్వ౹ తే౹ శ్రీ సకలసస్యవతి యొప్పె యతిసాంద్రముగాఫ

లించుసప మృత్యువులా క్రతతి ప్రభవింపవ గదు వాతముగ నెలమూడు
౨౨౹ వానలెలమిగ గురియుచు౹ చ౹ చిర తర దేవతాగ్రహా విశేషమహోత్సవత్ర
త్రములే పరం పరలుగ సాగు నెల్లపుడు బల్లవపుష్పశలాటుసత్ఫలో
త్కరముల వొల్చు పాదపనికాయము లింకను నిర్మలాంబుపూర్ణసరసులు
౨౩౹ నేరుల్వివిధసుకూలగ గోవులు దుగ్ధపూరములే౹ సీ౹ ఇట్లువర్తింపగ
నిప్పుడు కానన్నెక్కనుం దియును మాకును దరియుంపరాకు బ్రహ్మకైనను
గణింపగరాని పెద్దవన్నెల మృగంబులుమ్పులుగులును నేల యీ వినయు
ట్లుకోటాన కోటులు గూడి దారుణఘన నినాదములు చెలగ చెరువులు
౨౪౹ తోటలుచేలు కాలువలు నుసేస్పెల్ల మూలంగ కూపుమాపి౹ తే౹ త్రాలమంద
లగ్గొంచల మందసేసి జనపదంబుల మనుజుల జంపుచుండ కదలమెదు
౨౫౹ లగ శంకించి కాపురములు విడిచివచ్చితిమో పృథివకర్త్రె౹ శ౹ ఈ వృ
గబాధలు మాన్పుడు యీ మతిమము ద్రోవవలయు పాలవాలాగ్ని
స్త్రోమ ఘోరయము దిపెయుముకల శ్రీ మర్కర్త్రించిన తిప్పలుడని విభముగ౹
౨౬౹ చ౹ శ్రీ నిసర్గ పారసంబు వ్రాదయాంబురుహంబు నసంజనింపస యొగ్గ్రి
నకుల కత్తమిట్లను మహాప్రజలంగల యుంగ జూచిమీ కనయమునిం
తమాత్రమున నైభయముండుచు నుండనేలనే ఘనముగు బాధమాన్పె
౨౭౹ దసు ఖస్థితి మాకెన గూడునట్లగ౹ వ౹ శ్రీ నియ భయదానం బొసం
౨౮౹ గియ మహాప్రజాసందోహంబుల వీడ్కొలిపె నంత౹ ఉ౹ పంకజగర్భ
శివముఖుపంబులు వేద్యములం దుబత్తులుర్వి పంకరుహాక్షులందుర
తిభర్తయుచేరి వశింపనెప్పెన ప్రంకరుహా ప్రతస్తగిరిస్పైకదుమం
దములైన కన్నులర్వి మంద్రీన ప్రావుబంతిల్లీయ మందలమెంతయుకెం
౨౯౹ పులీన గర్వ౹ చ౹ తరుణావయస్కులైన హామఘాముని మోదమనంబుని

ల్పియుం. బరసతి దస్యుభిద్ధ సుచు మానద లంచిన జాలసి గ్గునన్. త్ప్రరిత గతిన్

మునింగిన విధంబున బ్ర్హిమవాద్రిశ్యంకె ఖా. స్వరుడు కుముద్వతీ ష్టేరితసగ్రం

౧౬౫ గ్ర వికాస కళా మిషంబునన్. క. ఉసుపమతేజో నిధియగు. దినసాధుని మహి

హిమ రాగిదే శినచంచం. బునసాంధ్రా రాగ భీధితి. కనుపట్టెనవీన శింశు

౧౬౬ ప్రసవ కుచిన్. క. హాలాదతి విరహులపై. నోలిన్ రతివల్లభుడు ప్రయోగ

గించు మహా. నీలోత్పల శర జాలము. పోలెక దిమిరంబు దిశలపై ధరి ప్రై రి

౧౬౭ బత్రైన్. క. మృగనాభి పరి ప్రాకిత. నగభిన్న ణిపే టి కరణినలిన భవాం

డం. బుగనుం గొనగను పట్టెను. మిగులన్ దమసకుండయుంబు మెండుగా.

౧౬౮ నంగన్. తే. యామినీచంద్రవదన వియస్సరోంద్ర. నీలమణి పాత్రలో

పలనించిన ట్లి. విమలఘుసనార శకలసంఘములనంగ. ప్రబలెనత్త

౧౬౯ విత తులంబరము నందు. ఉ. శంకరమౌళి భూషణము సారసమి

త్రుని తోడ జోడు మానాంకుని మేన మామ కలశాం బుధి కూరి మిపట్టియా

మినీ. పంకరుహారి యుతాభ్రిప్రియ భర్త వియద్గృహ మధ్య దీపమోణిం

౧౭౦ డుగా నన నొప్పు సుధయూధిపయిందివికేశ సింహామ్. క. నిండారు

కళల హిమకర. మండలము ఉప్ప ~~రునయున మహి మొదవం గ~~ (పైన: కైసున ప్రభుంబె ట్లు మాణిత్య మ్ముగనా) ఖండ

లదిక్సతి మాణిక్య. మండలము నవి మలకాంతి కొమరు దలిర్చన్. శా.

౧౭౧ కాశాకాశధునీ తరంగచయ నీకాశ ధ్యుతిన్ దట్టమై. కాసన్ స్కాము దిచ

క్రగా సకల దిగ్భాగంబులన్ మన్మథుం. డేసెన్ పాంథజన వ్రజంబుల పయిన్

యెంతే విజృంభించి దో. ర్ప్రాశారత్న్యము నిప్రథిల్లభ్రసవాస్త్ర శ్రేణులన్

౧౭౨ బెల్లుగన్. ఉ. వారణా లేక యొక్కమెగి వాంఛలు దరగ సాంద్రచంద్రి

కా. పారణ సేయుచున్ బొదిదె పాయని వేడ్క జకోర వారములన్. దై

రవబాంధ పద్మ పలనికాయములోని స్రవించె నేకుమై. జారులు చోరు

౧౭౮ ౧౭౩ లర్గడు విచారము నొందిరి శిప్రంగి వారి ధుర్. ఉ. ఆసమయంబునవారి

ఛంద్రుధరిత్రి వల్లభుండు దత్కాలోచిత కృత్యంబులు నిర్వర్తించి నిద్రింపం

౧౮౦ ౧౭౪ దొడంగెనంత. తే. కామ కేళి పరిశ్రాంతి గన్ను మోడ్చి. పేర్మి నిద్రించు విటు

వీడి వితతి బెదర. గుక్కుటంబులు గొక్కొర కోయటంచు. కూయ మొదలిడె గతో

౧౮౧ ౧౭౫ నిర్ఘోషములను. సీ. చంద్రుకరదీప్తి వెల్లచందాన పశ్చిమదేసని చెలి

గాంలి వహిఛి వించె. యెయిక్రయాక్రమి జిక్కె జక్కలాకసముననాడరాడ

కుకదునల్లురుచులు. వివిధ తతులపై విషమాయుధుడు రోష మెడలి

చాపాసనం జేర్బడించె. వనములసింధుజీవనములచల తెరెకలయంగ

౧౮౨ ౧౭౬ బువాయువ శ్రీకలకలములు. తే. కాంతులుడివోయె గృహదీప కళికలెల్ల

ల్లా చక్రకంపతులపుత్రి నిక్కరులా. నం బుజంబులు వికసిలోలంబ

౧౮౩ ౧౭౭ ములకు. విందు లొనరించె బ్రాభాతవేళ యందు. మ. భరణోన్నిజర

రాజి పుష్కర తపత్రంబుల్ విజృంభించి షట్పురణాస్త్రోణులకెల్లనా

మెతలు వెట్టైన్ చక్రవాకావళుల్. పరమానందము నొందె బింబకుచిబిం

బిశ్రీ విడంబింపనం. బరరత్నంబు దలిర్చె జంభరిపు హామర్గ్రే నగ్ర

ణిన్ రుం భాస్వతిన్. వ. ఇ ట్లు నినవినికాంతి యోగ్యజుండదటమాడ

౧౮౪ ౧౭౮ ప్రత్యాంతంబె రింగింపుమనుటయుం. మ. శ్రీమద్రానోకపాదా

నదానవవిపత్రా స్తాంభీక్షేవాకర్షాక మనిటస్సిద్ధ భావభావభ

వరాకాచంద్రునీకాశకా. సమరారాతి ప్రతిమాన నిర్మల యశస్సా

భాగ్య భాగ్యప్రభా. వము రారాతి సమానమాన విభవ వ్యాపార

౧౮౫ ౧౭౯ పాథోనిధీ. క. మందారద్రుమగుణాసం. శ్రీందన సమవర్తి వరుణా

కాబెర దిశా. సాంద్ర్యవతీ విలసిత చందన చర్చాయమాన సదమల

౧౮౬ ౧౮౦ కీర్తీ. క. పంచచామరం. వసుంధరాధరేంద్ర ధైర్య వారి జానసా

నెల్లూరికావ్యం ౹౨

[illegible]

సాంద్రంబై యుసుకజల్లిన క్రిందరాలక యికులు గవరయుచు బసుకుదే
కు వింధ్యవసుంధరాధరపరిసరారణ్యంబు దరసి మృగంబులు మెలుంగులో
పట్టులరసి ములు తారుపేయించి ప్రాగు పారించి వలలు నుఱికలు నమర్చిం
౧౭ చి డోలు లుదీమంబులు నుద్దించి॥ మ॥ ఘనబాణాసన మెక్కు వెట్టి పటుదో
ర్గర్వంబ ఖర్వంబుగా। వనధిధ్వానము రంజు విలంచు గుణానాస్వనంబుగా
వించి రయు। బ్బున నేనె ఘనభీకరాకుగతతుల్ వృంఖానుపృంఖంబు
గా వనజాతాప్తకులాగ్రగణ్యుఁడు మృగవ్రాతంబులన్ గూలఁగన్॥ వ॥
౧౮ ఇట్లు ధంబున నత్యంత ధురంధరంబులగు శరంబులు వరపి నగరం
౧౯ బుధీతిల్లి యెల్ల మృగంబులు చల్లరిల్లి పెల్లార్చి గనట్టి యెడ॥ తే॥ మేదినీ
నాథ శరపాత మృగసమూహ। ఘనరక్తైబరజనిత రక్తప్రవాహ। వి
తతిబ్రవహించె నైరి కల్లోల ధరేంద్రు। సాను సంభూత నిర్ఝరచయ
౨౦ ము ద్రోలె॥ క॥ అంతట మృగయాకేళిని। రంతరపరితృప్తిఁ బొంది రయ
వనీశుఁ డతి। శ్రాంతుండై శలవిచ్చిన। బంతమున గిరాతపతులు భట
౨౧ సంతతులున్॥ క॥ ఉరువడి వెల్లాచ్చరచుచునే। సరిశాబరసహ్యర రూప
జవసత్త్వభయం। కరములగు వేటకుక్కల। బరువిడిచిన నవివదిం
౨౨ చె బహుమృగతతులన్॥ వ॥ తదనంతరంబ వారు నచ్చి చివ్వాంబుల
పెంబడించిన నిరుంజంబులు దూరి పైంచి యున్న మెకంబుల దృంచి యు
విశాలంబులగు జాలంబులం బడఁ ద్రోచి తగుల్పరచి మెనింయు దీమం
బుల నెద్దిరేచు మరి పాటు సంబోధించి యుతన విసనకమతి యుసు॥
౨౩ తే॥ సాళువములు గిద్దలగు ఱుపే సడము కుకుజు। బాజు। జలకట్టెజా
లియు। నైరి। లయణుజు। వారణాంబును నాదిగా పేరువడిన। వేటడేగల
౨౪ గరికొని విడిచి కడిమి॥ తే॥ గ్రుద్ద యుసు గాక్కి కౌజును కక్కైరయు

ను। గూబ పాశ్యంబు వెగ్గారు గుకైరయును। క్రౌంగ లావుక యాఁడేలు గుర్వ
౨౫ పెలివ। పిట్టిపిట్ట యునన గల్గు పుల్గు గములు॥ క॥ తూలించి విపిన మెల్ల
ను। గాలించి తదస్త్ర వారి గమ్యచయంబుల్। దేలించి తనిసె వేటులు। చాలిం
౨౬ చిన రేడ్రు రుసరుసమ్మద మెందవన్॥ క॥ చమరీవాలములు గురంగమద
ము గజదంతములును కరికటి సంజా। తములగు ముక్తాఫలములు। నమి
౨౭ తంబుగ తెచ్చి యిచ్చి రతివినయమున న్॥ వ॥ ఇచ్చిన వియున్న యుంగ్రైరాని
ప్రియంబున చంద్రుమతికి సమర్పించి యుర్వీటరాతుల కుంపస ధనం బొసం
గి యున్నిసకు పాత్రులుం డు సరసపోకర తుండు సనత్యంత వాతుండు
౨౮ ను నగుసత్యకీర్తిం గనుంగొని॥ తే॥ అనఘ వర్ణించను మృగయావిహార
కారణంబ తికూర మెంతే రవలసె। మనకు నేరాక సఫలవతామార్గ
౨౯ ము కరి। తెలియఁజెప్పఁ దసమ్మదస్థితి ఘటిల్లు॥ ల యుగ్రాహి॥

౩౦ శా॥ తత్తీరంబున నప్పుష్మైదపము దాత్తప్రీతి గావించు ధా। స్పత్తేజో
రమణీయు నంబుకుహాభూసంకాశు సంపన్నపరామ్నత్రిప్రశ్వాసనుం
ప్రసన్న గుణాగంభీరున్ వసిష్ఠున్ ద యూ। యత్తన్నాంతు నరుంధతీవిభున
౩౧ పశ్చాశాంత్య బూడందగున్॥ క॥ అనిన్ను పతి బలికి సచివ్రనియు
సుమతమున నతిగాంచి నను రాగములనెం। మనమున బెన గొనుచుం
దగునను పము మున సత్పృశిష్టు యరాశ్రమ మెదుటన్॥ వ॥ కని తత్ప్రదే
౩౨ శంబున॥ మహాప్రస్థర॥ వరకుప్రాప్తుప్రభూపా ప్రజకు చిరతర్న

వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయుఁ। బరమధ్యానాంతరంగుఁ। బ్రణామిత శిష్యుఁ బద్మ
పద్మాసనస్థుఁ। గరవిన్యస్తాక్షమాలుఁ గనకజటాజూటకల్పితస్వా
గరాగుఁ। జిరకాలోపార్జితాతిస్థిర విపుల తపశ్శ్రీగరిష్ఠుఁ వసిష్ఠుఁ
౩౩ వ॥ కనుగొని ప్రముదితస్వాంతుండై యమ్మహారాజు దనుజకేలిట
క్కొటిసంఘటిత హారికిరీటలంబంబులు తదీయచరణారవిందమకరం
దంబులు చుంబింప సర్వాంగసమాలింగిత మహీతలుండై దండప్ర
ణామంబులాచరించి కరకమలంబులు మొగిడ్చి నంగనగాని య
౩౪ మ్మునివల్లభుం డిట్లనియె॥ మ॥ (శ్రీ) ఘగతబుద్ధి నింత మృగయావ్యసనంబు
నగెలి సల్పగా। నృపులకు నీతిగాదు ధరణీశ్వరభార్యయు నీవు భీకరా।
తపవనమయంబులం బహువిధంబుల ఘుష్టమృగంబులున్న యట్టి వి
౩౫ న మునఁ జరించుట వివేకమె యాత్మదలంచి చూచినన్॥ క॥ సత్యోపా
యధుర్ణీత। సత్యవ్రతమునలనుడిగి సదమలబుద్ధిన్। సత్యాంగరత్న
౩౬ యుదవై। సత్యాశ్రమలేంద్రమెలగ జను నరపతి కర్ణీ॥ క॥ మునిజనవిను
తంబగు న। మ్మునివరమునఁ జనించి మరువందగునే। మనుజేశ్వ నతి
౩౭ మార్గము। వినునీతజ్ఞులకు రాజ్యవిభవము లొదవున్॥ తే॥ ఇచ
టనాలస్యము దిగనీవిపదవృత్తి కేప్పు మ్మువేగంబ యుకెక్కబుద్ధి విను
ము। మరచి తప్పియు కౌశికమౌని యాశ్రమంబుపైం తటు పోవకు
౩౮ మనుజనాథా॥ క॥ ప్రథమని క్రోధులకానతి। పడిపెట్టిన వాడతండు
బరికింపంగా। గరుకు శిలవర్తనుండె। న్నడు నాతని పేరిమూరకనం
౩౯ జరుము నృపా॥ క॥ పరకంథార్స్నపియును। మ్మురచరితముడవ్వరకయ
గాధిసుతుడతని వనంబ్చరుణాంశు వంశమరిచే। తెరుమైననుచెర

౪౦ గవలదుర్భేర విచారా॥ వ॥ (శ్రీ)ని యుపదేశించి వీడ్కొల్పుటయు నాశ్ర
త్తాంతంబంతయు దెలిసి విశ్వామిత్రుండు హరిశ్చంద్రు మహాకీర్తిని
తన యాశ్రమంబునకు రప్పించు నుపాయం బంతరంగంబున జింతిం
చి యనల్పకపటకౌశలంబున నొక్కమాయామృగంబు గల్పించినది
౪౧ యును॥ సీ॥ నవఫేనరుచి నవ్వు దవళానసంబును నల్లగల్పలు గల్గినయవ
నములను। పద్మరాగప్రభాపటిమ కనకంబులు కాంచన దీధితిమించు తనువు।
మహాస్థికాంతుల మరపించు జానుతుహినంబుతో దొరతారయర
దుప్ప। మరకతఖచిత ఖురములు పవనం బురల పెంచు వ
౪౨ బుచరంబుతే॥ గరంగలీలావిహారంబు గానమునగ। వనిజాతియం
ము పంకేరుహాయియుండ। మృగము గతినుండు వియుగం యమ్మారుం
౪౩ బు॥ హానిగనుగొని కరుణసమ్మదము నొంది॥ వ॥ హరిశ్చంద్రు ధరిత్రీ
వల్లభుండల్లనల్లనవలయించి మహియాశ్రమంబునకు తెమ్మని పం
౪౪ చిన॥ క॥ తనతనుకాంతులు దిక్కుల। మును మెనియలె కలపక్షము
యుడుజనియా। ఘనచిత్రమృగము దట్టన। వనివది భూవరునవి
౪౫ క్షిపథమున నిలచెన్॥ వ॥ నిలచి నభానువంశజుడు నాదైక గండి తది
యాశ్చర్యమృగంబు। బులుపలుమారు చూచుచు నపూర్వమృగంబిదివని మె
సు బెట్టుల యుతయుంబు నందరమి యల్లన ప్రాణముతోన దక్కిన
ర్గులమరి యొక్కొనలోహితరుమాదుని నిక్కైదికేరిసల్పగర్॥ వ॥ (శ్రీ)ని
౪౬ సారథింగనుగొని॥ ఉ॥ (శ్రీ)ల్లనే స్పైరియొక్కడుని మూరక బూదుము
దానిగూరదీపెల్లిభటంబులన్ కరకుమోన జదంబున దోలుమన్న
భూ। వల్లభు నాజ్ఞను సూతుడనివార్యగతిం దగ దోలె వాయువే। గోల్ల
౪౭ నితాశ్వ్యులయుక్తమయుయొకెప్పుడున నాశ్చరథంబు నడ్యనర్॥

వ్రతంబున నరదంబు దోలించి మహా నాయకుండు దాయం బోవుట

౪౭ రాయుడు నవ్వ్యాయా కురంగంబు నారాయాసంబున॥ సీ॥ బంధనంబు దు
పదిగ్భాగంబు పెదలి యుచ్చాలిల విహరించు గాలిలి త్రి। కుండేటి తో
పెత్తు గూడ కవచ్చిన స్తోడు రా జుచించంబున దివిలి యుక్రి। వీరభద్రుని
క్రేవ పెండియును మద్భుతమ్మైన దత్తమును ఖంబు లోన యుక్రి। కుధర సం
౪౮ దనవేడు కొన విస ర్జించిన చేతో శృవాకాతి చేరి యుక్రి॥ తే॥ నన
రతింపుచు మిగుల చెంపగ్గ లింప। మంచివలి కుప్పను బకుప్పను మద
ము ముదము। చౌదలకను గొను వారి కింపులు పుట్టిల్లి। నల్లనల్లనన
౪౯ ంద రయాడెనభినవ ముగ॥ సీ॥ చే యూర కుప్పించి చిప్పునదాటుం చులబి
లగి కెమ్ములబయల్ చిమ్ము సుచు। చిత్తరంబులు గాక చేరి కుంల్
బాకుచు మరగి నన్నైవదిమ సరి(రి) సుచు। కసువు పోచలు కసిగాట్లు
గాగొరుకుచు విప్రతాస్యముస జారవిడుచు కెంసుచు। కి కృరి కృన
తోక(ద్రి)ప్పి తాడింపుచు ఖురపుటంబుల తల గోకి కొనుచు॥ తే॥
౫౦ నిగుడి పారుచు నంతంత నిల్చి బడుచు। సుదలి కండూతికై చెట్ల సుక
సి కెసుచు। యుదరి యొత్తైద మిన్నక (బ్రి)దరిపదుచు। కువలయేంద్ర
౫౧ కునలయించి కొనుచు నరిగె॥ వ॥ ఇట్లు కిరికి విశ్వామిత్రునియా
శ్రమంబు ప్రవేశించి మొరగిచనం జూచుచు దాని తెరం గెరింగ రో
షించి కనుంగవ కెంపు జినియుంప నాత్రి శంకనందనుండు విశంక
టభుజా బలంబున శరాసనం బెక్కుపెట్టి పెకార్కి కవం బొన చిద
క్రేంకరభీకరం బగు శరంబు మొదిగి తెగ నిండం దిగిచి (ద్రి)ప్పి ముప్పిధా
కే యుండై రేయు యుటుంగ్గున ర్మ్యేటు నం దూలక వాతూల జవంబు

నసక్షు కంగంబు కాశి కుని సముఖంబు నకుం జని యుద్ధ్వస్వం బరెత్యవిశ్వంభ
రావల్లిఖుండును నాయి(త్రి) పసలం బడి పె(త్రి) తనంబున నప్పనం బెల్లి (ధి)మ్మ
రినవాడు గావున నితాంత నిబిడ తపశ్శ్రాంతుండును తృష్ణాపిపాసాయత్తుండు
నున్నై యమం దశ్రమంబునం బొంది సీతల జలాంన్నేషణాభిలాషి యై।
౫౩ చనిచని ముందట॥ సీ॥ మందార జంబీర మాతులుంగ లవంగ కేతకీ చన్ప
క కింశుకములు। మాకంద చందన మాలూర ఖర్జూర కోవిదార
భూక కురువకములు। జంబూ వటాశ్వత్థ నింబ నీప కపిత్థ తాల తమా
ల హింతాలములును। తింత్రిణీ పాటలీ తిలక సోమలక దేవదారు పున్నా
౫౪ గ కర్ణికారములును॥ తే॥ మరియు దట్టైన పావన ద్రుమవిహాములు। బహు
విధంబులు ఫలభరపండికులును। ప్రబలి విలసిల్లు కౌశికాశ్రమము
౫౫ గాంచి। ముల్లములరంగ మేదినీవల్లభుండు॥ తే॥ మానవాధిశు నాపుణ్య
కానన మున। తోయదశ్యామ ముని హోమధూమ వితతి। యం బరం
బున నభినవంబైన నల్ల। బట్టు నేగ జంపు గాదగు విశ్రమము నైన॥
౫౬ తు॥ పంకజ సూతికైన దలపర్ణ గడు నక్షుత మాపహిల్లనే। శంకరులా
గ్రగణ్యవి నుమాగమ శాస్త్ర పురాణముల్ నిరా। టంకమునం బఠిం
చు నెదతాపస పుత్రుల మర్ణ గవల్గొగర్। వంకలు దర్చి చెప్పు గొరవంక
౫౭ లు జిల్లలు దర్పనంబు నర్॥ సీ॥ కడుభ్రీతి జన్నిచ్చు బడి దప్పి దిరిగ్రిదిలే
డి పిల్లల కుబాలింత పులులు। కంఠీరవంబులు గంధసింధుర ములతో
దమాటికి జేర లాడుచుండు। చిట్టెల్లగములతో చెలుపమలుగా వీం
చు (ద్రి)ప్పియు ముంగ బాప్పరు పిల్లిగములు। నీలకంఠంబులు లాలనం
౫౮ బొదవి పాడించు కుంభీనస డింభకములు॥ తే॥ కొండ గొరి యల పిం
డు ను కౌంటి గములు। మంతనము లాడుకు పెరపెచ్చు మింతలేక సా

౫౯ ఘటంబులు పక్షులకేళీసలుప్ప. గాధిపుత్ర తపోవన వృక్షములందు. వ. ఇట్టి
విచిత్రంబులకు పాత్రంబగు నవ్విశ్వామిత్ర తపోవనక్షేత్రంబు నీక్షించిత
౬౦ దభ్యంతరంబున. సీ. సంఫుల్ల హల్లక జలజాతమకరంద పానలోలాళి
నీ గానరవము. విచిద్రోలాకేళి విశ్రాంత విలసిత చక్రవాకము రాళీసము
దయంబు. సతత కేళీసక్త సంయమి బాలికాస్తన కుంకుమారుణాస్వచ్ఛజ
లము. ప్రవిమల శశికాంత పాషాణ కల్పిత సోపాన మార్గసంశోభితత
౬౧ బు. తే. పవన కంపిత తీరభూభాగ విటపి. పుష్పగుచ్ఛ పరాగ విభూషి
తంబు. మకరఘనమత్స్య కచ్ఛప నికరయుతము. భూవిభుండు గాంచె నె
౬౨ క్కసరోవరంబు. తే. కాంచి మానవనాథుండు గనయు సుతుడు. తాను దత్తీ
రభూమి కరథంబు డిగ్గి. దండనాథుండు కరము మైదండ యొసగ. సరసిద
౬౩ రసి నిర్మల జలము గ్రోలి. వ. క్రతావగాహ సుండై తత్సమీప ప్రదేశం
బున బ్రదీపించు పుష్పిత మాధవీలతామంటపాంతరంబున కిసలయ
తల్పంబున చంద్రమతీ సమేతుండై కంబును పధానంబుగా శయనిం
చి బాలక సాల పల్లవ కల్పిత తాలవృంతంబున సీతలమంద వాతూ
లంబు సోకగ బసి విసరు దండనాయకు వదనారవిందంబవలోకించి.
౬౪ క. సదమల బహు పుష్పలతా సదన వసద్భ్రమర గాన ఝంకారముల్
ముదమొదవింపుచునున్నది. యిదియే మునిరాయాశ్రమంబు రయ మెరుగ
౬౫ గవలయుర్. తే. ననుచుబలుకుచు నుండగ నచటి కప్పుడు. పశసమి
త్పుష్ప ఫలములు గోయనెక్క రుషికుమారుడు వచ్చి మహీశుతోడ
౬౬ చెప్పనది కౌశికుని వనక్షేత్రమనుచు. ఉ. చెప్పిన నమ్మదినీశ రమణా నాఖ

కుదుల్లమునందు నెంతయుర్. ముప్పిరిగొన్న భీతిమునిమంత్రి దుక్షాశకుడే
మిశేయునో. యిప్పుడమేశుడే యెరుగునంతయు నిక్కడ చాశ వేగమే. చా
౬౭ లప్పున బోదమింక మన సుమ్మి నెరుంగకయుండ చలర్హ్యనర్. క. ఎక్కడి హేమ మకరం
గంబె క్కడి మృగయా విహారమెక్కడి విపినం. బిక్కడికె టికి వచ్చితి. మక్కట మిత్రి
౬౮ యూ ప్రమాదమయ్యెన్ మనకున్. తే. నవనీకించియురుంధత్రి నాయకుండు.
మరచితప్పి యు గాధికుమారు వనము. చెరకు మేం వని చెప్పి విశుద్ధబుద్ధి
౬౯ కౌశికా మాధవాత్మస్త్ర గుణము పై రల. క. ఇచ్చోటతడ యువలవదు.
పెచ్చెర ప్రతికరు గుమనుచు చెప్పిన నేలా వచ్చితి మృగంబు వెంబడి. వచ్చు నె
౭౦ బంవి భగదుపనెంత వారలకైనన్. ఉ. యేమి శేయువారమెక్కడికేగుదు.
మెద్దిగా కార్య చింత యింక మనకు. మిగుల మోసమయ్యె మృగయా విహారమై
౭౧ నకు. గా కనుమునసేమి గాగగలదొ. ఉ. ఆ మునిసార్వభౌముని ప్రగంత
ము లించుక చేప్రరించినన్. హా మగిరింద్రమైన ఘుతోనె పరిబిత్తుచెలం
చుమ్మొగ్గడి. క్షామజయురాభమైన సుదుసంఘుమునై ననురాలు
౭౨ నా సుధా. ధామచినే శుమ్మైన కదుతల్లడమందుడు శేంచిచె ప్రగన్. తే. శర్వ
శిశకౌమాల్ల గర్వమైననా చుకౌశిక మునికి నేననగ నెంత. యుభ్దిలంఘిం
౭౩ పనోర్మిన యులఘుబాహు. బలున కతి దుష్కరమె చాటుపక్షియతెల్లు. చ. మ
లయజమైత్య యుక్తములు మానసముల్ విను ముష్ణభానుమం. దలకి
రణోదితీర్ణములు నాలుక లెప్పుడు మానికోబికన్. తలపనసు గ్రహించి
నపితామహుజేయు దురల్పగాకపే. కలుకవహించికెని కదునల్పుని
౭౪ జేయుడు రాపితామహుల్. క. ఇప్పుడు బోయియుమ్ముని కతేత్తై

కుడల్లక మున్నె చేరితా. తప్పక సంస్తుతింపుచు పదంబుల నుం బ్రణామిల్లియుం
దమో. చప్పుడు సేయక త్రుణామ సత్యకళ్ళత్తి తాలంగ వోదమో. యిప్పుడిక
౭౪ క్కడి కార్యమది యుక్తమతింక గునాచరింప గద్య. ఉ. అని విచార దోలాందోళి
తమానసుండై యున్న యప్పుహాపతిం గని యమాత్యశేఖరుండగు సత్య
౭౫ లకీర్తి విశుద్ధబుద్ధి పాటవంబు తేటపడ సవినయంబుగా నిట్లనియె. క.
కమలాప్తకులాగ్రణి. మాకే పికి నింత చింత మిన్నక విసుడ. స్తోకమతిన్ వి
౭౬ బవరంబుగ. నామం చెలిసిన తెరగున్ వివరింతున్. శా. భూపగ్రామణి
వద్ధి కల్పక మహాంభోరాశి గాంభీర్యతే. ఖ్యాపాకీనుకవద్రి ధీరుడవు
లోకస్తుత్య సత్యవ్రతాలాప శ్రీ విభవాభ్యులుండ వది యేలా చింత తర్కించి
చినన్. నీపైనప్పుడు వారలుం గలరె యేమో నిత్యవ్రతాపోదయా. ఉ. విను
౭౭ రనుంగా క. తే. శత్రుమిత్రత్వములు లేందు సరియగాగ. చూచి నిందా
ప్రశంసల స్వర్ణబకర. యుబ్బుసెందక కనుదవ్వల నుండి విరుగు. వానను
౭౮ లపు నిలవ్రపులతో మచ్చరంబు. చ. జనవర నీకు హాశివుడెసన్ భయ
మెహాలికన్నిత యాత్మలో. సునుపగనాముని ప్రవరుడల్ల మునంగ్రపి
ష్టడిల్లమి. జనకు త్రిశంకు భూపకు విశంకట శాఖ్యని చాందితో దనే
౮౦ యనుపడె దేవతాపురికి నాకని చూడ మహాద్భుతంబు గద్య. క. విశ్వా
మిత్రుని మాదన విశ్వాసం బెలనేకు వివరింపంగా. విశ్వాధర దాయ
౮౧ కుండవు. విశ్వంభర గల్గు వానివితతులకెల్లన్. తే. సారవర్తన యూ
ధుర్యచారతమము. వరవివేక కళాది వాకరుని చేత. ననాచి యెటుక్కెం
తనే పసాఖ్యాన్వితముగ. నిరుపేందుము నిరుపాయము ద్రుపేంద్ర.

ఉ. శ్రీనిపల్కు ప్రధానాగ్రగణ్య సముగ్రమనీషా విశేష భాషణంబులాక
ర్ణించి యప్పుహాపతి చింతాపహృత్తుండై సంతాపంబు దిగ నేత్రకమలంబులు
మోడ్చి ముహూర్తమాత్రంబు నిద్రించి పాశ్చాత్య నారణ్యంప దరంబుగా నిట్టి
యింకరంబు గు/దు స్వప్నంబు గాంచి బెట్టు మిట్టిపడి కలవరింపుచు ధైర్యం
బలవరింపలేక నలుదిక్కులుం జూచుచు బాష్పపూరితనేత్రుండును
ప్రకంపితగాత్రుండునునై యెుండ్రెడుంగక యున్న యన్నరేంద్రుం గనుం
౮౩ గొని చంద్రమతి యతిత్వరితంబున. క. రేం జాయలనే నెదురక. రంజం
బున కంకణములు ఘల్లుమనన్ భూ. మింజయుని పెన్న జేరచుచు. నం
౮౪ జకర్భు మహిల్ల వెలిపె యతిశయుక్త తెలి త్మా. తే. ఘంజితనిక్కల భూరి
ముక్తాఫలప్ర. కాండ సౌభాగ్య నిర్జితగగన శిందు. కంకణాంభైనని
౮౫ జహాస్త కంకణంబు. కేదర సూడచి రత్నగాబడసెనై చెను. సీ. ప్రాణేశ రమే
మరిహాతు ప్రాశ్వంబిట్లు బిట్టుమేల్కొని యేమల మిట్టిపడగ. శరణాగ
తారాతి జనపాల భయహారకేళి దక్షుండవు సముగ్రమతివి. దుర్వా
ర మదభూరి గర్వాంధ పరిపంథి బాహుబలార్ణవ పావకుడవు. స
౮౬ క్రపారావార సంవేష్టిత క్ష్మాచక్ర సంరక్షా విచక్షణుడవు. తే. ని
త్య సత్యవ్రత స్తుత్య నిరుపమాన. సారగంభీర వాచావిశారదుడవు.
ప్రబలధైర్య సుపర్వ పర్వత మవేవు. భ్రాంతి పొందంగ దగునె నీవింత
౮౭ లోన. క. ఉ. నిని తన భ్రమ తెల్పెదు సతి. గని దుస్స్వప్నంబు గంటి కమలా
ననసే. విను పింతు దత్ప్రకారము. వినుమా వనితే మిలియ ధరణి విభుడిల్ల
౮౮ నియెుక్క సీ. ముని యుంచి గుసభా మండపంబున నైభవోన్నతినే గా

లుపన్నవేళ. కోపాకులాత్ముడై రుచిరాక్షతేజుండు ధరణీసురుండొక్కడ
రుగుదెంచి. రయమలించి వసుధపై నెసుమొత్తి కటంబు పడద న్నమతితలపట్టి
చిగిచి. కరము నార్చయ వృత్తిపురమునెల్లరకోలె చవులు విధాపత్రరంప
౮౯ కలుచెందె. తే. యుర్వికానుగ్రహంబున నేచిపెదవు. ప్రాజ్ఞసామ్రాజ్య ౯౯
పై భవస్ఫురణాగంటి. ననుచు కుస్పష్టపద్ధతి మనుజవిభుడు. సర్వమును చం
౯౦ ద్రమతితోడ సరవిశేష్ప్యెం. ఉ. చెప్పిన నంతయుం విని శుశ్రుయులో చన ౧౦౦
కౌతుకంబుపె. ల్లొప్పగ మిక్కిలిం భయము నొందియు నెందని యుల్లనా
త్ములో. గుప్పలుగొన్న కైర్యమున గాంక కఘూరి విపేకశక్తివా. తప్పక పు
౯౧ త్రి పేరి వసుధావరుతోడ చిరయోక్తి పైఖరీ. క. ఏతన్మాత్రంబున కో. ౧౦౧
భూతలపురుహూతయింతప్పెలు పలిపదిలో. భీతిల్లనేల చెప్పెద. కౌ
౯౨ తుక మొదవంగ విసుడు కలతేరగల్లన్. చ. శ్రీలుక జనింపవచ్చిన ధరా ౧౦౨
మరవర్యుడు గాధిపుత్రుడు. జ్వాలమరుటంబుదన్నుల తాలిలు సర్వ్యన
రాజ్యవిభూతిబాయుటల్. పలుమరు దన్నమిత్తమున బ్రాప్తమునొం
దు మహాప్రయాసముల్. గలుగు శశాంకమౌళి కృపగ్రమ్మరరాజ్య
రమావిశేషముల్. వ. శ్రీనిచంద్రమతి హరిశ్చంద్రనకేంద్రుని మన ౧౦౩
౯౩ స్తాపంబు మాన్పియూరడింపుచుండె నంతనచ్చట. క. కోపంబున ౧౦౪
వెండియు గవ. టోపాయంబొక్కటి యాత్మ సూహింపుచు మా. యా
౯౪ యాపాలెనాత మేరగ. దాపసవర్యుండు గాధితనయుడువేగన్. క. మా ౧౦౫
తంగ కుంభకుచములు. మాతంగకరోపమాన మహోరుపులున్. మా
తంగలయానములు గల. మాతంగవధూయుగంబు మహామస్రజిం
౯౫ చి ప్రేచేర్. క. శ్రీస్త్రలినాభులవాలుం. గన్నులకెదిరింపలేని కతమున గాడె ౧౦౬

౧౦౭ ౯౬ పన్నగభయమున నేడిన. వెన్నడుజలదుగర్భములు నేడలగవెర చుర్. చ. శి
వశివయూ విలాసినుల చిక్కని చక్కని గబ్బిగుబ్బలున్. భువక్త మతీ చిబింబమున
దల్చి మెలుగంబులు లెంపుమోవులున్. గువలయకాంతి సంపదల కర్ గుదు
రైన పెదంద కన్నులున్. యువజన దైర్యమూలములనెక్కులపెల్లగిలంగజే
౧౦౮ ౯౭ యనో. సీ. కెరమతేంట్లను తెచ్చి విరియచందురు తెచ్చి విషమాస్త్రశిం
గిణివిండ్లు తెచ్చి. కలువపూవులు తెచ్చి ఫణచన్వరము తెచ్చి దాడిమీబీ
జసంతతులు తెచ్చి. జలజరాగము తెచ్చి శష్కుళికలు తెచ్చి భవశ్శతాంబుజా
లపత్రములు తెచ్చి. శంఖముల్ తెచ్చి బిసరుహాంబులులను తెచ్చి నిర్గల
౧౦౯ ౯౮ శాతకుంభములు తెచ్చి. తే. పుష్పరోర్షులు నావర్తపులినములును.
కదళికాస్తంభములు శాలిగర్భములును. జిగురులును తెచ్చి కానిస్త
౧౧౦ ౯౯ జింపరాదు. కమలజునకైన నావహంసగామినులను. క. ఆనీలవేణు
లకుగల. గానకళాకౌశలములు గంధర్వసరోజాననలకునైదంత
౧౧౧ ౧౦౦యు. వీనులపండువులనేయు విశదస్వరముల్. క. చండాలత్వము
దక్కగ. నొండేమియు పెలితిలేని యొప్పులకుప్పల్. కుండలపతియును
౧౧౨ ౧౦౧ బాలద. ఖండమతిన్ దద్విలాసగరిమను తింపన్. వ. ఇవ్విధంబున
గనుపట్టు చండాలబాలికాయుగంబు స్రజియించి మౌనిశుండా
౧౧౩ ౧౦౨ లంబారోలంబవేణులకిట్లనియె. సీ. పాడించి వినుడు నాపలుకు
లు దెలియంగ గంధర్వసింధుర రాజగమనలార. చిత్తరివన్నెయు బెట్టి
మాకెంతయును సపరిభాగులపై సగనరిగి. జలజాప్తకుల వా
ర్ధి చంద్రు హరిశ్చంద్రు సత్కృతి దర్శించి సంస్తుతించి. సంగీతవిద్యా
౧౧౪ ౧౦౩ ప్రసంగముల్ పచరించి వృద్ధుమధురోక్తి సంపదలు నెరిపి. తే. వివిధ

లాస్య శ్రీయాకళావిభులు చూపి, చేరి సంతోషితస్వాంతు జేసెంయతని. న
దుగరాని పదార్థంబులడిగి క్షైత్య హోను గావించి బొంకించి యేతుగు వెందు
వ॥ ౡ ననుటయు వల్లెయని నప్లల్లవాధరులమ్మునివల్లభునకుం బ్రణామ
౧౦౪ వల్లి వేట్లా నిసవుల్లా సంబునను॥ సీ॥ చైతన్యమొందిన శాతమన్యవ శిలాని
వ రంబసాలఖంజికలనగ, సంపూర్ణ పూర్ణిమా చంద్రాస్యలై సంచ
రించునలోత్పల శ్రీలనంగ, జంగమత్వముంగాంచిసౌభాగ్యవిస్ఫూర్తి తీనసు
తిగన్న తాపించు లతికలనగ, ప్రలుప్రదీపింపంగ ప్రోదిగా బెంచిన మకర
౧౦౫ కేతను (నికేతను) శ్రీలనంగ॥ తే॥ పరతులా కోటి నినదసంపదలుగలసి, గి
లుకమల్లిరుచప్లుల్లగులకరింప, కరికరాయంచకొదమలలగమ
౧౦౬ లలసెబగు, నేలుసెసపతినదుప్రలనేగుదెంచి॥ క॥ చండాలికలసమా
యుత. శుండాలికలాదివిజితసుకచికరధరలై, కాండాలికల
వృతాకర, ఖండాలికలాస్యపాలుగను గాన్నవే ర్తర్॥ వ॥ ౡ నుప
మానవినయపూర్వకంబుగా బ్రణామంబులానచికరకమలంబు
౧౦౭ లుమొగిడ్చి॥ మ॥ జయమార్తాండకులావతంస విమలఖ్యాతాశ
నానాచమూ, చయపాథోనిధి కుంభసంభవసమస్తక్ష్మాపవిన్యస్త
భూరియశస్తంభవిజృంభమాణమతి వర్ణింపన్ సమర్థుండెయు,
వ్యయమై యెప్లుభవన్మహామహిమయవ్యాతానసాధీశుడుర్॥
౧౦౮ ఉ॥ నీరమణీ యర్థ్యపైభవమంని జర్జరమై భవిగెల్చునీమహో, దా
రతపారిజాతవసుధారుహముం బ్రవేసించునీశుభా, తారము
చంద్రమండలముగ్గ్రై కొనకుండునటంచుమారుకర్, సూరిజనుల్

౧౦౯ నుతింపనిసుజాతగవచ్చితిమంయ్యవేదుకర్॥ తే॥ విమలభవఖ్యాతపత్రకవి
పుల కీర్తి, మండలుండవు మహాతలాఖండలుడవు, నిన్నుగన్గనగంటిమి
౧౧౦ సృపవరేణ్య, తప్పుకాన్యతపున్యకర్మముల కతన॥ క॥ వీణెలు వాయిం
పగ బ్రౌ, వీణాత్వముగలదు గానవినుపింప్రభుమ, ప్రీణాతరగానవిద్యల, జా
౧౧౧ ణలు గామమ్ము మెచ్చి సంస్తుతి జేయుదు॥ వ॥ ౡ నితదియ్యవ్యాదయాన
కూలభావంబె రింగించియాలీలావతులు గంధర్వనితంబవతులకు ప్ర
౧౧౨ తిబింబంబులై యత్యంతవిడంబంబున॥ సీ॥ వీణెలగవసైనల్ వెదలించి
చెరగుల మెరుగు రారాయుల మీదరుడిచి, కుచకుంభములపెపొసె
నితానవరుసకుబెక్కగాపవరంపుసారె లొత్తి, శృతులుగూరంగతం
త్రులు గోళ్ళ మీటుచు జీవాళి పట్టించిబ్రెలగురత్న, కంకణాధ్వనుల తోగ
౧౧౩ రపల్లవాంగుళులల్లా ర్పుచునునె ర్పులెల్లమెరసె॥ తే॥ మొనసి శ్రుతు
లేదుముర్ఛ్నాదుమూర్ఛనలను, గల్గుముప్పదిరెండురాగములవాని, మొత్త
ములు శుద్ధసాళవమేళనములు, మంద్రమధ్యమతారకమానసరణి॥
౧౧౪ రసా॥ గాణల్ మెచ్చగబాదిరింప్రదెలకర్ గాతాళమానంబులన్, ద్రోణీ
నాధజిరయాంక సంకలితముల్ సూళాదిగీతావళుల్, వాణీపాణి
సరోరుహాంగుళినఖవ్యాపారలీలారణా, న్వీణాసంచితపంచమ
౧౧౫ స్వరా కళావిద్యోతకంఠధ్వనర్॥ తే॥ ౡ నవనవవిశేషగానామృతమున
నానియంతయు నాశ్చర్యమొదవియప్రుడు, వల్లకీదండములబుట్టె
౧౧౬ పల్లవములు, హారమణిపంక్తిగరగినక్లైప్రవించె॥ వ॥ ౡ ప్రిథంబు
నంబాడినయప్పెలివాడచేడియల నిరుపమానగానవిశేషంబుల
కుపరితోషంబునొంది హరిశ్చంద్రధరిత్రీవల్లభుండుల్లంబున

సంతసిల్లి వారలకు నన్నేకముని మయూఖరణంబులు మకరంగము చు। కర్పూ
రకాశ్మీరగంధసారతుషారనీహారసారభూరిశ్యంబులుం బ్రియంబెస ౧౨౮
గ నెసంగి। వీట్లులుపుటయుంజూచి మంకవాసంబుచేసి యగ్గోసంగిప
౧౧ ఖండంతులమ్మహారాంతున కెల్లనిరి. తే. ఈ పదార్థంబులేల ధాత్రీశ ౧౨౯
మాకు। వివిధభావజ్ఞతా కళాపేదివ్వ। బదలితిమి చాలనిచి తాతపంబు
౧౧ చేత। నీశితచ్ఛత్రమొసగి మన్నింపవలయు. చ. ధరనెతలేశనీగాదుగు ౧౩౦
దక్కగ తక్కిన వస్తుప్రతీపక। పరలు గనెవ్వరిచ్చిన సుభర్మ్య నతాపము వా
యనే చర్న। పైపైరిగాయనెందగదు మొక్కైశరీరము నేదుమాయుర్ధర
౧౧ దురు। దవాంపగాదగు నఖండితదానకళా ధురీణ తే. క. శ్రీనుతయు ౧౩౧
నామాలతలంగను గాని యుత్సాహముడలి ఘనకోపముతో మనుజాధి
౨౦ శ్వరుడిట్లనె। కనుగ్రేవలయుందు క్రింపగదలుకొనంగ. క. పురమిప ౧౩౨
యుమెల్లియాగతి। నడిగిన యాచకులు గలరె యనుచితమతిమా। నడ
వర్ణనుపరికింపక। గాదుగదుగుటయిట్లు కరగ్రాహ్యమన మ్మున్. క.
౨౧ కల్ప్రేమంబున యాచకులకు। కామితవస్తువలు నొసగు కాలమునం ౧౩౩
దున్। భూమీశులకిదరానవి। చామరయుగళంబు గాదుగు చర్చింపం
౨౨ గ. చ. కదనభిలాష మీరల దగంగ తలంచిన చామరంబులున్। ౧౩౪
గొడుగును దక్కతక్కినవి గోరుడువస్తువులెవ్వియైన నే। నెడపక యి
త్తునావుడు నపోనకు తూవాల మొప్పతిల్లన। వృదములు బల్మిరిట్లనుచు
౨౩ భానుకులాధిపు జూచి సవ్యసన్. క. కుశీతలవస్తుసంతతులచేత ౧౩౫
నణంపగవచ్చునెంతయు। యాతపతాపఖేదము ధరాధిపమస్వ
ధచాణాఘాతసం। జాతవియోగతాపమున జాలగ్రశష్ఠము నొందు

౧౩౬ ౨౪ రమమ్మున। తత్తాతుకలీలనీబిగువ్వ గాంగిటఁ జేర్పక తి ప్రసంగతన్. వ. శ్రీ
నుటయు గర్వోపటంబులకరకమలంబులు జేర్చి యువ్వుమల చరిత్రుండు
శివస్మరణంబుచేసి ప్రచండకోపంబున। జండాలబాలికల జూచి మీ
౧౩౭ రలధర్మముద్రాధురీణులని తిరస్కారంబు జేయనేరక యూరకయు
న్నంగితంబెరుంగక మదిరాపానవికారంబున శరీరంబులు విస్మృ
౧౩౮ ౨౫ తింబొంది విప్రలాపంబులు బలికెదరని పెండియును నిట్లనియె. తే. ద
ర్శనస్పర్శనములకు దగరు మీరు। మాకు గాంగిలియిమ్మని పెంలత
లారా। పలుకనాలుకలెట్లాడె భయము లేక। తెలియమీ జాతియుం
౧౩౯ ౨౬ దతబుద్ధియును సంతు. క. చూచిన మాయంది ప్పుదు। యూచరము ద్రా
విశేషమణుమాత్రంబున్। దోచదు మాకెక్కడిదా। యూచంచదా
౧౪౦ ౨౭ బాలాంగనలాముకాక్షుతమరంటున్. క. ఆ యతరాకున్యాంబున। నీ
యుపరాతములునే సహించితి నికన। న్నాయితొ క్షత్ర లేమి బలికిన। గో
౧౪౧ ౨౮ రయిలు చునాలుకలు మిమ్ము కెంకకయులుకన్. చ. శ్రీనుతయునా
సరోరుహదళాక్షులాకింతయు శంకలేక యుబ్బునమదగర్వము
లే చౌరలభూపతి దగ్గరిపెక్కుభంగులన్। గను గవలాచర్చచర్చ వివిధరా
మవికారనిధానకృత్యములే। గానగాని చూపు చర్మమరియు గోరిక
౧౪౨ ౨౯ నాకణా పాస్యలీలలన్. సీ. పైరిపైరి కించిల్లఫ్రుంజంబు తెగయు
నే లీసరోజాతమున్దిప్పికెనుచు। కడకంటిచూపుల బెడగొంచు
రీసుల తొడవు లాలయ్యునజక్ర దోచికెనుచు। దోమూర్లలరోచులు
శ్రీల్లిగింతలువెట్టు విప్పుటమ్మెతురుములు విద్దికెనుచు। నొసపరి
వాగుగా నొసలకస్తూరికాతిలకంబులాలయ్యు నదిచిర్కెనుచు. తే.

౧౩౦ వలుదనునుగట్టి చనుదోయి పైవిరి దోప । జిలుగువలిపెంపు పయ్యెద
చెఱుగు లార్తి । ప్రసగశేఖరము పూరంగ విసరితెనుచు । మసలుచుండితి శ్రేం
౧౩౧ గాక మహామతే సగ౹ కః ముద్దులు గురియుచు ముఱియుచు । నిద్దపు
బుద్దములలోన నీడల యొప్పుతే । చెద్దయు జూచుచు నప్పుడు । గద్దరి
౧౩౨ తనమున విలాసకళలు దాలంకృతి౹ కే౹ వింతులుగాగ కర్ణపుటవేదు
లరుణ్ చికనాదలక్ష్మి కిక్ । వొందులుగాగ పల్లవిక ప్పుంగవ భావకళా
ధి శ్రేద్ధి కిక్ । మందులుగాగ చెక్కుచు నమందమనోహర విభ్రమంబులక్ ।
౧౩౩ జెందులు ద్రాక్ష చుక్ జిగురు జేతుల తాళము లార్తి యూడుచు క్షితేశ్వర
శశిపతి దాశి నరపాలద మరుదామె । తివిరి మోహించి వచ్చినయు
వతి జనులు । రతుల చెల్వ కబూనితి రస్తరించు । బలసి చూచిన గాదు
౧౩౪ సూపురుషుల దను౹ డు౹ రాపున మచ్చ్రెపు ముమున రాంగి బచేచిక్
రతిప్రసంగ లీ । లావిశ్వంబునక్ బహుకళానిపుణాత్త్వము మారన
స్వధా । భావములుజ్జగించి నిరహాయసుఖస్థితి బొందు రూపరే ।
ఖావిధు చించ బమన్న ఘునిగ కర్ర ము సత్త్వము చాలయున ట్లుగజః రః
౧౩౫ ౧ంభోజ ముకుళసమకుచ । కుంభంబుల రాయడింప గోరికె
లల రక్ । పుంభావ రతులని నుగడు । సంభావించెద ము మా కుచ
౧౩౬ నువీవల యర్యక్ తే మానవాధి శ యూలతా మందిరంబు రమ్య
మై యున్న బచ్చోటు రతివిహార । యోగ్య మాకతి తదయుంగనుచి
౧౩౭ తమగునే । రమ్ము విరహానల మున రోర్వ ముమ్మెమ్మ౹ వ౹ ౧ నియు
ప్రీథంబు నంప్రేలుచు నక్కామినులమ్మ హాహాలు కేలుకే లంగిలింప

సుద్యోగించు బెదరు నారీలా వతులతలంపె రింగి నిలింపపతి ప్రతిమా
నుండగు నబ్బనుకులాభరణుండు తా విమెుఱరంగి యువ మ్మాలతలవు
మంబుడి పెదనని దర్వీకరధ్రీకరకన్యా ఘాతంబులం/గాయుంబుల బ
రుర్భరీ భూతంబులు నే యుండె నొంగినంగ నుంగా నింయమార్తి ప్పంగవుంక
గుసత్యకీర్తిగ దిలయ జనుడెంచి కరసరోజంబున తిప్పి సమ్మెట దాలంగదిగి
౧౩౮ చిపోపై చి మనంబున గారుణ్యంబు వాటించి నిలిపి౹ వు౹ జననాధోత్త
ము యూదు వాంధ్రపలినె చందంబునక్ దుగ్రతక్ । గనియుండాడి రాయసి
ప్ర కవయు వెవితకిరం పక్ సరోజేస్త్రణాళ్ । విను మావల్లనదు మక్ దోర్ధ
తమహావి ద్వేషి రాజన్యస్సైన్యని కాయుంబుల మీద గాక తగునే యు
౧౩౯ న్య ప్రదేశంబులక్ ౹ కః త్రిదశేంద్రసన్నిభ నవీ । సుదతుల గాలి ఇపబూ
ను చెప్పుబలంబుక్ । ముదనాగమకపి క్రీడ మలు । విదళింపగ బూనున
౧౪౦ ట్లి విశ్వమై యుండదుక్ ౹ సీ౹ ఇరన్యలనాగల పయ్యెదల భియూతి భూత
లాధీశులకేత నములె । యూపంకజాక్షుల యెలవంక బొమల హాం
కార విభ్రమలకామ్మ్ కములె । యూకే రవాణుల కోరకస్తనంబులు మ
త్తారి గిరిదుర్గమండలములె । యూరాజముఖుల వృదూరుదండం
౧౪౧ బులు కపటవిశ్వేషుల కరి కరములె౹ తే౹ కోపదంతుల కదకం టి చూ
పులహాత । మనుజనాయక సునిశిత మార్గణములె । వేరి గోపెంప
జినునైయుర్వీకళత్ర । క్రపద రిపంగజూచి రక్షింపవలయు౹
౧౪౨ వు౹ వలదీ కోపము మానుడే తగదు నావాక్యంబు లాలింపుడ । ధూ
లబ క్ష్య ధూర్తల రతి చూచిన మహాదోషంబు ప్రాపించు నను । బ్బాల కో

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము. శంకరకవి విరచితం

శ్రీ స్త్రీరయాచకప్రకరకల్పాదప్రయోపేక్ష కుర్. వలదయ్యుర్ మామకో సేము
౧౭౩ శిష్టపథమునర్ వర్తింపఁ శాంతస్థితిర్. తే. ఆనుచు హితబుద్ధి నెఱవ ద్రి
యంబు మీఱ. శాంతముగా వించి మఱలించె. చిత్తదర్ప. నంతు శంబున
౧౭౪ సూనినయతుల భద్రు. వంతి మఱలించు నద్రిచంచ పు దలి పర్. క. తద
నంతరంబప్రియమున. సడములు వాసిష్ఠస్ప ఎలగు చంద్రుమదియు
బె. ల్లాడవెడమతిస్పుగాముస. ప్రదవేము స్సరు ... నము చూచియుల్లని
౧౭౫ త్రపతైర్. సీ. ఎన్నదైనసువింటిమేమఁ హీవలమునకనకసారంగంబు గల
దనంగ. నాంయత్రివెంబడి నాదయాసనిష్ఠూ లి కేసుద్రం చితి మివిహొనబు
ద్ధి. సస్థిడిమాలె తలేగుడెంచితితాప సాశ్రమ భూములకనుచితముగ.
చండాలబాలికాజనములకిటువంటి చక్కదనంబెట్లు సంభవించె. తే.
౧౭౬ దివ్య శంపకదగునవివేకులకును. భూమిపాలకయుదిగాధిపుత్రకప
టు. శక్తి మింతయుగా కున్నయిట్టియక్కు. తములు గలుగంగనేర్చు
౧౭౭ నే తలచిచూడ. క. ఆపుడు వశిష్ఠమహామునిని. విప్రలక్ష్మీపావమహాము
చాలవిలసిల్లంగా. నుపదేశించినపలుకులు. నృపవరతా కర్ణించు
యెన్ని పద్మిభోదుర్. వ. ఆనిపలుకుచున్న సమయంబున నవ్వా
౧౭౮ తంగ కురంగలోచనలకడదాలంగి చని. సీ. ముకురదవాడిన మో
ముదామరలును కడుసొంపు బొందినకాయములును. కొప్పులు వీడి
చిక్కులు బిడ్డ కురులు నుదితరాగ ముప్పైన వాతెరలును. చెఘన మంద
లములజారిన చేరలు ఘనరసంసిక్తరంచుకములు. కరగిన
యుంగరాగములును మి ... ఘ.డము లైనకర్ణ తాటంకములును.

నెల్లూరికావర్గం ౩.

౧౭౯ తే. బాష్పధారలు దోగినపయ్యెదలును. వివి ముక్తాఫలంబులు కాలుస
రులు. కలనినాదంబు తెగడిన కంఠములును. గలిగియత్యంతదైన్యంబు
౧౮౦ గ్రుంధుకొనగ. క. త్రిజగత్ప్రవిత్రనవదం. వజమిత్రు తపోవిశిష్టగాత్ర
సముద్య. న్నిజతను తేజోన్మైభవ. విజితప్రాభవు మిత్రువిశ్వామిత్రు. చు.
౧౮౧ గనిమునిచంద్రయా కరుణకాంతుడు ముఖ్య మహోగ్రకోపితయ్యే. కిస
కమనంబులో మిగుల కిల్లాన బిత్తులపెంత్తునై వదర్. గొనవెనిమో
దె సన్మెటల గాంకర నిర్దయప్రత్తిలేచిపెను. త్తైన గడుసెచ్చి పచ్చి
౧౮౨ తిమి చిక్రదలంపగ ... శా. ఏమే మీ మిమ్ము భూపరాక్ష
ముడు దాసేం తోన హాం రారిరయ్యె. భీమసన్మూర్తికశాభిఘాతముల
చే బిట్టల్లి సెప్పించెనే. యేమూర్తిర్ దరియించువాడెం యికనూహిం
పంగ గల్గ్ ... పెక్కాదృశ్యాంజయఘాలనేత్ర శిఖిలీలర్ బోల్చుమ
౧౮౩ తోపముర్. వ. ఆని త్రిపురాసురవీరుల పయింగవయుం ఫాలలో
చనుండో తెం. నాభిలరోషావేశ ... గరకమలాస్త్రమాలికనేలంబ
డ్వైచి ఘనమ్ము దిశాంగారశంకనం దురింపండెయుండ్రగంతంబులం
౧౮౪ తంత కుగెంపులీనుచుండ సమీపనివాసులగు తాపసజనంబులవు
నంబులుతల్లడిల్ల ప్రచండదండంబుకేలం బూని జటాభారంబు
లు తూలియూడ కటిమండలంబున వల్కలాంబరంబు జారన్ పండ్లు
౧౮౫ గొరికి కెనుచు పదంబులు దాటింపుచుం జనుదెంచు విశ్వామిత్రునిం
గనుం గొని హరిశ్చంద్రనరేంద్రుండు మృగేంద్రుకనుంగొని నకరికలభ

౧౫౪ శరభంబు చందంబున నత్యంత భయంబు నంబొందె. మ. మనసా ప్రాజ్ఞవి
భూతులెల్లని కనీ వారీ నంబ్రుచే జాలనా నమున్ బొందక యయుండు నే
యని మన స్తాపంబు దీపింప నెందన్నని ధార్యయుతుడై యెదుర్కొని
యుసాష్టాంగంబు దండంబు పెట్టిన కోపంబున వన్నె భూరవుర్కోడ్
౧౫౫ శ్రుతంబు భీకరంబునన్. ఉ. తన్ని నమానసాబ్జమున కై క్షమియించిత యయు
జాలనే క. యత్నస్త భక్తితో వినయము మొప్పగ ద్రెంది యుపెక్కి తెల్పి
మై. యున్న రసాతలంగను డుపాస్త సరోజ యుగంబు మోడ్చి యయు. శ్రీ
౧౫౬ ఉన్నవ భాను తేజుడగు తాపస పుంగవు జూచి యిట్లనున్. చ. ఆ న
ఘుచరిత్ర మీ మృదుపదాబ్జ యుమాడక సూత్రకత్త కాంచన మకు
టంబు తో నెరసి చాలగ నెప్పి వహించె యేమనున. చిన యుపకార
మేమిబుల జే యగ నానతియిండు నాపుడున్. ముని కుల ముఖ్యుడి
౧౫౭ ఇట్లని యెమోము కుణంబు జేకొంతినే ననన్. క. బకపాద మనగనె బ
రి. సకలాంగంబులును నెన్నె సాహసవృత్తిన్. మొక్కపోడ కనే చేసిన.
౧౫౮ సకల యశస్త్యములు నాకుచ దింపంగన్. క. ధర లోన చంకదుర్గ
ను. శరణోర్థి యయు ననెదుమాటు సరి వచ్చె మునీ. శ్రీకబాధకే మను
౧౫౯ నీ దుశ్చరితము పరికింపనతుల సాహసివ రయర్. చ. ఇలగ
లరాజు లెల్లభజియింపమ మహోన్నతి చక్రవర్తివై. యల కులు కుటు
ల్లితాపస జనాశ్రమ భూములకై గ్గనే యుతైతులవ శవ ద్విపే క
మతి దుర్లయు మారయు నిష్ఫలంబునన్. మొలగగనే కుల న్నపుడు సమి
౧౬౦ ధ్రమతిన్ నెలవిచ్చె చెప్పు మా. తే. ఆ శిమి లోని మెకరి యుష్మైరి

దొక్కటి. నీ చరిత్ర మెల్ల నే కుదెలియు. వచ్చె మాకు గపటుపతనావు కుదప్పు.
౧౬౧ ఆచేరి నిన్న విస్మ్రింపదగునె. చ. న్రపతులు తెంటి పారలు విభ్రాంభణాలిల
చమూసమేతుమై. విపినములన్ వినోదగతి పెంటమెయింజెరియింప
చుండకే. తపసుల యాశ్రమంబుల కుతద్దయు నేవ లెని ష్ఫుట క్రియన్.
౧౬౨ ఉగ్రపవ్రాత యంబులో చకితి కేదు దలంపకుగాక యెన్న దున్. క. మాయా
శ్రమ సారంగము. చాయక ప్రినుపెంటుడగి బకరింపుచుగ. క్రూరయ
౧౬౩ ఉత్తచిత్తము కముస. నా యుంబానే కుమన్నసంబు మెకంగన్. చ. ఆల
కులు రాల్చు చుర్ దరికు టాకులు దుంపుచు బిళ్ళి పెన్నె నస. త్తలములు
గోయుచున్ వివిధ పాదపశాఖలు బట్టి యూచి పక్షులచెదరంగ
దోలుచు విశుద్ధ సరోవర వారి పూరముల్. కలప్పుచు గానిన్నే యయు
౧౬౪ ఉరపలు గాకుల మాన్పుచునెమ్మి త్త్యులన్. ఆ విరయునుంగా. క. మ. మరి
నా పెంపుడుగూతులై పెలయునే మాతంగవామాక్షులన్. గరనేయా
నల పల్లవాధరుల రాకాచంద్ర బింబాస్యలన్. సరసాలాపకళావి
లాసని ధులన్ సంగీతచాతుర్యలన్. కరుణో పొనతబట్టి సమ్మెటుల నల్లం
౧౬౫ ఉగ్రగొట్టగాబాధ లెట్టె. తే. ఆశ నభ్రింపవచ్చిన యుప్పుపాతి. కీప్పితార్థం
బులిచ్చుటెల్లమాని. నెట్టు కొని చెట్టువా పోవ గొట్టుటెట్లు. రా
౧౬౬ ఉజ్జ్వ మదమున నన్ను తిరస్కరించి. క. వికసిత శిరీష కోరకే. సుకుమా
ర శరీర సార సొంపూన్వితులన్నె కమోటు యుంతగలుగకే. ఆకటా
౧౬౭ ఉబొమోడంగ జేతు లాడెనెన్ కుల్. ఉ. మామక కోపవహ్నిబలుమాకు
ను నుబ్బు దొంగాంగె చెచ్చియుం. కేమి యయు నొంచి నాయెదుట నెక్కిదే నె

గొడు మత్తదాంఘ్రియా। హెమవతీ మనోరమణు డర్ధము వచ్చిన నిచ్చెసం
౧౭౫ దియం. వేమియయ్యే దుష్టాని నిసుధిష్టు నై ప్రాభవ హీనుడై నెడ౹౹ వ౹౹ ౧౭౪
ని సంపదర్థ సమర్థుయుం బోలె మహోగ్రమూర్తి యెట్లయున్నయు
మ్మునిచక్రవర్తిం గనుంగొని తదీయ్య తను ప్రభాపటలంబులు మిరుమి
ట్లుగొన భయభ్రాంతుండై యేమియుం బలుకనేరక నివ్వెరపడియు ౧౭౫
రకున్న నబ్బూమిం జయు జేరి మనస్తాపంబు మాన్ప హితోపదేశంబు
౧౭౬ చేయం దలంచి నిత్యవివేకవర్తియగు సత్యకీర్తియిట్లని యెం౹౹ సీ౹౹ మ ౧౭౬
నుజేశ నీవు మాధుని కీర్తి నెల్లెల మిన్నక భ్రమబొంది యున్నవాడ।
వాపద బ్రాపించు నప్పుడు దైన్యంబు విడువక మిగుల వివేకబుద్ధి
లెవిమ్మె మెలుగంగవలయు మానుషమున దైవకమును మీదదప్పదె
ప్రభు। కావున నీవు తాదృశంశక వము చేరి ప్రార్థింపనే నపరాధిన
౧౭౭ నుచు౹౹ తే౹౹ కాలకూట విషాగ్నుల గడచునతని। భీషణాంబైన దుర్వా ౧౭౭
రశీలాష వహ్ని। యితని పెక్కిన్నడలకుడుకేమి చెప్పు। హరి విరించి
౧౭౮ ప్రభందశాక్యమతుల లయినా౹౹ క౹౹ త్రాసు పలియి తూచిచూచిన। వా ౧౭౮
సుకికంకణుని యెత్తువచ్చునితండో। వాసవ వల్లభవంశజ। యీ
౧౭౯ సంయమి బోలగలరెయెచ్చో దపసుల్౹౹ మ౹౹ కరుణావాంగని కృ ౧౭౯
పాస్ఫురణగాడేయుడొక్కింతయూదరప్రవృత్తిగనుగొన్నయంతటనె
మోదంబాక గల్యాణముల్। దారకర్మ మానవలోక సంతతికినస్త్రోక
ప్రభావంబు భూ। వర యీప్పుణ్యుడెయ గ్రగణ్యుడరయన్ వాచంయ
౧౮౦ మశ్రేణికిన్౹౹ క౹౹ నాపుడు తెల్పెనుండి నరనాథ శిఖామణి శ్రేప మహా ౧౮౦

స్తకా। జీవయుగంబు పోద్రి మునిశేఖరు గన్గొని యెటోమవర్తన్। గా
వగదయిర్త్య నావలన గల్గిన నేరము లెల్లమాటికిన్। భావము లోదలంపకయే
౧౮౧ ౧౮౧ హా క్రేపారస మానసుండవై౹౹ క౹౹ మీకిసుకర్తి దిరిగిల్లగ। నాకుతరంబగు
నె త్రిభువనస్తుత శరికే। ఖాతల్ప శేషతల్పులు। నాకంపము బొందబ్బు
౧౮౨ ౧౮౨ యమునందుదు రని సీ౹౹ తే౹౹ తనయుండ జ్ఞానియెట్లేనయు తప్పులెల్ల।
కన్నతండ్రికి లోగాని కరుణగావ। జనద్రియుటు తో టసూరకరు చండ్ర
౧౮౩ ౧౮౩ హాస। మెత్తురుకె యేల నామీద నింత గినుక౹౹ తే౹౹ మూఢమతి జెందియు
జ్ఞానమునగడంగి। యేసెనచరిత యరుపకార్థమ్రింతయేని। వానినన్నిం
౧౮౪ ౧౮౪ టలోసెస్తే వత్సలతన। నుగ్రహింపు మపరాధ జనాగ్రగణ్య౹౹ శా౹౹ మీ
కోపంబను శేషపన్నగము నామీదన్ వడిన్ రాగనో। కాదనాన్య త్తర నే
మవాధ యయమునన్ గంపింపుచున్నాడనే। జేకం కర్మునినమ్మ బత్తల
పైచేజేచిరియూరకా చేనా। నేకంబుల్ పూర్వదయింబులోనిడకమన్నిం
౧౮౫ ౧౮౫ పంగదే ముక్కైదన్౹౹ తే౹౹ ప్రాని శరణంబువేడెద వానినెప్రి। దుష్పా
త్రపస్సైన నో శిష్టవర్య। యుగ్గులెన్నకమది ఖయింబెల్లసుదిపి। ద్రో
౧౮౬ ౧౮౬ చుటయు పంత మంత్ర కారుణ్యమతిని౹౹ తే౹౹ తాపసోత్తమునెదుచి
త్తంబునాడు। భాగ్యమిం ద్రాదిసుకలచే బ్రణుతికన్న। నిన్నుశరణం
౧౮౭ ౧౮౭ బువేడెదనేల్లముంపు। పాలముంపుము వెయినుంబల్గనేల౹౹ వ౹౹ అ
నిహరిశ్చంద్రుండు సుతసతీసమేతుండై మహాతలంబునబాగి
లంబడిదండప్రణామంబులతిప్రియంబునగావించి వివేకవిన
భాషణంబుల నన్యథా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమయ

సుచరిత్రార్థింపగాంతసేవ్యనకు నవ్వునని సింహాసనముక్రింత దయనిజ
స్వాంతంబునం గలంకములేని శాంతభావంబు వహించి నారాజశేఖరు
౧౮౬ గశిరంబు కరంబునం గీలించి లయిత్తిలె మ్మని యిట్లనియెం. తే. నీవు చేసిన
దోషంబు నీకె యుండె. దీర్ఘరోషంబు మాకునింతేని లేదు. మొగము
నందున్న నీదైన్యము జూచి. కరుణ జనియించె గాచితి కరణి నా
౧౮౭ ఘ. క. ఘనుడవగు కతన నీచే. సిన దుండగములు సహించి చేపట్టి
తినో. మను జేశ యింక నా చెప్పిన వాక్యం బొక టిస్సే యుప్పి యము
౧౮౮ శరిక్షణ. ఉ. స్త్రీ వాలె తలేశ నాయనుగు గూతుల వర్ణనసే యను
ప్పున. ప్రాణినిప్పమ్ము భోగంబులను పల్లవపాణుల జారుస్సై కత శ్రో
ణులు గీరవాణుల మఱున్న శోవేణుల సర్వలోక కళ్యాణుల నీకు
౧౮౯ నిచ్చెద బ్రియంబున వారి బరిగ్రహింపుమా. క. నాపలుకులు ల్లంఘిం
పక. భూపాలక వారి బ్రీతి భోగినులంగా. జేపట్టుము మతనే విన.
౧౯౦ కాపత్యముతో కనిస్స గాచెద నెప్పుడు. తే. సూర్యకులవర్యనీమ
నస్సైర్యమెఱుగ. వలసి యూరక పలికిన పలుకు గాదు. మాకు
నానంద మొదవ నమ్మానవతుల. నాదరింపుము తగ బెండ్లియాడ
౧౯౧ వలయు. వ. అనియిట్లు ధంబునోబలుకు నవ్వునిం దపుని వాక్యం
బులమ్మూల్మ్మై కర్ణపుటంబుల కును సహ్యంబుగు బయున మ్మహా
వల్లభుండుల్లంబున దల్లడిల్లి డిల్లపడి యెల్లవిధంబుల గప
టస్తోత్రంబులు గల్పించి యిక్కల్లరి తపసి యుపద్రవంబులా

పాదింపక యున్నె లక్షతాలం గపోనియ్యం డే గాధచిన దుస్సహ స్థలంబు మిన్నక
౧౯౨ తెలుంగుసేయని కాశికుంగనుం గాని. తే. పుత్రి యుత్తంబు మురుప్రించి సంయ
మీంద్ర. తగునె నాకిప్పుడే మాటె తలపరింప. అంటగాగాని యున్నయం
౧౯౩ బకటుయిట్లు. తెలియక మాటలాన తిప్పిరిమి కలు. సీ. ఆనవిశ్వామిత్ర
దవనే కళత్రుని కినుక జనింప వేట్రించి పలికె. విచరించి చూడ భూవిభుల
కుత అప్పుడు. ఘనతర నిరంకుశమ్ముఖములు ధరణి. నరనాధరాజ్యంతే
నరకాంధి యుని పల్కుసలమితస్మృతివాక్య సరణి వినవె. కాపున నాయా
౧౯౪ జ్ఞనే లివివాడలే జిగురాగు భోందుల తగవరించి. తే. పూజ్యసామ్రాజ్య
సౌఖ్య సంభోగ మహిమ. జెందుట యెటుబుద్ధి యుండు కుచింత యేటలాసె
మ్మపర లోకసౌఖ్యంబు నమ్మనేడు. దాకులాభంబు విడుచవే దుకలను
౧౯౫ కలతె. ఉ. నేల ప్రసాక్ష్య మొసిద ధరణీశ యుదీర్ణ ముప్పెండునంచునా.
పోరము మాని పెల్లాడ ప్రనాకటు సుం గ్రశమ్మై చరించు టల్. సౌరవివేక
మే తలప చర్యనన య్యల దీనె భోగులన్. గౌరవరీలన్నైకానుముకా
౧౯౬ దుసుమీ మతి సంశయింపకన్. తే. పసిడి మేడల లోన ప్రాబాలప
లను. పైసగనే యుండు వదనుల బొందితేని. బొందతోడనె జంభారిపు
౧౯౭ రికినను తు. నన పువర్తన విను భవన్జనకు నట్లు. తే. అనిన ముని జం
బ్రు దిట్లను మునివరునకు. మత్తులాచార మెదలి యూమానవతుల.
గూడియుండుట వివరింప నోడ విడచి. వదురుబట్టిన యట్లు పోతి
౧౯౮ దశవంద్య. తే. కులము దిగజొచ్చి యూమాతె తలవరించి. గాంచు

గీ౹౹ ల్లాలోక సామ్రాజ్యంబు మెల్లమంత వమునకాధిర్మ మైన వసుధ తలగాని వల

౧౸ చేయుమైన యైన్దైన్యన మలమున వల ౹౹ సీ౹౹ శ్రీనన భూమవర యుద్ధ రయగా ౨౧౩

తనేటింతతిరుగ నాదిన మహా దేవ్రనాన ౹౹ నేనట్లరాజ్యంబునే తితోచరం

చితదయక మానిత్యధారుశైలా ౹౹ నాహ్మాణసంఛ్యోగ సామ్రాజ్యంబుమాకో

తైవిసూత్రగాంబు ననేమ ధారి శ్రీ ౹౹ గతిమని ప్పుడతడకల్పనంతెవాని నులభం

౧౸ చూతల యునంతో ఘమనగ ౹౹ తే౹౹ వసు ధ్రుపు జెలమ నత్యదాననాలుగాగ ౨౧౪

నెలమనేయుంగ శైవ్యకమజ్జినసుత ౹౹ మాయుక్తైవ్యశ్రేష్ఠ వాతాధి

౧౸ త్రైష్ణి ౹౹ రాజమాచంద్ర తారక కద్దుకరాపెల యు ౹౹ వ ౹౹ శ్రీనతియునక్షే

౧౸ చూత్ర మశ్రమనమ ఒక్కంశ్రీ రావళ ఫ్రెండ్ దిక్కునయు ౹౹ మ ౹౹ తగవిరాంయనతి ౨౧౫

తే యకనలమ శ్రీనక్షంతైన వ్యాంబుశీ ౹౹ జగతింగల్లుని నారుబంకు

తమనిసాహత్య సెంపత్తెనుం ౹౹ మగుశు శ్రీ వృవళ్లనన్ని మగులెవో

లోబుండ ఇద్ధ్వైనిమ్మె ౹౹ రిగతైనస్త్రుతకీర్తి గాంచినవసుత్రే బదృదివార

౧౸ చూచల ౹౹ కం౹౹ మాకోర్లేన లుపగలుగుట ౹౹ శ్రీకర బహుపుణ్య గణ్యచరిత ౨౧౬

తలప్పైన ౹౹ తే రానుబిగాదె మునివర ౹౹ యాకల్పముగాంగయోగ్యతార్థ

౧౸ చరత్నైతిక ౹౹ ఉ౹౹ శ్రీలుచవిప్రుల్ దండమునన్నే ఖరమెన్నతిరాక మున్న ౨౧౭

మిరాగేలిన భూమిగాదె యిది యిమ్మనినన్ననన్నెల శ్రీపురర్ ౹౹ పాలన

మూవరింపుమతిశాంతుక వాంఛ జనింపచేసెనిథా ౹౹ పాలలనావునో

౨౦౪ మగ నన్నిఛన్నై హోసుమెల్లరాజ్యమ్మున్ ౹౹ తే౹౹ తెల్లమిగ మన్ననము ౨౧౮

క్షితిని యరుసోజపతికేల కగాకమాకేమితత్రా ౹౹ తియుక్తై ౹౹ కంబు నైన

ద్విరియామహేరాజ్యసుఖము ౹౹ లనినక్షత్రకుడేశు జూచి యిమ్మనిపలుంచు ౹౹

౨౧౮ ౨౦౫ మ౹౹ శ్రీసై లవిదిచారకగనప్రేచర్ బలికె నాత్మపించియీనేప్పుడమా ౹౹ ఖలునా

ముంచరసాగిరాప్పేర చోలంగాని భూపాలరా ౹౹ జుల లోనర్ నినుసత్య

వాక్యశతుకంచర్ చెప్పగా ముజ్జగంబుల యందు న్విసుచుందు మప్పులు

౨౧౯ ౨౦౬ కు దాచోంకలిత్యని ప్పుట్టునే ౹౹ సీ౹౹ ఇనవంశ మణినీవె యిచ్చెదననిపల్కి

జారనాళిక నీకు జనుల యిప్పుడు ౹౹ మిన్నకజననిర్యనిస్సమిథ్యాలాప

శీలతరచుగాగజేసికాని ౹౹ ప్రపలుబలికితినాస్తిమాకేకుదనిననుపో

యెదమూలుపేయునేల ౹౹ ననిపల్కుముండంగనాపేక్షచంద్రమతీరాం

౨౨౦ ౨౦౭ తభూరాంతుదిప్పజూచి ౹౹ తే౹౹ తపసిగావించు కపటుక్లేశంబులన్నదే ౹౹

యుకుల దగిలితిమిత్సేల యింపుకలప ౹౹ రేమి బలుకగఁ జూచిన

౨౨౧ ౨౦౮ భూమికమణ ౹౹ బొంకుబోరశెదమాటలు బాసవలకు ౹౹ క౹౹ మారిక

నేమియిబలుకక ౹౹ వారు నిరుపంతయును గాధితన యునికిచర్

౨౨౨ ౨౦౯ ధారాపూర్వకముగ ననివారితమతి దానమిమ్ము వసుధారాజ్య ౹౹ వ౹౹ మి

తభాషణుండు సంత్యతా ౹౹ వితతార్థచయుండునగుటవివరింపగ

నూ ౹౹ వ్రతసంపదయునువితతరా ౹౹ చతురత యునునోలి గాదెసజ్జ

౨౨౩ ౨౧౦ నుడెందర్ ౹౹ వ౹౹ మనుకులతిలక చన్నప్రపమూల్యలనే కుల జచర్

చేసెనర్ జనవర వారిలోన విల ౹౹ సన్మతి సారగుణైవ్యలైన నెనుంపు

నతమువెంటమంతిమెయిన మోపగ జాలిన యింతమేరయర్ ౹౹

గానిచనితే కరాతలము రాంకవలమిరాయులదాన మిచ్చుచోర్ ౹౹

౨౨౪ ౨౧౧ వ౹౹ భూమితలమెల్లమాయా ౹౹ నామనవటు మూర్తియైనవన

జాత్యున దుర్గ। స్త్రీ మంబున బలి లయిన సగడె। రామి తపలదాన తేజర
ంపల్లుప్రమవ్వెం॥ క॥ ధన ధియ్యాన విప్రన రతిప్రియులీల కతిత్రి యైన్నైదీ। 226
జేనదు మేర యిచ్చిన ప్రసిద్ధుయ రోన్నతి వాడు బూవింయుం। ధోనధివే
ప్పితత్రితి ప్రభుత్వవుమీరగ దానయేులు భూ। దానముచో లలే ప్రమరి
ందానము తెల్విియు మానవాధిపా॥ క॥ దశదానంబు ల లోపలవిశ 227
దాధి కమహా మసెప్పు వేల్పుల లోనగీ। పశుపతి గతి భూదానముల
ంశమే తప్పు లముదెలసి వర్ణింపంగగీ॥ క॥ వసుధ శపాత్రదానము। 228
సెసఘంగాగజ్జె మాకు సుల్ప చక్రం। బసత్య కవితరణ మహా మర్గ। దో
ంగసఘంగా ధారవ్రా యియు కెల మిరలి త్రగ॥ వ॥ అనినిజ పత్రీ దయూను 229
మాలంబున నిఖిల భువన భరిత యశో మూలంబు సని శ్రీన త్న్యల
వాలంబు నుంగా బల్లునన్నిలవేని వాక్యంబు లాకర్ణించి యుప్పహో
ంశాంతుండు సంతోషిత స్వాంతుండై॥ క॥ ఆహా యిా సతి విహాత। 230
వ్యాహారము లెంత యొప్పెనను మాలవ శా। రో పాలు గలి గినపదు
ంలి కు। నూహింపనలభ్య వస్తు యొకటి యిగలడె॥ క॥ తనసే యు 231
ధర్మమున దును। మనమున వేర్తుండు దలప్ప మాని బ్రహోదం। దొన
ంగూద మెలగనేచీన। తను మత్స్య యిం హాని పాలిదై వంబర యిరుగ॥ వ॥ అ 232
ని పల్లిత్రీ రితం బను వర్ణ కలశంబుల బావన జలంబులు దెప్పిం
చి దేవ బ్రాహ్మణ క్షేత్రంబులు దక్కతక్కిన నిజ ధాత్రీతలంబు
సర్వంబును మా మహాశ్రీకర ప్రీతిగా మాకు సమర్పించితి ననియే
పదక ప్రియుపూర్వకంబుగా కాశికునకు ధార వోసె నయ్యవ

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS

233 ంసరంబున॥ సీ॥ సారసారభ ములు సకల దిక్కులు నిండ గురిసెను మందా
రకుసుమ వృష్టి। దివిదాదితేయ వాదిత్ర నిర్ఘోషముల్ చెలగె సాధ్యంబులు
గాగ బ్రబలె। గంధర్వగానముల్ సత్ప్రియా సహితంబు లప్సరో నృత్యంబు
లతి శయిల్లె। నింక నరుంధతీ పత్రి దయేశుదు జయించునని నభోవాణి
234 ంద్రవాక్యములు జలగె॥ తే॥ నప్పుడు గాధిసుతుండు ధరాధినాధు। చిత్తసత్త్వ
దమెుదవ నాశ్రీవదించి। వినుతిగావించి దుగ్ధాబ్ధివీచికాస। మాన వాచా
పరంపర మహామ పెలయు॥ వ॥ అనిన విని కాంతేయుగ్రజుండ దలహా
235 ంబద బెృత్తాంతం బెరుంగింపుమనుటయు॥ మ॥ కరహాటాంధ్ర క
ళింగ వంగ కమల్లో కంచుర్పాంచాలబ। ర్బర హాంసీ గమనాలతాంత
శర సౌరా ష్ట్రాంగ కాంభోజ ఘూ। ర్జరసాంవీర విదర్భ కోసల ప
యోజాతానన నాదపర్సా। కుకురాన్వీర మరాటలాట విలస త్పోర
236 ంరస్త్రీ మస్మదా॥ క॥ మందర పర్వతధీరప్రు। రందర విభవాభిరామర
తి రమణాకన। తుందర కైలాసాచల। కందర సంకాశ విమల కమనీయ
237 ంయశా॥ స్రగ్ధర॥ లింగమాంబాసుతాలీలిపహోన్నతపా। దాంగ
దధ్యాన లీనాత్మగాంగేయగ। భార్యంగనా నర్తకీ చారు జింపాస్థ
లీ। రంగ సారంగ దృగ్రాజ మీనధ్వజా॥ గద్య॥ ఇది శ్రీమదాప
స్తంభ సూత్ర పవిత్ర కౌండిన్యముని చక్రవర్తి గోత్ర సకల సుకవిజ
నానీక మిత్ర రచనా మాధుర్య విశ్రుత వినయ వివేక విద్యాలంకార శంక
రకవి నామధేయ ప్రణీతంబైన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానంబను మ
హాప్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము॥ శ్రీ ॥

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం॥ శంకరకవి విరచితం

౧ శ్రీమహనీయప్రాభవ। హేమాచలరాజకన్యకాహితబంధుజన। స్తో
మామరధాత్రీరుహ। భామాజనపుష్పభల్ల భాచరియల్లా॥ వ॥
ఆకర్ణింపు ప్రమత్తాంతవాగ్రజునకు మార్కండేయుండిట్లనియె॥
౨ క॥ ఆపనివింగానియాడవు। హాపతివిద్యానుచరుమునికులేశ్వరుఁ డరి
గెం। భూపాలకమణియునలపో। ధ్యాత్మపురమున కేగి సముచితస్థితి
౩ సుండెన్॥ వ॥ ఆ మరునాఁడు కౌశికమహాముని యుంకృతకార్య
శ్రీ తర్కదై। ప్రమదమ్మ శిష్యజనబృందములుగాల్ప వసుంధరాధిప।గ్రా
మణి బూని బొంకసముకట్టను పొందుమునాత్మలోపలన్। వేమరు సు
౪ గ్గడింపుచు సువేశ్రనయోధ్యకువచ్చి చెచ్చెరన్॥సీ॥ వచ్చి సత్యం సహా
వరుగాంచి దీవింప సత్యంతభీయకంపితాంగుఁడగుచు। గద్దియడిగ్గి
భూకాంతుండు సాష్టాంగదండప్రణామంబు తగనొనర్చి। మణికలం
భీపూర్ణనిర్మలజలంబుల నర్ఘ్యపాద్యంబులిడి మధుపర్కమొస
గి। సకలవైభవముల సామ్రాజ్యసింహాసనాసీను గావించి యుద్ధ్వయాం
౫ బ॥ తే॥ సచివ సామంత కింకర జనుల ప్రజల। పేగరావించి వా
రితో విశదవాక్య। సకలనిగామికునకు మహాచక్రమెల్ల। ధారవో
౬ సినమార్గమంతయును చెప్పి॥ క॥ లోకముల కెల్లనేలిక। యీ

కౌశికమహానివర్యుఁ డీతని పదనాళీకములు గొల్చియుండుఁడు। ప్రాకటతా
మైదలన్॥
౭ త్పర్య వినయభక్తులన్॥ తే॥ సుతసతీయుక్తముగ నేను శ్రుతివిదళిత్వ।
విపినభూములకేఁగెద వేగ ననిన। నఖిలలోకార్తులై వారలవని భర్త।
౮ యడుగుదమ్ముల సొరగియిట్లనిరి చెనటి॥ ఉ॥ సల్లలితప్రతాపఘన
సత్యవచోరచనాకలాప మీ। చల్లదనంబు నంబుధి శిరస్సమ దవెం దగ
నేటి దాక మే। మెల్లమనోరథంబులు నహీనత గల్గగ సౌఖ్యవృత్తిమై। త
౯ ల్లి మటుంగు బిడ్డలవిధంబున నుంటిమి యిప్పుడిప్పుడో చుట్॥ క॥ దారు
ణశార్దూలముననరు। సారంగములట్లు మమ్ము విచారింపక యీ।
శ్రీరుననను నప్పగింపగ। నేరూపున బుద్ధివొడమెఁ బ్రవరచిన్నపా॥సీ॥
౧౦ రుచిరామ్రపల్లవారుణజటాపటలంబు పైలుఁబొంచు భసితత్రిపుం
డ్రకంబో। లాలితరుద్రాక్షమాలికాజాలంబు వారిణసారంగ
~~త్రిపుండ్రకంబో। లాలితరుద్రాక్షమాలికాజాలంబు~~ చర్మాంబరం
బు। సురచిరస్ఫటికాక్షసూత్రవితానంబో మండితదండకమండ
ములో। లంబో। మహనీయజపహోమమంత్రతంత్రంబులో తరుణాద
౧౧ భ్రాంతరస్థలచరియమె॥తే॥ తపమె సంతతమౌనము ప్రాప్త
పక్వ
తంబో। కందమూలంఫలములో కృతమాకరణాచయమె। ఆ కదళుల
సుబాయితుకుంటు సంయములకేల। వసుమతీనాథ సామ్రాజ్యవైభ
౧౨ వములు॥ ఆ॥ ఇతనిచిత్తవృత్తి యెఱిఁగి మేమే కతి। గాలుచువా
రమధిక కోపియితఁడు। మీ వారకులవకింత్య మోపెంటదోట్ట్యని।
౧౩ యరుగవలయు మమ్ముఁ గరుణ ననిన॥ ఉ॥ తో యు జగఘన

తోడతుల కూడగ జాలిన పుణ్యమూర్తిగా। దేవియుండు మీరలే తని యిచ్చి
న్నమహాత్మ్యమెఱుంగలేరు గాం। గేయవసుంధరాధరము గెంటిన గంటు
ద మర్త్యనిస్సృతా। మేయతపః ప్రభావమున మిక్కిలి మేటిమునీంద్రకోటి
౧౪ లోకులే॥తే॥ బ్రతుకవలసిన ప్రతికూల భాషలుడిగి। నాడు సేసిన వినవ దుష్ప
ననడువ్రతను చు। సుచిత భంగుల వారలనూరడించి। మనుజనాథుండు
౧౫ శ్రమునికి ఖామని కిట్టిక్కే॥ చ॥ వినయము తోడ భూప్రజలు వేయువిధం
బులన్ వసేయగా। మునికులము ఖ్యాతిభవ సమున్నతి రాజ్యమున్ సేయ
ఠింకనే। జనియెడనన్న లేనగవు సారెకు నాననపంకజంబునన్। జనన
౧౬ ముసెంత నిల్లని యెసంయమి వక్త్రడవాక్యపై ఖరిక॥ చ॥ ఇల కనధి
శ్వరత్వము వహించిన నాకు ధరించు టెప్పుడా। నలబడి యేగు మీకి
వియన హర్షోత్సవేటికి దాల్పనిండని। మర్లమవినంచు నాత్మననుమా
నముతేకతదేయకత్త భూ।షలు నిఖిలంబు గైకొని యెజత్యాగని
౧౭ ర్దయచిత్త వృత్తి యొ॥తే॥ గైకొని నదామ్మిచెలగ భూకాంతు దప్పడు।
సుత సతీ యుక్తుడై గాధి సుతుని పాద। పద్మయుగళికి నత్యంత భక్తి
౧౮ మ్రొక్కి। పురము వెల్వడి యల్లన నరుగునప్పుడు॥సీ॥ జవమున నృప
జేరజనుడెంచి యల్లన నలుకజనింప సంయమివరుండు। అల
నాడు నిను మేము యజ్ఞార్థమడిగిన ధనము నీ వీడ నయుని చి
నార। మా విత్తమీయక పైపాటంగ జూచెద విది వివేకము లోని దే
తలంప। ధరణీశ మరచిన దలపింపవలవదె యన్న ప్రశ్నము
౧౯ కడు రాకరేమెల॥తే॥ ఋణము ముచ్చకయుండుట గుణము గాదు।

మంచివారికి మది వివేకించి చూడ। నందు లోపల మిగుల బ్రాహ్మణులకిను
౨౦ మ్ము। లపహరించిన బ్రాపించు నత్యఘంబు॥క॥ భూవల్లభ మును సుధరణీ।
దేవ్రునకు నెడబడిన స్వాపత్తే యము పెదర్ప। వేవేగ నీర యుంకిలి।గావించిన
౨౧ సు దువకాని కలుషము లౌద॥ వ॥ తే॥ ఎఱుగకెనలించె నేనని యయుసిన
కులేశః విప్రదత్తాపహారణాముల్ వృద్ధి కునరు। వాలగలుషము లౌద
౨౨ వుసంశయము లేషు। మఱచిన పదంబు బట్టిన గురుఁడు సన్నె॥ చ॥ అనిన
నృపాలుఁడమ్ముని కులాగ్రణికి బలెందుఁ క్రూర వాక్యముల్। విని కడుస
న్నయాత్మనతి వేదనసెందుచు నోపు మాత్మము। ఘనతర రాజ్యసం
పదలు దాచక సర్వము నీకు నిచ్చితిన్। న్ధని వివహింపకిట్లు తగునా
౨౩ యుపకారము లెన్నమాటికిన్॥ చ॥ ఉదుపతి మౌళి మూర్తివని యెం
దుదలంపులు మాని భక్తి మీ। యడుగులు గొల్చి కీర్తి మహాన్ యుడ
నలుక్కైదనంచు నున్నా। యదవృద యంబులో గ్రహవహించిత
పొదన వక్యసాకెకర్ణయెదదలు జుట్టియుప్పు పయిబెట్టి కనంత
౨౪ టతృప్తి జెందుదే॥వ॥ అనిన భాలమకంగంబునాలోకించు నాద్భి
ల శార్దూలంబునం బోలెనమ్ముని శార్దూలంబు రోషాకారంబు
౨౫ వహించి యమ్మనియుదలించి యిట్లనియె॥తే॥ నెయ్యమున దా
ల్చినీవు మాకియ్యకొనిన। ధనము వేడినని ట్లాడదగునె నేను। సత్య
వాచాధురీణత జరిపెదేని। విత్తమంతయు దెచ్చి వేవేగనిమ్ము॥ క॥
౨౬ ఇల పూర్వ ద్రవ్యమున కుర్। కలవు గనిచ్చితివె నిజము చెప్పుము నీ
మా। టలు నేటిదాక నస్ప తంబులు బొరయవు ననెడ దేల మెంక

౨౬ గనీకుర్॥ చ॥ అసుతులయు మేదినీశ మణాబడా మునివక్త్రతలం పెరింగినె।
మ్మన మున తైక్ష్య సంపదలు మాటికి పాదు కెనంగ జేరిపం। ఉన పెనురిం
చి లయో మునిజనస్తుత యుష్మదు జోక జేసి మా। ధన పెను సగంగ లేనిప

౨౮ రితాప మునర్ మిము నిల్లు బల్తిర్॥ క॥ సంశయు మేటి కనోపుని। వంశా
గ్రణి యుప్పైదర్ భవద్వృత్తమునే। బ్రింశద్వాసరములకహా। మాం శుడు

౨౯ చంద్రుండు సాక్షియు ల్లె కున్నర్॥ సీ॥ కొంచక మము విశ్రయించి యిమ్మైనను
మా ధనంబు గ్రైకొనుడు సర్వంబు ననిన। నల్లికాకని మానవాధి శువేడ్రాని
యరిగి సత్త్వకగతి మరలి వచ్చి। యుర్వీశ పృఢమెనా కెకవి చారము
నము పాచితంబగు విత్తమును దినంబు। నన్నపానంబులకై నీవు వెచ్చం

౩౦ బు జేసిన నెంతయు పోసమరయు॥ తే॥ ననుచు దనశిష్య కులలో
నధిక కోపి। వివిధమాయా ప్రకార ప్రవీణబుద్ధి। పరుషభాషణుని

౩౧ దర్ యుఘయుడ చరితు। కలిన చిత్తుని శకుని నక్షత్ర మునని॥ వ॥ కను
గొని కదిలయుంచి వచితదియు కల్లం బులం గాన్నకప ట శ్రీ యూవిశేషం
బు లుపదేశించి నీవీ ప్రాప కుంజకు దెసు పెం టుంజన లయా లయా నెల
వులగూక పెట్టుం బడిన ధనంబు సర్వం బును ద్రయుంబు జేయున్
యుక్తి ప్రియంబు దక్కి రయుంబు నంగ్రైకొను మకేలుసుంబ గుల్లును <u>౩౨</u>
వా యకని రం తరపధపరిశ్రాంతులం గావించి యుస్తమందు
వృష్టి పానా పశవశత్వంబు నెందించిరయు తాలిమి మూలించి ౩౩
యు తైక్ష్యం బు నెందించి యు గాంభీర్యం బు వదలించి యు ఘన
తర క్రోధం బున నదలించి యు త్రింశద్వాసరంబులకు నిరవశే

షంబుగా నితం డెటెడం బడిన ధనంబు దెమ్మని నియమించియు మ్మహాపాలు
౩౪ <u>౩౨</u> నాలోకించి॥ తే॥ ఇతని మాపెంట బోద్రాని యెగి భక్తి। గానలు సాగంగ
ననుగను గొనిననియుల్లు। గసుంగానందగు నాయూస మునకు నోర్వ। పే
౩౫ ౩౩ దు సౌఖ్యం బు జరుపుడు నే డు మొదలు॥ వ॥ అనిన త్వత్ర కునప్పగించి
స్రపము ఖ్యానిస్సు మక్షూ మిలో। ఘనదైన్యం బున నూళ్లపెంటు నడు గంగా
నే మునే వెవిధం। బున మావిత్త ము జోక నేసెదవ్వె నే పుర్లే మారదక్షం
గి యు। ల్లన యెటుక్కంత యెటుంగ జెప్పుదగున లాగుల్ నిర్లక్ష్యం చెదర్॥
౩౬ ౩౪ ఉ॥ ఈ రకదీనతం బోరయు కోశక నీశ్వర యుంశన్నైన నా। మూరిమి
మూతులర్ కమల కోరకవిస్ఫురణోపమాసి పత్త్రోదుహాఖారసించ
లితమూర్తతలోదరులర్ వరించివి। స్తార విశేష రాజ్యరమ సర్వ
౩౭ ౩౫ ము నిచ్చెద మూసునా ప్రదుర్॥ మ॥ వనజాతాస్య నభీ నభీ వినుతచే
వత్రాపన్మౌక్తి త్ర ముల్। దనికే దేమియు వాకు మున్నెవవరింపర్ద
త్రపేశంబులర్। ఘనమాలిన్యం చెరయుంబు మా రుణా ము సత్యస్సు
తిర్ మైదీ చెదం। నను బల్మాతును మిస్సకే మిటి కి సంతాపంబు
౩౮ ౩౬ నెం దింపగర్॥ తే॥ దయు మనంబు నదలపక దలచి తలచి। పత్రుసు
చ్చితములు బన్న వలదు మమ్ము। వెతల చెట్టు కతెగి సాగవెతలనిమ్ము।
౩౯ ౩౭ కినుక జాలింప్రదే సుమా కింక కుడను॥ క॥ అని క్రాశకు నెడబడచె
ప్పిన తేశ్వరు దలిగె నాత్మ చెన గాను తైక్ష్యం। బున మరినే మియు బ
౪౦ ౩౮ లుకక వనితాసుత సహితు డగుచు వనభూములకుర్॥ చ॥ ముని
వరుదర్ చనే శకుల ముఖ్యగ్నినిర్మల చిత్తశుద్ధికిర్। మనమున చా

ప్రశే యునుచు మస్తకమూపుచు దానలెవా ధ్యకుర్। జనినయమార్గశీల
తబ్రు పాపరి పాలనమ చరింపనజ్ఞ ననుతు సత్యకీర్తి భ్రియుసంగతితో
౩౭ నియమించి చర్యానర్. వ. పురంబు వెడలి యుద్ర శ్వరాకుండై ధారుణీశ్వ
శ్వరుండు నువెం బండగి లిచను చునతండ కుగు తెరువునం గడుదుర్గమం
బు గా భీషణా పాషాణకంటకానేక వల్మీక తరుని కుంజ పుంజంబులు
నిమిడించి యున్నెట్టి రోనితీ వ్రాతపంబు గాయున ట్లుగా నుష్ణకిరణు
నిం గట్టడ సేసెను। వాపీకూపతటాక పద్మాకరతరంగిణీ ప్రావహా
తంబులు శుష్కీభూతంబులు గావించియు మస్తకన్యస్త ధాతురత్నం
బునం జెంది వన్యంబులగు ఫలంబులు భక్షింపం బోలిన నత్యంతతి
క్తంబులుగా జేసెను। నిరంతర భయంకరంబులుగా దుష్ట మృగ ౩౮
సముత్కరంబులుగ ల్పించియు నిర్దయ స్వాంతుండై బహువిధంబుల
౩౯ గు నంతరాయంబులొనర్చుచుండెను ఉర్వ్యావసరమున. సీ. వడలి ౪౦
స్రుమ్ము దివేడి వాడి మాల్యంబులు వేమారు మూపుపై ప్రేలియాడ। నేర
ములేదూరు చోనెడ లేమిను త్తరీయాంచలముకు కంటకావృత ము
గ। ఘనతరాతపముచే గందిన మై దిగెన విరళ ఘర్మబిందువులు పై
డమ। సోన మై సాంజసాస్త్ర జలప్రాకంబులు పాదింఢ్లపై దిగ బారు
౪౧ చుండ. తే. నందసుని జంకని డుకొని నడచి నడచి। యలసియడుగ ౪౨
డుగా మత్తె యురుకుగ దెంచు। చంద్రమతి జూచియా హరిశ్చంద్ర నృప
౪౨ తి। యుల్లమున చింత యొంతయును ప్రతిలగ. సీ. భాసురమణి మరక
యుప్రాసాద నిశ్రేణులకెక్కంగ నోపదే యుండువదన। కోమలశశి

కాంత శుభ్రమస్థలములు మెట్టంగ నోపదే మెరుగుబోడి। మందిరారామ
సీమాసమాపంబుల విహరింపనేరదే విద్రుమోష్ఠి। పోషిత నవకీర పోతం
౪౩ బుకేంగేల ధరియింపనోపదే హరిణాననయన. తే. నగము లెలతి నాతోహ
ణాంబు జేసె। మొనసి యుమాత్రికమునం దియెంకవనేల। ధరియద కాంతార
౪౪ భూముల దెచ్చంగి దకరసె। సొదుకన్న చందమున నెత్తి కొనుచు వచ్చె. సీ. తు
మ్మెద గమిగెల్పు కెమ్మిల్లి బంధంబు చెదరి కుంతలములు చిక్కుబడియె।
శశిబింబ కాంతికి సదనమై కనుపట్టు వదనపద్మము వసివాళ్లు వాడె।
త్రిక్కారు మెరుగుకై కొనని తనూవల్లి నబ్బితాతపంబుచే నుబుగుడూనె।
కెందమ్మి పువ్వుల గెలువంగనూహించు మృదుపాదతలములు మిగుల
౪౫ బొక్కె. తే. పచ్చిపగడంపు కెంజాయపగటు మోవి। పగిలి బీటలు బారి
విభ్రమము దరిగె। తరళనేత్రికి నానిమిత్తమున నకట। యవిరళం
౪౬ బైన యాయాసమావహిల్లె. వ. అని చింతాక్రాంతుండై కాంతార
త్నంబు నూరడింపుచు కరాంబుజంబున వలంబనంబుగా నొసంగి
భుజా పీఠంబునం గుమారుని డిగాని ధైర్యం బెరుమా త్రంబు నుంచె
౪౭ దకనీక చను చుండెనంత. తే. దినగతి లేని బడలిక దెచ్చుకొనుచు।
కపటవర్తనుడైన నక్షత్రకుండు। చెట్టు నిట్టూర్పు పుచ్చుచు చిట్టచి
౪౮ ర. కృశాంగేల గూర్చుండబడి మహాపాలు జూచి. చ. అలసితినం కనె
క్క యదుగైననునేనడువంగ నోపమై గలయగ ఘర్మబిందువు
లు గ్రమ్మె పదంబుల బొబ్బలుబ్బెనే। తలదళదప్ప భూరుహావితా
నమునీడకు నన్ను జేర్పుధూ। తలపతి ముఖ్యదేహము నదావా

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం శంకరకవి విరచితం

౯ ర్భరంబు జనించె నెంతయుఁ దేఁ నీకు మత్ప్రాణరక్షావివేకమాత్మ। సం
భవించినదే నవిశ్వంభరేశ। మేటి జపమున నరిగి యిచ్చోటు నైన। విమల
౧౦ జలములు దప్పికి వెదకి తెమ్ము। సీ అనిన మహాకాంతు డత్యంత దుర్వా
ర చింతాపరంపరాక్రాంతుఁ డగుచు। జ[illegible] డంబైన గోష్ఠంబైన నెక్క
టి వెదకి చేరక యుండ విష్ణు మయ్యె। మ నికుమారుం గెంత మూరెడు
మేరయు నడువలేన ను [illegible] స్రుడవిలోన। గక్కునం గరయు నాత్మఁ డు గడుప్ర
౧౧ మాదము బుత్త్రె పథపరిశ్రాంతి యేమి భంగి నడఁ గుఁ దేఁ పై తరువు క్రాని
గాఁగ నే బ్రహ్మచారి। నేలతోడ నెపంపె మునీంద్రుఁ డకట। యేమి ప్రాపిం
౧౨ చు నోపక మేశ్వరాజ్ఞ। గడువ వచ్చునె యెంత యిఘనునకైనఁ గ్రమ
నితల్లడింపుచుండఁగ। నినకులవల్లభుని జూచి యిట్లను హృదయం
బున దామ్మి కల్మి బొదలఁగ। వినయోక్తుల జంద్రమతి వివేకస్ఫురణన్
౧౩ మునిరవ్యస్థిరసూనృతోక్తిరచనానిర్వృ ధాత్రీతలే। స్వరనపుత్ర
కుఁ డెంతయుం బడ నెత్త ప్రపంచైన యెండన్ దనూ। స్మరణంబెల్లన
దంగె నింక నడువన్ బ్రౌఢ్ఢిమి యయ్యెన్ రేఁ డుభా। స్వరబింబంబు పరాధి
౧౪ కిన్ జని యతికెం జాయల్ విడంబింపుచున్ తేఁ ముని కుమారుఁడు
డస్సెన మోఘమరయు। పెంపుదూలగ నెరనడపింప రాదు। పుత్త్ర
కున నైన విడిచి సత్యవ్రతు ననిని। యొలమి రక్షింప వలయు నేఁ డిచట
౧౫ నిలిచి ఉఁ నీతలనిర్మలాంబుకణాసేచన కృత్యములాచరించి
దా। త్రిలనాధ యాకటికి తి యర్భని వంట్లను బెట్టి పల్లవ। ప్రా
త వినిర్గత వ్యజనవాయువు లల్లన సోకఁ దీరతా। న్వితముతిం

నెల్లూరి కావ్యం ఆ ౩

౧౬ భజింపఁ దగు వీతపరిశ్రమఁ జేసి యింతనన్ చ అనప్పుడనట్ల కాక యి
నియుష్మ సుజేంద్రుడు నే ప్పనంబునన్। మునిసుతరక్షణా ప్రవణమ్ము గ్ర్యక్త
పావి భవంబు మాటికిన్। బెనగొనఁ జిక్కంజువ యభీష్టమర్థ వేదకం దలం
౧౭ చి రాననతరువీథులం గలయ నాలుగుదిక్కులు జూచుచున్నెడన్ చ వె
నువెంటన్ క్కల్గిక నత్యశ్యశాఘుండ్రై చ[illegible] విశ్వామిత్రుని దత్యం
త కోపాటోపంబున నప్పు[illegible]ంతరాం[illegible]బులాపాదించుచు ను
పాయంబున నిజస్వాంతంబున జింతించి దంతఘాతుండన నెక్కనిశా
టునకనమాయా పాటవంబునం గల్పించి యానక్షత్రం చరున కెల్లనియు
౧౮ తేఁ తపసుడపరాధ్యగ్రుండు సంతత ప్రశంస। సుతుని మాయలచేత్రి యి
చ్చో బనివి। దారుణంబైన యు[illegible] భోతాళవటువు। శ్రెండ వసియింప
౧౯ బనుపుమా శేలిఁ నతనిఁ ఉఁ హాలహాలానలప్రతిమదర్ప భూ
జము నందున్న బేతాళు కఖర్వగర్వమున నైవత కోటులన్నన బత్తి
యూ। భిలగతిఁ స్పర్ధించు నన పెక[illegible] త్త్వ లనమి చెప్ప రా। దుర్గ
లము జెంకల్ బొదివి వ్రుంచు విభంబున క్రుంచును గ్రతన్ వ రా
ప్పన బ్రహ్మ యోజనంబైన శృమనుకంయు మహా ప్రసాదంబని యత్ప్ర
౨౦ గాంబ నీ రమ్య భూతిత్రి పుండ్రములలాటంబు నమహాతరు స్రా
క్షదామంబులకుత। విమలసారంగచర్మ వలు గప్[illegible]బున పాటల
ఘనజటాపటలి వెలాళి। సురచిర స్ఫటికాక్షసూత్రంబు కరమున దరు
గా దభాఁ రంకుర తతులు ప్రేళ్ల। నవరంబు తామ్రకుండలములు వీను
౨౧ లనలు వెంచుసుఖగ (దరబం) ధంబు నడుమఁ దేఁ చెలువు దీపించు భాసు
మండలము తోడ। తనతనూదీప్తి వితతి మంతనములాడ। కపట

త్రిదశ తపోధనాకారులగుచు. మానవాధిపు కడకు దెంచు మార్గమున నవ॥
ఉ॥ వ॥ మనోహర తపోవన ప్రాంతంబున వ్యాఘ్రచర్మాసనాసీనుండును సమీ
పవిన్యస్త దండకమండలుండును ముకుళిత నేత్రకమలుండును మిధ్యాని
యమ జపధ్యాన తత్పరుండును నై యుండుటయు నృప. మార్గవశంబు
న వచ్చి శకునంగాని యమ్మహాపుంగవుం డతని నిక్కంబ వతాని గాదలం
చి వినయపూర్వకంబున నమస్కారంబొనర్చి కోరకిత కరసరోరుహుం
౬౩ డై యుత్తుని యెడ॥ చ॥ ఇలయు స్వర్గాసమతుల్యము గు వేదిమినీని బడాతపం
బు మి. క్కిలిద పెయుంపఁజేయ నతిశోభము గ్రుండె శరీర మెల్ల మా. లవి
తశ్రీపావలోకనము లన్న సుగన్నాని నామనంబు నే. తలముగ జేసిన
౬౪ త్సల తత్వ యుబ్రీతి ననుగ్రహింపవే॥ చ॥ ఓ బుషివర్య ఋష్యమ్ము
గ యూధ సమన్విత నిమర్గసుష్పకాం. తారములందు దుర్గమపథం
బుల బ్రిష్కరి మత్తుకాన్ర్తతో. దార విశేషపుణ్యము కతంబున తా
వకపాద పద్మముల్. జేరగగంటి నెక్కడకి జేరితి ధన్యుడనైతినావు
౬౫ ద్యదుర్గ॥ తే॥ పెద్దయును బ్రొద్దున కునేత్ర బిస రుహములు. విచ్చి ప్రా
సాజ్ఞ జేసి భూవిభుని చిత్తు. జూచి మాయాప రిజ్ఞాన సుకుచరోక్తి.
౬౬ మహామనిష్ఠను బత్యద్భుతానకరణి॥ క॥ యెంత యు బడలితివి
పథ. శ్రాంత మహాకాంత పెంపు సడలి భవద్భు. త్రాం తంబంతయు
౬౭ దెలిసితి. మంత్ర వేర్పుగా రక్షాపుమాత్ర ము వలనన్॥ సీ॥ సాంద్రకీ
ర్తి ప్రధాన చక్రవర్తిత్వంబు గనిన హరిశ్చంద్రుడను జపతి వి.
నీవ ప్రపదాతమైన ఖరిరాజ్యమునెక్క తాపసవరున కధారపో

సీ॥ నీతనికిఁ మున్న మహా ధర్మమిచ్చెదనని పలికిన విత్తంబు బడయు గోరి. యు
౬౮ కుపతి సుత సతీ యుక్తుండనై వారణాసి పురంబున కరుగుచుండ॥ తే॥ ధ
నమున కుగా కనీమాడ తపసి యాజ్ఞ. నైత రువు వచ్చి ముని తనా భిప
ఉనెచ్చి. ఘనపిపాసాతురుండైన గాంచి చెగడి. వచ్చితి వినీ కుపెద కభూ
౬౯ వరలలామ॥ వ॥ అనుటయు నత్యాశ్చర్యంబు నంబొంది హరిశ్చంద్రుం
డతనికి పునః ప్రణామంబాచరించి మహాత్మా మీ చరణారవిందం
బులు సేవించి సద్భక్తి శద్రణార్ధంబు భవదీయాశ్రమంబున నే దివ
౭౦ శ్రమించెదనని మరియు నిట్లనియె॥ చ॥ ఈవనవీధులం దెవరికి యేమ
జలంబులిచ్చు నంతయున్. జీవముని ల్పనోపదలనేవ్ ముని పుత్రుడు
దప్పి బొందితే. జీవిజితార్తనాకపయ శోకుతిరంబులులు రాక
యుండమా. పావనకుండి రాజలమహాకృపామతి చోయగాద
౭౧ గుర్॥ చ॥ అనవుడు మండవాసమున నక్షపటాత్ముడు భూమిపాలుతో.
నని యెదినేంద్రవంశ జితహాస్యము నేముని వృత్తి బూనితా. ననము
లనున్న మానె శ్రవనేవసియుంపగ రాదుమీకునే. మ్మనమున మాకుపో
౭౨ ఉ॥ యుమగుమాని సుల్లగసుగొన్నదాసెనే॥ మ॥ సలిలంబల్లమును
త్రముండలము లోనఖ్యంస హోవంశత. జ్జలపానంబున పెానినంద
సునికే చందంబునన్ దిరిగెదర్. దలమై పత్నిసదప్పి యుప్పలుకు దాద
రిఁదించనన్ బుద్ధి యు. దెలియం జెప్పదనీ బుకంకుప మనోద్దేశంబు మో
౭౩ దింపగర్॥ సీ॥ వినుమిచ్చటికి గూతవెట్టు దూరంబున గలదొక ప్రా
దమునిర్మల జలంబు. దత్తీర భూమి విస్తారశాఖలచేత విలసిల్లు

సుకవటోర్వీరుహంబు। పుత్రకళత్రనప్తృత్రకసహితుండవై మెల్లమెల్ల
ననచటికేగి। మార్గపరిశ్రాంతి మానునట్లుగ పండుఫలాహారం బొనర్చియా
౭౪ పాదపంబు॥ తే॥ క్రిందవసి యింపుమీరం ద్రిశ్యపవళించ్యా। అచటుదక్షి
గ మిహానన్నప్రదేశ। మిరవృగాదని చెప్పియు త్రిశ్శ్యుడయ్యె। కపటుసం
౭౫ యమియైన నక్షత్రుండు॥ క॥ ఆయొక నానాపక్షిని। కాయువులు
గ శోక యుతము గామెతలకుర్। బోయి నవి మరలివచ్చి కు। లాలయం
౭౬ బులు జేర కలకలధ్వని సెసగెన్॥ క॥ మనుజపతి బొందు దుఃఖము। గ
నుగాన గాలేక జనన వైవది జనిరయెన్। దన కిరణానికరములనెుయ్యె
౭౭ నములు ముడుపన బింబ మపరాంబుధికిన్॥ ఆంత॥ సీ॥ కంధర
పటల సంకాశంబులగు సంధ కారములతో కణాగప్పె దిశలు। చెర్వె
మసీమంబెల్ల దామెరయై తారక స్తోమంబు నిండెదో ద్యోనమైదవి। విర
హాగ్ని శిఖలచే వేగి రథాంగపతంపకుల్ మిగుల దుఃఖింపమొనగె। భీ
౭౮ కరానేక వల్మీక రంధ్రంబులు వెడలి చరించె దవ్వక రములు॥ తే॥ మెల్లి
యిషల్లి విరావముల్ బిక్కటిల్లె। మిగుల దర చుగ ఘూకముల్ మెలగి
యాడె। నధికముగ శాకినీ ఢాకినీ పిశాచ। భూత భేతాళ సంచారము
౭౯ లు జెలంగె॥ వ॥ అప్పుడయ్యుంకర నిశాసమయంబున నమ్మహారాజు
యుండక్షపటలతో ప్రాణసుదు జెప్పిన వటు విటపి చక్రటిఖకిన్ జనసమత
ల్ప పల్లవిత భుజంబున ంబెట్టుకొని నక్షత్రకుని వీపున గదియించి
చంద్రమతి చెప్పింబట్టుకొని నిజభుజాదండమ హాగ్రమండలా

౮౦ గ్రప్రభాపటల విదళీకృత దుర్గమమాగాంధకారుండై జనిచనిన॥ తే॥ మ
చ్చకచ్చప ఖేరమకర నికర। సంకులంబును వన్యభ సలిలహాస। గళగళ
ధ్వాన పూర్ణదిక్పథమునైన। ప్రాదమునుగను గాఢతననుక ప్పెడు ఠస్వప
౮౧ తి॥ మాలిని॥ తోరములై వికసించిన నైరవతోయరుహాంబుల షట్పద
ఝుం। కారముల్ బహుశోభంబుగ బన్నెడు క్రౌంచ రథాంగ బకప్రజసం।
చారములన్ వటుసాల రసాలకుచందన పాటల భూజల స। త్తీరములం
గడు సొంపు దలిర్పను తింపడగుర్ ప్రాదముజ్జ్వలమై॥ ఇవ్విధంబునం బో
౮౨ లుచు ప్రాదంబు గన్గొని॥ సీ॥ తత్తీర భూమి సందర నిల్చి వారిక సలిలపా
నక్రియాసాఖ్యమొనగి। తాను సుబ్రహ్మి కత శకారుదగుచు సాయం
కాలవిధులు చరియ్యనసెనచ్చి। మధురంబులైన నిర్మలజలంబులు గ్రోలి
యధ్వపరిశ్రాంతి నపనయించి। ధైర్యవివేక గాంభీర్యము వ్రాదయాడ
౮౩ వింటుంబు లోపల సంతరించు॥ తే॥ మానినంతసునను జంద్రమతి కిలోహ
తాస్యనరుని దుప్రావనసాగస్థలంబు। పెదక దగునని యెయ్యెన వదన
౮౪ మెత్తి। కోరినలుదిక్కులను గనుంగొనెడి తరిని॥ ఉ॥ డిలివనేక ఘూక
నివహోగ్రరవంబులు గోటరాంతరా। భీల భుజంగ భూత్కృతులు ఫె
ల్లుగ నెక్కటు బిక్కటిల్లభూ। తాళికి నాలయంబయి భృశాకికనైన శ్మ
శానంబు జేయు భీ। తాళవటంబుగాంచి వసుధాతల నాథుడు భీతచి
౮౫ త్తుడై॥ క॥ బహువిధశాఖా పటలిన్। పిహితాఖిలదిక్తటంబు బే
తాళవటంబు హిమకర కిరణాసముదయము। విహరణాదుగన్ము వ

టంబు వేర్చింపంగన్. వ. అప్పుడారుణ వివిధ పాస్త్రవారు పాంబున నిర్మిం

౬౭ చి యున్నసుందరాక్ష్యర్చుండు. తే. కట్టిది సాహసమెడువ శంకా విహీన

మానసుండయి చేరి యా ప్రాను కిందు. లేతక సవ్యనశర్య్య గల్పించు టు

౬౮ రియును. సెలసిన నక్షత్రమండలంబు సుప్త కర్యె. చ. ధరణి తలేమహి

యును తత్పవసీమ సమీప భూస్థలిన్. బోరి బోరి గ్రుమ్ముదుమ్మ మున పు

త్రుడు దానును సంశురాంచలాస్త్ర కణముసందు హస్తము పధానముగా

నొనరించి యుండెడు. స్త్రరమగునాకటన్ బడలి దైవము దూరుచు సుప్తి

౬౯ బొందినన్. వ. అప్పుడా చందన గంధ గంధ కలిత యొన్యానం కురంగా

క్షి వంశ పవిత్రం నవ పల్లవాధర పుటన్ సంపూర్ణ చంద్రాననన్. చప

లాపల్లవమానదేహ లతికన్ బాంచన్ని లోకించి యా. నృపవంశాభ

౭౦ రణంబు మానసములో నెంతే విచారంబునన్. తే. అధికమైన పథ్రాం

తి నాడమ రచి. సుప్తి బొందెడి వీరికిచ్చోటు దుష్ట. మృగ పిశాచభయంబు

౭౧ లరిం పథుండ. గావదగు నాకు జాగరూకత్వమునను. చ. అని తలపో

సి భాస్కర కులాగ్రణియుగ్ర కృపాణ పాణియై. యుని మిష వంద్య చం

ద్ర ధరు నాత్మజ నావన దక్షు శంకర్ కున్. మనమున నిల్పి నవగతి మాకని

పల్కుచు నాల్గుదిక్కులున్. గనుగొనుచుండె నచ్చరికగల్గి తలంకక వీతనిద్రు

౭౨ డై. వ. అంత నర్ధరాత్రముగుటయు తత్ప్రయోర్చి కుహాంబునందు

విడువకుండు. భయద విస్మృత భూతచరియములూకలవెంటున వనిభాగ

ములనమ నవతరించె. వ. ఇంతగాలంబున కచ్చోటు మనుష్య సంచారం

బుగలిగెనని పరస్పరా హూయమాన సంభ్రమంబులు భయంకరమహుం క్రోతి

౭౩ ధ్వానంబులు సూనంబులై దెలంగ నవ్వాన వెంత్రని గదిసి పైబడిన. తే. శంక

యొక్కింతయును లేక పంకజాప్త. కుల వరేణ్యుడు దుష్ట భూతకోటి నెల్ల దగ్గ

౭౪ రకయుండ దరిమి గాఢ ప్రతాప. వైభవంబున నెంతయు వాడిమెరసె. క. క్రూ

రముఖ పిశాచంబుల. బాయక వధియించుచుండె బ్రాభవమనితా. రోయు

చుభుజగేంద్రు మహా. గ్రాయత కార్యేయకమున. ఘన భూతములన్. వ. తా

ణ బేకర్ణ నాసికా ఛేదంబులు గావించుటయు నత్యంత ఘోరంబునందొం

దిని జాఠ్యోర్యుండగు భేతాళుని కసన్నియుండె తియవిన్న వించుటయున

౭౫ తం. ఈ భీషణ రోషావేశంబున. శా. ఎవ్వెటున్న మిమ్ము నెన్నమానవుడు

దానెంతే మహాంకారియై. చిత్రంబెగియుంత జేసెన కటున్ భీభత్సరూ

పంబు గా. కట్టా యెగతియుంకవాడు నిలువంగానెత్తునాముందటన్.

౭౬ చట్టల్ జేరెద పెట్టు పట్టెద భుజాశాస్త్రంబవాస్త్యంబుగన్. ఉ. పెత్రిత

నంబుగాక నరవిందబుక్తైనను జేరరానినా. మత్రికెలంకులన్నసుజమా

త్రనరున్ నిలువంగవచ్చునే. యుత్రికిసుందరస్త్రమగునే వివరింప నేదంగి

౭౭ చెంగటన్. జుత్తిదహత్త నూపలల శోణితధారలు పెట్టునిండగన్. శా. ఏం

కే నిం ద్రుసన్నైన పిచ్చులవిడ్డే పోలిం జోరంరాదు. స్వంతదేహంబున నా

వనంబున కుడె జాడం బ్రవేశించెనో. యింతున్ మర్త్యమిన స్ఫుటంబు మది

నూహింపంగ వంటింటిలో. కుంటె ల్లాచ్చిన చందమర్త్యునిది పెక్కుల్ మా

ట లింకేటికిన్. వ. అనిభయంకరాటోపంబున బేచిన్ పెల్లార్చుచు భూ

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం॥ శంకరకవి విరచితం

తత్ప్రేత పిశాచ శాకినీ ఢాకినీ సంఘాతంబులు గణనాతీతంబులై సేవిం
౯౮ చ పెంపు మిగిలె॥సీ॥ పరుసని జుంజురు పల్లపెంట్రుకల జొంపము వా
లుతమున గంపంబు నెుందు విలయమేఘాకృతి దలపింపగా జేయుసుదలి
పై జేకటిముదివడంగ। చంద్రునిప్పు లకంటి పెంద్రుంబులై నట్టి కన్నుల కోపా
గ్ని కణములు రులు। బ్రేవుల నరముల బెనచిన తలకాయ పేరులుగ లేము
౯౯ నబెనగానంగ॥తే॥ నుడుగ కంచంద ప్రావుచో సురము మాడు। వరదమై ప్రా
త్త నెత్తురు గిరి గానంగ। కర్తములనున్న కుణాపంబు గరచి గరచి। పలల
౧౦౦ క బళ్ళెంబు మెసవుచు భయదభంగి॥తే॥ కాలసర్పంబుతో దుత మేలమా
డ। జాలు శాత త్రిశూలంబు కేల బూని। ప్రబలహుంకార ఘోషంబు ప్ర
౧౦౧ శ్రీయు సమయి। మేఘగర్జాక్ష్యనుల కునా ప్రేతితము గ॥వ॥ దీ ఘూర్ని
ఘూర్ణిత పాద నిష్ఠుర చరణాఘట్టన శ్రీయా విహ్వలిత భూతల పాతాళుం
డై యేతెంచు నద్భుతాకృతిం గనుగొని నిర్భయుండై వియాంతరాళుండై భూ
పాలుండ స్తమిత సమస్త విరోధి వరూధినీ జాలంబగు కరవాలంబు ఝళి
౧౦౨ పెంచుచు॥తే॥ ఓభిమురుఖంబుగ గాంతదవ్వరిగి వాని। కడ్డమై నిల్చియు
బి కాశ్మీరుకు మోరి। నిగుడి యెకుగరవచ్చిన నీకు ప్రాణ। వాయువ
౧౦౩ లు గ్రోలు నాదు కాంక్షలయు కాహి॥క॥ నావదునద్భుతాకృతుడు। భూవల్ల
భుమోము జూచి పొరి బొరి ఘనరో। షావేశం బొదవగ కనుగ్రేవల గ్రొ
౧౦౪ తన్ని ప్పులురులగెరలుచు బలికెన్॥సీ॥ ఎవ్వడ వెవ్వ నాకెదిరి భాషించె
దు శంకయింతయు లేక సాహసమున। పురియున్న పెదరిల్లుల లిజెంత

నెల్లూరికావ్యం ఆ ౩

ఘుచ్చున గతి మెచ్చితి మదియ్యగహన భూమి। యెక్కడికేగెద వింక నాముంద
ర మ్రింగెద నవారకప్ప మ్రింగినట్లు। గీర్వాణగంధర్వ కిన్నర పన్నగ యక్షరాక్ష
౧౦౫ సముఖ్యులైన నన్ను॥తే॥ జెనకవెరతురు నీకిట్లు జెనకనగునె। నాదు విహా
రించు మర్త్రస్థలనెవసించి। దివిరి తద్రక్షకుల భూతనివహములను। భంగ
౧౦౬ పరచితి నావిత్త చాంఛవ్యలను॥క॥ శంకరుడద్దము వచ్చిన। గాంకరవా
రించు నాదు క్రోధాగ్నికిని। శ్శంకనిను బట్టి పెక్కెద। యింకరితేయుమియిను
౧౦౭ తేరనాజ్ఞ్యాపయతి గర్వ॥చ॥ అనిభయదాట్టహాసములు నాపుర్లుబొ
బ్బలు హుంకృతిధ్వనుల్। గానకాని పత్యగర్వమున గుంతితశౌర్యము
నుప్పతిల్లనుబ్బు నని జకెంకరోగ్ర బహుభూత చయంబులతోడగూడి
౧౦౮ యి। య్యానకుల వల్లభుల్ బోడువ నిల్లని పత్తెస్వపాలు దల్లతోర్॥క॥ వెనె
క్కడనే వెక్కడ। మానవ సాహసాస్యదం చుమదమున నెక్కుంగానే రకననుబో
ధివెడు। హీనమతీ వాలగి యెరుగుము మెంచుల్లనైనన్॥వ॥ అని పల్కు నమ్మ
౧౦౯ హావకుని పయుంగ విని॥సీ॥ కినుకప్పె శూలంబు గెలనమర్చినదా
నిగల గరచుని మెన్నపతి। మరియయునతండొక్క మాత్సరి కాంభాను వం
శజునుకము తీవ్రముగ నాట్టి। తద్భూతములతలం కధర గోరుహముతో
న వానిహాస్తము మహాజాని సరికె। నందు చే గుంచియయునతడు కెండవ
౧౧౦ చేత దరుచుగా పాషాణ తతులు బరపె॥తే॥ నాశిలాతతులన్నియయు
బాసిపెట్టావ। చెదిదమగువాడియరదరంబు చెడ్డి త్రిప్పి। చేరి ఖండిం

౧౧౧ చెనాన్యపక్షేఖరుండు । చాల ఛేదమ్మైన ఛేతాఘశిఖము ॥ వ ॥ ఆసమ
యంబున మఱియును జలపఙ్క్తి యగ్గాధిపఙ్క్తి దయావిహీనస్వాంతుం
డైకుష్ఠరంబులగు ప్రస్తరావర్తపయోధరచయంబుల భయంకరం
౧౧౨ బులుగా వర్షంబులు గురియ నియమించిన ॥ సీ ॥ ఘుమఘుమారావ
నిర్ఘోషభీషణఘనస్తోమసంచాదితవ్యోమతలము । సంవర్తమృత్యు
దంష్ట్రాద్యుతిప్రతిమానశంపాపరంపరాసంభృతంబు । కులసానుమ
ద్గోత్రకులమహాధ్వని హేతుపటుభీమగర్జనిర్ఘాతపాతపటిమ । యా
౧౧౩ శాముఖావళీహాస్తనీరాశివాఃపూరధారాసిక్తభూతధాత్రి ॥ తే ॥ తీ
వ్రతిమిరచ్ఛటాసక్తదిక్తటంబు । పృథులవర్షోపలానీకభీకరంబు ।
ఘనతరాభీలఝంఝామరుద్గమంబు । గురిసె వర్షంబు భీకరమ్మందు గూడి
౧౧౪ నట్టు ॥ క ॥ ప్రళ్లను పెడపెడ ప్రాకులు । పెల్లగిలం గొమ్మ లెల్ల పెళపెళ విఱు
౧౧౫ గన్ । బల్లిదపు గాడ్పు లేడును । బెల్లుగ జలరాశి గవచె భీకరభంగిన్ ॥ ఉ ॥ ఆ
సమయంబునన్ నరవరాగ్రణి దావటి భీజమాత్రమున్ । వేసట లేక దై
న్యవివేకము సత్యవచోవిలాసమున్ । బాసట యొమ్మనోబ్జమున బాదు
కొనంగ విపన్నరక్షణున్ । వాసుకికంకణుం మదనవైరిను మారమణున్
౧౧౬ దలంచుచున్ ॥ తే ॥ వాన దడియుచు గజగజ వణకుచున్న । సుతసతీ
వతానిపుత్రుల జూచి వగచి । తొడలపైనిడి కొనివారి దుఃఖము దగ ।
౧౧౭ నూరడింపుచు తలకక యుండుట యరుదనుచు ॥ క ॥ సూర్యకులభర్త వ్రా
దయ । స్థైర్యంబున కాత్మగాధి తనయుడు గడు నా । శ్చర్యమును

౧౧౮ బొందియు నార్యవ । వర్యుని బోలంగ గలరె వసుధాధిపుల్ ॥ తే ॥ తగిలి నాచే
యుకపటకృత్యములను గిలి । చిక్కదయ్యె పతత్రాంతి జెంది యరటు । వెసగ
నయ్యారయ రుంధతి విభుని తోడ । కలహమేల యటంచు నర్చితి దెలియ కేను ॥
౧౧౯ మ ॥ పురుహూతాది సుపర్వులున్ మునిజనంబుల్ భీతి నెందుండగన్ । సుర వాం
రాకము రాజసంబు జిలమున్ బోద్గోరయ భ్రంగదు । స్థిర సంభావ వచనం
బులేమి తుకిమా తస్సర్వంబు నంబఱ్త్రితిన్ । చిరకాలార్జితమైన మత్తప
౧౨౦ ము సంకీర్ణంబుగా గుండుగన్ ॥ క ॥ మానుగ గార్య్యాకార్యము । లూనినము
దిదెలిసి యాడ నెగి పెద్దలతో । దా నారకకలహమున నము । ఫ్రానెదువా
౧౨౧ డపజయంబు బొందకయున్నే ॥ తే ॥ [illegible] బునమ్మి పెవశే
ర్యా । దగు వసిష్ఠప్రతిజ్ఞా శ్రీయ [illegible] నేరయనే డేరుఘువనవ
శోకతముగాగ । ననుచు తన [illegible] నిందించుకొనుచు నుండె ॥ ఆంతట ॥
౧౨౨ ఉ ॥ సారెకు గూయుచుం జెవులుసద్వని గుఱ్ఱుటరాజి పెంపొత్తు కశ్రీ రుచి వేగు
జుక్కపొడ చేర్దల జూపెన నూనకశేఖరానా రతరంగి గోవెళుపిసం
తతి బత్రైశ కుంతనాదముల్ । దూరములయ్యె జీకటులు తూరుపు
౧౨౩ దెల్లు వవాంచె వేకువన్ ॥ క ॥ ఆ రవిందవనం బిందిర । దిరములకా
మెతలు పెట్టు చిననాథుడు ప్రా । గ్ధరణీధర శిఖరంబున । నరుణాబ్జ
౧౨౪ విబొల్పె జనుల కతి ముదమొదవన్ ॥ తే ॥ సూర్యుడుదయింప నృపతి
యుచ్ఛోటు వాసి । యరిగి ముందర నొకసరోవరము గాంచి । యందు
సంధ్యాది నిత్యకృత్యములు దీర్చి । తాను కన్నె మనో విధి దలఁకులా

౧౨౫ కృత్తి. క. నానాతరంగవతులను గాననములు పర్వతములు గ్రామములు
మహా స్థానిర్యంబులు గడచి యరు, హీన గతిం జనుచు నుండు నంతటి
లోనన్. వ. విశ్వామిత్రుండు మై శ్వానరుం ప్రియంబున నాకర్షించి యరు

౧౨౬ లితని తో నిల్లని యెుం. మ. వసుధాద్రుంబుల నైన నీడు భయద జ్వాలావళిం
బేర్చి తేము చర్చ సమర్థత్వము గల్గునే కతరుల్ మోక్షంబ కోమత్యులన్
బసడూలించుటనే ప్రభావము సు తెంపన్ శక్యమే యే తకర్. ప్రసవాస్త్రం

౧౨౭ బడారిగాంబిదేవ ప్రకచిత్వాలాగ్ర నేత్రాశ్రుతిన్. క. తవిలి హరిశ్చంద్ర
మహా. ధృవ దరిగెడు మార్గభూమి దావకేళిలా. నివహంబులచే నెంత

౧౨౮ లయు. నవహోత్ర పెంపన ఫలయు న త్యగ్రమున్. వ. అనుటయును
ల్లకాకయు నియక్తుకువలి చుట్టంబు మహావల్లభుం డరిగెదు తెతుకుర
ప్రబలియత్యంతదుర్గమంబుగా నిరగళ మారుత ప్రచలిత మహా తు
హోన్నైర్య సంఘర్షణంబులవలన్ బ్రచండగతి బ్రభవించి యెుండి
కాలిన కాకాకు ప్రోవ్రుతంరంబులం దగిలి కప్పులుకొని భుగభుగాయ
మానంబులై పెల్లగయుచు నిబిడాంధకారితవ్యోమంబులగు ధూమం
బులును చిటచిటాయమానంబులై భంగంబులగు విస్ఫులింగంబులు
ను ధగధగాయమానంబులయి మింటనంటి నెరమంటలం జెలిగియెు
క్క మొగిన్ చిక్కబట్టి జనుదెంచు నద్దావానలంబు నిరీక్షించియు మ్మానవా
ధీశ్వరుండు మనంబున మిగుల దొగులుచు చింతాక్రాంతుడై నిజ

౧౨౯ కాంతామణిం గనుగొని. క. భీకరమై యెటుజూచిన. సోకాంత

తరింపరాని వహ్నితుఖ్ఖేలా. నీకకముగదు బ్రబతెసునా. కేకాసను ప్రా

౧౩౦ తగదువదే కేవ్వోర్. తే. తరళలోచన కాశ్రీపు శముజేత. బింబి శిఖాము
ఖికా శకుకుణాము డచ్చి. నిత్యసత్యవచక్కి కీర్తి నెగడ కుండ. నిచట యుంకితి

౧౩౧ యుల్మానింకేము యునుచు. సీ. హరిణలోచన మనకగు నపాయము
ననుజింతింప నాత్మ నెక్కింతయైన. దాపసాత్మజునకు బ్రాపించు చున్న
బ్రమాదంబు నకు జాల ఖేదమొందెద. కావున నెందు మార్గంబు లన్నియు
మాని. సర్యానసే బ్రవేశంబొనర్చు. హావ్య వాహనుడు మత్ప్రాణ హుతుల

౧౩౨ సంతసిల్లి మాయుడ దయసేయు పిదప. తే. ననుచు వహ్నితృణకబింబున
నఖిలభర్త. గణవ శంకరుడైన శంకరుని నిలిపి. యతిభయంకరమైన
కాలాగ్ని కెదురు. జని యెుత్తెగువ హరిశ్చంద్ర జనవిభుండు. వ. ఇట్టిశ్లం
బునం జనుచేవితేశ్వరుని గనుంగొని శోకవ్యాకుల మతియయ్యను న

౧౩౩ మందభైర్యవతియై చంద్రమతి యుల్లనియె. తే. ప్రాణనాయక ధైర్యం
బు హాయి వెట్టి. యీవిధంబున నానతి యిత్తువ గుసే. నిముషమైన ను

౧౩౪ నిను బాసి నిల్వజాల. యేనచొచ్చెద యీవవ్నిలోన ముందు. ఉ. ఇందు
కునే మియుంబలుక కేచనవీడ గునాకు నావుడున్. గుంచిదిసేంద్రవం
శజుడు కోమలికిట్లను నోమృగాక్షి యెూ. చందన గంధి యెూ మతి విశార
ద నీవిటు వంటి తెంపు నసే. యుండగునే మదిర్య వ్యాధయంబు గలంగను
శంక లోచనా. వ. అని యుత్తరధారా ప్రాకరితనేత్రుండై యున్నయ
మ్మహాకళత్రునకుం జంద్రమతి వందనం బొనర్చి కరారవిందం

౧౩౭ భులు మెగ్గి యిట్లని యెలు॥ సీ॥ ఇనవంశవర్ధ్య నామనవి చేకొనదగు నింక
నే మియు నానతి యర్థ్య వలవదలమి యేతెంచు దావానలంబే ష్టించి యున
యుంబు దల కైదు మునికుమారు. ప్రాణంబుగాచు సుపాయంబు జింతిం
ప్రదంతరంగంబున నతిరయంబ. నాతదు బ్రతికిన నపకీర్తి రాకుండ నుం
౧౩౮ డంగ గల్గు భూమండలేశ॥ తే॥ తదయు జనదింక నడివచ్చె దారుణాగ్ని
నన్ను బను ప్రదుధృతి నిత్తి మున్నె యనుచు. మాటికి నివేదుకొనగ నన్ను సుజతే
౧౩౯ డు. ఛ ఘన నిశ్వాస పవనంబుచే దుకొనగ॥ వ॥ శిరంబు వంచు కాని కరం
బు విచారంబున నే మి యుంబలుకనేరక యూరకుండుటయు నది యె
రింగి యింగితాకారంబుగ్రె కాని యుక్కరంగ నలయున హరిశ్చంద్రునకు
ప్రదత్తిగా పూర్వకంబుగా ప్రనర్ఃప్రనర్ః ప్రణామంబులొనర్చి/యూలస్యంబు
కస్మియూఖిల దావానల జ్వాలాజాలంబుల కుంటూలకనడిము ఖంబ
యిబనుచుండ తన వెనువెంట గూడి మెలంగర తోదునీకయనుం బో
లెనే తెంచుచునేనునుం జను దెంచెద గొని ప్రెష్మని మెంతెంబు వెట్టుచు
గరంబుల/గొంగు బట్టితివియునసుం గుపట్టియగు లోపాతాస్యం
గనుంగొని మోహాతిరేకంబున ననేకవిధంబుల లాలనంబొనర్చుచు
సమగ్ర విచారంబునం గుమారా యుమారమణు కారుణ్యంబున నిద్దా
వపావకంబు శమియుంపం జేసి/తూర్ణంబ చను దెంచెదం పూర్ణచం
ద్రప్రసన్నవదనా నాయన్నమా యన్న యిన్నెద నావచ్చునంతకుం గద
లకయిచ్చోట నెయుం దుమీ యని కుస్తరించి తదేక నిష్ఠాపరత్వం
౧౪౦ బున॥ తే॥ నియమమొప్పంగ ప్రత్యంబు నెరిక గట్టి. ప్రాణవల్లభ నిజ

మనస్ః ప్రత్యూపేత. సునిశ్చితైక్యంబుదళుకొత్తసుత్తులాత్మ. ప్రష్టవర్తి సుభక్తికెం
౧౪౧ క్కెలు మెలగి చి॥ సీ॥ పరమపావన తేజపావక సదుయాత్మ హరిణాంక వాలి
పర్యాయుకాయ. యుసభుపాలి ప్రవృత్తముగ మనోహాన్నాలయ కర్మవిస్ఫూర్తి
లభర్మనియుతి. బూనిచరించితినే నిమత్ప్రాణేశ్వరుండుసూనృతవచో
రూఢి మెలసి. భూసుతకీర్తి విభూతి శోభితుడేని శివకరాకృతి హానిశి
౧౪౨ ష్యనకు నుం॥ తే॥ విశదవాత్సల్యమతి ముక్కనమ శలమెసగి. పిదప గానికరు
బుణామునం ప్రీతి దర్ప. గూఢు నట్లు గపెని మిటి కెదుకు గరుణ. నరసెర
౧౪౩ స్త్రీం ప్రమయ్య జోహారు నీకు॥ క॥ ౨ని పలికి యరుణాసరసిజ. వనము
ప్రవేసించు నంచ వదు ప్రసద్వైక్యం. బును భూరి వివేకంబును. మనమున
౧౪౪ ఘన గానగ చంద్రమతి శివి దరిసెన॥ వ॥ ఇట్లు దరసితదియ్యా మధ్యంబు
న బుష్పితాశోకవనాంతరాళంబునం గిరికి కోశంబునుం జరమసం
ధ్యారాగంబు లోపలం దరుణా తుషారమయూఖ కోఖయుం బోలెని
లిచిలమిలమి జలం గియుగాండు ఒలసిన తన్వంగి హాతి ప్రవృత్త సేతిలాలా
విశేషంబులకు పరమాప్తస్థలంబునం బొంది పురందరాది బృందారక
సందోహంబులు ౨ మందానందకందళిత వృందయూరవిందంబు
లం గ్రుందు కాని యుండుటే మెరుగు కరుణోర సంబులం దెప్పుదొంగి
యుండిండిర బృందంబుల కు విడులొనపరం జాలు మకరందచిందు బ్రం
దంబులు జిందనితాంతలతాంతవర్షంబులుగురియించి కర్ద్యవ
౧౪౫ సరంబున॥ తే॥ శీకరజ్వాల లొయ్యన పెంపు దుగదు. దిండని ప్పులవే

కెమికెండుపడగ, ఘూమమంతయు నుడిఫ్రావదోడుపడిన. గాలి యుడు

౧౮౩ రగంగ వనవహ్ని జాలమరగె, తే. ఇవ్విధంబున దావాగ్ని యెల్లనణగి పో

వుట యు జాలనద్భుత మావహిల్ల, నెలమిచె కృజుమర్భకనిగురుబోని.

౧౮౪ మంద హాసవికాసంబు కందళింప, క. తొల్లింటి యట్ల వచ్చిన. ముల్లసి

తప్రీతి సుతుని ముద్దాడుచు ఘా. వల్లభునకు భక్తిం బ్రణమిల్లిన నాన్య

౧౮౫ పురుడు బల్లె మెఱుగఁబోనెరి, ఉ. చెవనితా శిరోమణి పయోరుహాలో

చననీ సుశీలతా, శ్రీవిను తప్రభావమున జేసి మహాద్భుతమావహిల్ల

గానివన పావకంబణగెనెల్ల శుభంబులు గల్గునింకనీ పావనవర్తనంబు

౧౮౬ గడు బ్రస్తుతికెక్కె ధరాతలంబునన్, తే. కాంచముఖి నాకునపకీర్తి

రాకయుండ, నీవ బ్రోచితివే సం యుమాండ్రు తనయు, కాంగనాకసి

౧౮౭ చూడనీకారణావలన, పెతానిధనమిచ్చి సత్యంబు బూనగలుగు, వ. అ

నిపలికి సముచితభాషణా విశేషంబుల నప్పృధ్వం ధరాధారుండు తన

ప్రాణేశ్వరిం బ్రశంసించి, యూదరించె నాసమయంబున ద్రిభువనైక

కపటుల్రి యూధికుండగు కాశికుండు తదియ్య ప్రకారంబు విలోకిం

చి విస్మయంబంది కల్పాంతవనవహ్నియుం బోలె యనల్పంబైనయ

ద్దావపావకంబునం జేలిదూలక యుష్పల్గవాధరి వల్లభుండును

దానునుదొల్లింటి యట్లమహానందంబునం బొంది నందనోపలాల

నంబు జేయుచు తేజోవిశేషంబునం బొంది దీపించుచున్న వారని

౧౮౮ వెండియు, తే. లోలలోచన మిశిమింత రాలుగాక, వహ్నికీలల

లోనిట్లు వస్నె జెదర, యుండెనిది జాలచిత్ర మోహో తలంప,

౧౮౯ కం. వినియుగనియును నెఱుగమీ వింత లెచట, క. మామకనిత్యల ఘూరిత

ఫ్రామహిమల మించి మిగుల బెలుపొందనెసెయా. భామిని పాతివ్రత్యము.

౧౯౦ శ్రీమహిత గభీర గుణావిశేషములకరయన్, క. విపదంధకారపటలీ. త

పన మయూఖములు పతివ్రత్య యలెపుడున్. చపలాత్రి కవియుచాల

౧౯౧ వె. యుపరిమితాభీష్ట ఫలచయంబుల నొసగన్, క. కావ్యన పాతివ్రత్య

క. శ్రావిభవముచే తనీవిలాసిని ధృతిమై. దావానల కీలావళి. నేవంత

౧౯౨ యుబొందగలరె యులమిదాలం, శార్దూ. ఇంకను పాయము ద్దిగలదీ

కమలాప్తకులావతంసుఁ గాగ్ని. బొంకగజేయు హోమగిరి బోలెడు ధీరత

యుంకురింపనే. యుంకిలి బొందకిట్టి భయదాహదమైనను నిస్తరింప

౧౯౩ గర్హన్. శంకవహింపకుండెదిని చంద్రమతీ సతి కారణంబునన్, వ. అని

విచార డోలాందోళిత మానసుండై యున్నని ప్రంగవ్యంఢు వెండియుం

గడంగి యుంతరంగంబునం జలంబు దలంబు గానెక్కించి నిజాకారం

బు దక్కిన వారలకెరికి గోచరంబుగా కుండ నత్తరుత్త రుంగదిసెనా

లింగనాదిసంభావనంబులం బ్రీతునింగావించి వాత్సల్యంబున నిట్లని

౧౯౪ యె, తే. వాసికెక్కిన నాశిష్యవరులలోన. మిగుల మాన్యుని గాని న్నమె

లపినాడ. నాకు బ్రత్యుపకారమెయునచుర్ణ వేళ. యిది యుసూనీకు బరి

౧౯౫ కింప నిక్క చరితు, ఉ. నీకపటుల్రి యూమహామనే ఘూరదిపర్తగ బోధ

జేసి యుస్తుత్ర కవివేక ఘూరమణు తోడగ్రగూడి చరింపకుండనే. కో

కకుచాశిరోమణినకుం రి తబుద్ధి నశేషధీరతా. శ్రీకమనీయ్యభ

ర్తృగిహితశీలసునేపెడ బాపు సయ్యనన్, వ. అని బోధించి గాధి

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము శంకరకవి విరచితం

౧౭౭ వినంద నుండు తిరోధానంబు నొందె తదనంతరంబ: తే: చంద్రమతి జూచి ౧౭౮

బల్లైన ధృత్తి కుందు। తెరవ భవదింక్యాదిమల పతివ్రతాప్ర। భావమును

౧౭౯ ప్రతి జే యుంగ పద్మ జునకు। నహికలా ధిష్టీకునకైన నలవి గాదు। క: తా ౧౮౦

మరసంధ ద్రునితియు బులోమజయు నరుంధతియును లోపాముద్రా

భామయు ననసూయయు గా। కీమహిలోన నుత్యమ్మ లీదు పురంధ్రుల్ [illegible]

౧౮౧ ఉ: ఎన్నితపంబొనర్చెను మహింబతి మీరు మెచ్చునట్లుగా। నెన్నివిశే ౧౮౨

షదానముల హీనతజేసెను తీర్థ ముల్ మెట్టెనొ పుణ్యశీలముననిం

చి జగన్నుతి గాంచినట్టి నిర్ విప్రపురాశిగా బడసె భానుకులోత్తము

౧౮౩ దంబు జానకా। క: భరదాద్యాశిఖా। నీకము వాల్లదకయుండనిరు ౧౮౪

పమకరుణార్ద్రే కాననన్ప్రోచితి రాంతాకరిగెన్ నమ ప్రాణదాన ఫలం

౧౮౫ బున్। క: ఇందుకు బ్రహ్మ పకారము। హెందుగనేమెక్కెత్తు సుప్రసాదము నన ౧౮౬

తునా। వందన గంధి వినందగు। మందీకరబుద్ధి జెంచి మద్వచనంబుల్।

౧౮౭ సీ: కాశిరమాని పుంగవ ప్రేడియు తనిచె గ్రస్మకసామ్రాజ్యకమదనై। ౧౮౮

శిష్యుం బమూఢాత్మ శిష్యుని గావించు నీపుత్రుసుతుని వర్తిత చరిత్ర। తో

మెని మరలి సంతోషంబుతో నరయా స్వర్గపట్టాంబున కరుగు దెమ్ము। వి

౧౮౯ తెలింపు మది యువివాహోపదేశంబు ప్రకాశ దలంపకు మౌనవయినతైనా

నొదవ్వ బుద్ధి వినరకే మన్నానపేంద్రు। గూడివెను పెంచు దిరుగంగ నోరెదని।

జలజనేత్రి బహు ప్రయాస ములనుంచి। నిరుగుపుండంగ వలరియు ది

౧౯౦ గ్దనములను। క: కలగర దావ పావక శిఖాని వహంబుల దంచి నట్లు

లయా। నెలత యుణంపకర్మముగునే మదనాహితఫాలలోచనా।

నెల్లూరి కావ్యం ౧౩

నలమునకంటెను గ్రుత ఘనంబయి వారిచరగర్వక్రైల ఖ్యాతుల దలకించు

౧౮౦ ౧౯౧ ఉ: కాశికనిరోష వచుతా శనవిస్ఫురింగ ముల్। తే। ౧ దియు నుంగాకరయా

కురంగా రయతాత్త్వి। నేడు మొదలుగ నింక నెన్నికరవాన। కములు బదిజ్రే

[illegible] ౧౯౨ ఉ: నంయు మిగా జుతోడ। నవని భర్తగు రించిన యుట్టి మతి రయు। చ: ముని కు

గా మేగతిగ్ మొదలు ముట్టి గద్ చేరడ మెక్క బిన్నముగ్। జనపతి చేత లేదు

జలజాతదళాయతనేత్రి తెము ప్రిథం। బునసమకూడదెర్ మితికి మెంక

గనేర దెకొంత యొన్నినన్। పెనిమిటి యిట్టి నేలమున బ్రద్దిజె శింపగ వోల

[illegible] ౧౯౩ ఉ: జేకికి। చ: ౧ లుక జనింప గాశి కమహా మున యేమరి పాటు భీమంబ।

గుల జనుతెంచి మోసముసు బ్బున డెమ్మని యాన పెట్టినన్। గలుగునే

యుపాయముసు గానక నన్నును నీతనూజుగాం। దలమున విక్రయిం

[illegible] ౧౯౪ ఉ: మ వసుధాధిప దేశ్వైక్రైన నెన్చుర ౘ తే: ఇంత వట్టు సున్నిచ్ఛెయాం బిగు

రుబోని। నారుజు। ఉం। నిరిగాన నాకు పలుకు। నమ్మి రయితెమ్ము శ్రిప్ప

[illegible] ౧౯౫ ఉ: నంద నుండు। నీ ప్ర సాకేతపురికి రాస్తెవన యున। క: ౧ నిన నయ్యం

బు వదన మంద స్మిత సుందర వదనార విందయ్యైకర్ ప్రఖుంబుల కరర

ములంబులు జేసి శివస్మరణంబు జేయుచు నమ్ముని తనూజుడగు

గాని యిస్తోత్ర వివేక విశేష భాషాకానలం వౌనున నిట్టని యె। క:

[illegible] ౧౯౬ సతి కిహాపకరసాఖ్యములకు। పతియె నిధానంబు జూపె పరికింపం

గా। పతి నెదబాసి చరించెడు। సతికిన్ వ్రతగావె సకల సాధాన్యంబు

[illegible] ౧౯౭ క: ఉ: కోరికె లెల్ల బాలనొద గూర్చుప్రియుం ప్రైద బాసినట్టిపం

కేరుహపత్రలోచన ఘగీకము ప్రైకము వారమెంతయున్। భార

మరుమంచిరవ్వుం పుష్పల్లులుముల్లులు పచ్చలైచ్చుర్యం। గారవనాంతరా
౧౭౧ శ్రీళశశికాంతప్రవేదులుసూదులారయర్క॥క॥ ఓ మునిరాజితనూభవ।
సోముని యెడవాసి యున్న చూడందగున్నే। యామిని యుల్లదలంపగ। భా
౧౭౨ మిని యుసుప్రాణనాథుబాసి నవేళ్కే॥ శా॥ వాలుగ్గంటికినింటియాత
దుమసోవాంఛ కైలాస(శ్రీ)యా। హాలాలోలుడనీలవేణికి(బ్రి) యుండెం
తేనిసెప్పారుర। త్వాలంకారముకాంతమార్గదుని త్యాసందసంపాదియిం
౧౭౩ కేలాపేయుసుజెప్పనెక్కడయుప్రాణేశుండు ఎన్నంగ॥ క॥ ఉ॥ రావన
నిత్యసత్యగుణాగణ్యుడు పుణ్యుదితండు ధర్మ యుక్తవైభవముకామితా
ర్థఫలదాతయునాకుదలంచి చూడని। భావజమూర్తినై భవునిబాసి
చెరింపగనెట్లునే తుదనే। సోవటువయర్యిట్లును చితోక్తులు బల్కగ
౧౭౪ నీరుథర్మ మే॥ క॥ ...ధితనూజుని మా...యుం...బోధినిముక్తి ధర్మయుల
మునిగెడిగిరికి। న్యాధవుసేవాద్రోణిక సాధనముగనిస్తరించుసంశయు
౧౭౫ మేల॥ తే॥ ఇంద్రసన్నిభుడగు హరిశ్చంద్రవిభుని। ధైర్యగాంభీర్యశౌర్య
సంపైర్య వైభవంబులెరుగక విప్రలాపంబులు ...పల్కుచున్నాడవో
౧౭౬ (శ్రీ)(బ) హ్మచారీ॥ సీ॥ (అ)పర ...నుండగు ...రమండునునేవుసుని
ద్రాదిదేవతులును। మేలుమేలనిచాల మెచ్చినుతింపనిచ్చలుడు హరిశ్చం
(ద్ర)చ(క్ర)వర్తి। యార్తశరణ్యశాలి పార్థకెక్కినవేటుమార్తాండకుల
లకర్తమర్దితారి। నిత్యసత్యస్ఫూర్తినిక్కలతక(బ్ర)బలిహిమా
౧౭౭ ద్రి జాథర్తకరుణా॥ తే॥ బడసి (శ్రీ)మ్మరబాలించు ప్రాభవమున। వ(శ్రీ)
మేమియు లేకభూచ(క్ర)మెల్ల। ననిననదినిక్కమంతయునను చు(మ్రో)

౧౭౮ సె। మిగులనక్కుతమెందఫంగగగనవాణి॥ వ॥ (అ)ంతనమ్మహాకాంతుండ
మ్ముదితంగను గాని యుద్దినంబుమనకు నిచ్చోటనాలస్యంబు జేయుంబనలే
దు పురోభాగంబున గవ్యూతిత్రయమాత్రంబున కాత్యాయని కన్న (త్రు)ని
వాసంబును। గమని యర్చ్యసంపర్మ్యలాసంబునుంగలుప లతావితానని సితా
సి యును నగుకాశికానగరంబు ప్రకాశింపుచున్నయది యపుడుకంబు(బ్ర)
వేసించి। కాశికుణావిమోచనోపాయంబు జింతింపవలయుననికాం
౧౭౯ తాసమేతుండై కొంత దవ్వుచని చనిముందట॥ సీ॥ జాహ్నవినమర్లలజ
లపరిభ్రాంతబహులోకభీకరపాతకంబు। విశ్వనాథకిరీటవిధుకళాకా
ముచిసముదంచితాహ్లాదితసౌధవీధి। శైశవస్త్రీమల్లి కోటిశ ప్రఫుల్లాబ్జ
వనమాలికాగంధవాసితంబు। కాలభైరవభుజాకలితధర్మాభిలధమ
౧౮౦ ధమ ధ్వనిమహారంభకంబు॥ తే॥ నిండుమతిచుండివేల్పులు దుండుభూమి।
యున్నపూర్ణవిశాలాక్షి కాటపట్టు। శ్రీకరంబైన వారణాసీపురంబు।
గనియెనవ్వహరిశ్చంద్రజనవిభుండు॥ వ॥ (అ)నిన విని కాంతేయాగ్రజుం
౧౮౧ డటమీద వృత్తాంతం బెట్టిదింప్ర ముసుటయు॥ వ॥ హాతచేతోజల
జాతసప్తహయ సాహాత్య (క్రి)యాభోజనం। తతనిత్య(క్ర)పరా(శ్రీ)
మ(క్ర)మణామండ గ్రావసంక్షోభితా। ప్రతిపక్ష క్షత్రనిక్షప(త్రి)బల
గర్వప్రాభవాంభోధిదానతనూవి(భ్ర)మ చం(ద్ర)కావికచకాంతాలో
౧౮౨ చనెంబివర॥ క॥ శాండిల్య గోత్రవర్ధన పాండిత్యధురీణదానపా
లవనవమా। తార్కండతనూభవవిభవా। ఖండలదుర్వారవైరి గర్వా
౧౮౩ పహరా॥ మాలినీ॥ కుముదవిమలతేజా తోయజాక్షి(శ్రీ) మనోజా।

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం॥ శంకరకవి విరచితం

శమిత విమల లోకానాథు కష్టా వివేకా। కమలభవ శుభీనాక ల్పవృ
౧ క్షస్త్రోప మానా। హిమగిరి సమధైర్యా యల్లనామాత్య వర్యా॥ గద్య॥ ఇది ౧౦౩
శ్రీమదాపస్తంభ సూత్ర పవిత్ర కౌండిన్య మునిచక్రవర్తి గోత్ర సకల
సుకవిజనానేక మిత్ర శేచనామాత్య పుత్ర వినయ వివేక విద్యాలంకార
శంకరకవి నామధేయ ప్రణీతంబైన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానంబను ౧౦౪
మహాప్రబంధంబునందు తృతీయాశ్వాసము॥

౧ శ్రీచారుసదన పదస్సేవాచరణానితాంతనియమ వార్థితనేవా। రా
౨ చలకన్యావల్లభ। బాచయుంయల్లప్రధాన బంధునిధానా॥ వ॥ శ్రీక
ర్ణింపుము ప్రాంతవాగ్రజునకు మార్కండేయుడిట్లనియె నట్లుహరి
౩ శ్చంద్రుండు కాశికాపురంబు గనుంగొని తరియ్యాపరిసరంబున॥ ఉ॥ రం
గదనేకనిక్షల తరంగ ప్రఫుల్ల సరోరుహాశ్రమ। ఖ్యాలంగతటుష్ట్వయా
ప్రబలదీపిత పుష్పలతాకుడుంగ పూతాంగచర ద్రుమాంగ కలహం
సముఖాంబు పతంగజావ్నవీ। గంగ ప్రియాతికేకముననగ్నైనయ్యె
౪ ప్రమదాంతరంగుడై॥ ఉ॥ వాకధిరాధిరాణి రతివల్లభనైరికిరీ
టి భాగమందారలతాంతమా। లిఖజనంబుల పాలిటివేల్పు టావుధా।
త్రికమనీకుచాగ్రతలదీపితహాత్తిక హారవల్లి భా। గిరథి జేప్పసొప్పు
సగుకిబ్బిష భూజకుఠార ధారయై॥ వ॥ ఇత్తెరంగునం బొల్చునత్త
౫ రంగిణింగనుంగొని నమస్కరించి॥ శా॥ తల్లిమిన్నకనిన్నునాడినజనుల్
తారధర్మ నైవల్యధా। స్వల్పమ్మిడగజేస్తి కొందురని సర్వాంభించి
ప్రేమంబునంభిల్లనిన్నైనియుడు వారికినవే నిర్వాణ సౌభాగ్యము
౬ లే। కల్లోలాపహ్రతాఘపంకత్రిజగత్కల్యాణి భాగీరథీ॥ తే॥ జా

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం: శంకరకవి విరచితం

హ్నవీనీరుజలములు సదములములు, లఘువులును శీతలములులు దలం
పగ్యంబు విడిన వారికి నల్లనాడెకలుద లలు, చదలుగట్టులలాటంబు
౭ సుదురుస... వు ప్రని బ్రశంసింపచుర్గదిసె భక్తితాత్పర్యవినయసం
భ్రమంబులు మనంబునం బెనంగొనుచుండ నుతనతీసమేతంబుగా గ్ర
తస్నానుండై పరమధ్యానపూర్వకంబున మాధ్యాహ్నిక క్రియాకలాపం
బులు నిర్వర్తించి ముహూర్తమాత్రంబు తదిర్యస్నైకతత్త్వంబున
వసియించి గమనాయాసంబు దాలంగుటయు, నచ్చోటువాసి వచ్చుచుర్
గాశికాపుటభేదన ప్రభావంబు భివర్ణనపూర్వకంబుగా చంద్రమతికి
౮ వినుపింపదలంచి యిట్లనియె. ఏతత్పట్టణాస్థైభవంబుల వర్ణ
హోలాగతింథాతరుంవాతాసె ప్రభుతారకాపాతులకుర్వర్ణింప
గాశక్యమే, చేతోజాతభయంకరుండు సుజనస్తోమంకరుండు...
౯ శ్రీతింగా పురముండు శంకరుడు తమాచింబాధరాయుక్తుడై, కపం
చాస్యమక్యుచ్చటు పంచత్వము బొందినేని పఠించపంగా. పంచమ
౧౦ హాపాతకుడగు, పంచజనుడ్డైన పంచబాణారియగుర్ నసి ...ధరం
బులు పాతుగదలంగనేవేళ నూలిని సప్తవాయువులు విసరు, ద్వా
దశరూపముల్ ...ప్రయు ... చరించునెండది
కము, మస్తకంబులుగాగ పుష్పలావతార్థ జాలమేవేళ వర్షి
ములు గురియు, భువనంబులెల్లనంభోమయంబులుగాగ విషరా
౧౧ సులేవేళ వెల్లివిరియు, తె జంతునివహంబులేవేళ సమసి

21-7-46

నెల్లూరి శాసనం ౫౪

పేరాప్ర. నష్టిమదాంతశ్వయదకల్పాంతవేళ. ఫై రయదాపదనగు మాత్ర
౧౨ ముసుగు కంగా. నేత్ర... ధారాపురిస్త్రేత్ర మ... యు. ఏ. ప్రసవ కోమలియా
పురవాప్యశమ. ... చుండగ ... ను నైన. పోల జాలదని
౧౩ జగరపాలమందు ... మార్గదర్శక రామ మహత్వమ్ములిచటూ. తే. వనజలో
దగు వారణాయు నశియు
చన యుత్తరం ... సుదప్ర. నాము నగానియా ...
గ్రతు భుగి శ్వర దిశమణికర్ణిక యయును. ప... బున దుండ దియు బ్రణు
౧౪ తిగాంచె. కం. వా... సెయును చుభక్తి వశుడై
నరుడం. ఘోరువాము స్త్రోకుయు పే. ... బున దలంప నాగు నఘం
౧౫ బుల్. తే. వనజలో ... జనమనోజ్ఞ. ధార్మదముల యిన బ
హు పుణ్యతీర్థములకు. రాజు శ్రీ కాశికానగరంబు సకలవేదశాస్త్ర
౧౬ పురాణార్థవిస్తృతంబు. కం. కమలాయుతాత్రయున్నగ. రమబంచ స్రో
శములును రాజీవ భవా. హ్యమర సదానేస్యంబులు. ... ఖిలభ
౧౭ యదకలుషసముదాయంబుల్. ఉ. హాత్రమ ... ప్రతిభ బాయ
కమత్యుర్దుగా కాశికాపురి. యూత్రకు బూని భక్తి ... గుల్ గ
మనించినర్వ్యగినేత్రయ తండగాంచుదగని ... ల్లశ్రీ ప్రస్థిహాతు
యా. నత్రయ పుణ్యపూర్వంబుగా గవిశే ... విలాసముల్. కా.
౧౮ తాత్పర్యంబున జాహ్నవీజలముల్ తా ... విదా. వ్రాత్ప
ర్యంబున భక్తి నిష్ఠ బల విశ్వేశుర్ మహాదేవు సుంటి త్వస్థానసన్నుతుర్
గిరిసుతా ప్రాణేశు బూజించుసం. విత్తాలీ ఙ్ఙుల శబ్బనెల్ల పురుత
న్యముక్తి సామ్రాజ్యముల్. వ. అని కాశికామహాత్మ్యం బచ్చరాలో

౧౮ హరుం జెప్పుచుర్ జనచన॥సీ॥ కుముదమిత్రోపల గోపురంబుల చేత విద్రుమ
ప్రాకారవితతి చేత, మరకత హరినీల మంటపంబుల చేత బహుశాతకుం
భకుంభముల చేత, చాలచెప్పించు ముత్యాల ముగ్గుల చేత గనుపట్టు పట్టు
మేల్కట్లచేత, కమనీయ పద్మరాగ ఛత్రముల చేత వృషరాజకేతన శ్రేణిచే
౨౦ తే॥ తే॥ మహిత కర్పూర ధూపధూమముల చేత, నవ్య మాణిక్య నీరాజ
నముల చేత, శంఖ భేరీ మృదంగ ఘోషముల చేత, వెలయు నవ్వైష్ణవాఖ్య
౨౧ దేవళము గాంచె॥ వ॥ కాంచి యాసాక్షాత్ముకుందదేవతా సాక్షాత్కారమునం
బ్రవిమల భక్తిపూర్వకంబునం దర్శించి సాష్టాంగ దండప్రణామంబులొనర
బులొనర్చె దొరయు వెలుగ జిల్వే దోత్ర ప్రాకారంబున నిల్లును విను తింపందొ
౨౨ ణంగె॥సీ॥ క్షీరాబ్ధి సంభవ శ్రీవిశాన లోగ్ర కేలావతీ నీలకంఠ తారాజరా
యు, పవనాశనాధీశ పర్యంక కంకపత్రాస్త్ర మిత్ర ప్రకాంత కాంయు,
పతాళించు చంద్రరాజాలస్ఫుర ద్దేవనిమ్నగా కైరవేందువరాంయు, పావనా
౨౩ చారసత్కృత్తి లోకానేక మానసాంభోజాత మధుకరాంయు॥తే॥ వసు
మతీధర కన్యకావక్త్రులస్త, నాగ్రకాస్తీర సురభి దోరంతరాంయు, మం
దిరాంయు తక్షైలాస కంధరాంయు, హస్తి చర్మాంబరాంయు తుభ్యం నమో
౨౪ స్తు॥క॥ నాదుమనో భ్రమరము మీ, పాదాబ్జ మరందబిందు పానర్త్రి
యలర్, మోదంబందగ జేయుము, కోదండ క్షేత సువర్ణ కుధరము హో
౨౫ శా॥ చ॥ అనుచుబ్రియంబు మీర గానియాడి ప్రదక్షిణమాచరించి
మ, జ్జనన మభ్యర్చితం బొరసె జంద్రకళాధరు విశ్వనాథు బా, వన
మతి గాశికాపుర నివాసుని జూడగ గంటి మంటి స, ద్వ్యనసె దబాప
కగ్గెను భయంకర కిల్బిష సంచయంబులర్॥ అని నపల్కుచున్నచోటు వా

౨౬ సీ॥ సీ॥ నీలవసనం గుడిశూలహస్తుని గాలభైరవు జాలసద్భక్తి గొల్చి, యు
న్నపూర్ణ విశాలాక్షిరా శ్రితదేవతాధీను ప్రసన్న వందన మొనర్చి, శిరి
దేరురంబున జెలువొందు జేర్చిన కేశవస్వామి కేలుమోడ్చి, ప్రత్యూహ
౨౭ హార్యపాప టుమికా గంధవహుని ఢుంఢి విఘ్నేశు వినుతి జేసె॥ తే॥ ప్రము
ద లోకార్కులను మది బ్రస్తుతించి, దండపాణికి సాష్టాంగ దండమొసగి,
కూఢి నాసవధాండేశ్వరుని భజించి, యుపగతాఘంబు ముక్తిమంటపము
౨౮ గాంచె॥ వ॥ వెండియుంగలుగు విశేషదేవతాస్థానంబులు దర్శించి శ్రీతా
ర్యుండ నైతినని యొక్కరమ్య ప్రదేశంబునం జేరియున్న సమయంబున న
హంగుంబుల నగ్నికణంబులు రాలనాస్యపాల శిరోముణొంగ నుంగొని
౨౯ కపటుశ్రీయాక్షధ్వజుండగు నక్షత్రకుండెట్లని యాంచ॥ చ॥ ధరణిప నేడు నెల్లి
యుసుదక్షవగా నెల నాళ్లు నయ్యెనే, నరసితి లెక్క పెట్టి తిషి యాంయు
ములే దాకవీ సమ్మైన నే పెరుప్పననింక మారుణోము వేగము తీర్చెదుగా
క మిన్నకే సురిగెడ ప్రోవివేక గుణాసూన్యత నెందియు సత్యవాదివై॥ క॥
౩౦ ఘాడయిత విన వెయ్యాల, స్వాక మృతం విషమటంచు సాక్షజనంబు
౩౧ లే॥ మెదిని నెల్లెడ జెప్ప బ్రా, మాడమును తిగడచేసిన వహన్ంద్రునిచే॥ తే॥ మ
నుజనాథ ప్రేధాప్రయోజనము నందు, తెలియనేరక యూరకే దిన
దినంబు, ప్రొద్దుబుచ్చుచు మాయప్పు సుద్దులెల్ల, పురబడయున్నాడవి
౩౨ దభ్రాష్ట మాతలంప॥ చ॥ ఇక వెలుగమాటు మాత్ర సెకయించుక నిల్పి
కగ్గూర్క ప్రవృత్తి గా, శికముని మీద నానయిడి చెప్పెదనంగడి నర్థపెట్టి
హాయుక బహుబాధలర్ బొరయునట్లుగ జేయుక మాధనంబురా,
౩౩ దకటనృపాల యిట్లు తగవా ననుని ష్ఠురిచేయునే రికర్॥ ఉ॥ యం

తయు రోషమయ్యె మునియప్పుడు వచ్చెను వచ్చినప్పుడే। కొంతయు స్వాపేత
యమిది గొప్పని యియిట్టి కయున్న రోషిత స్వాంతుడగుట మునీశ్వరుడు సం
శయము మించుక యెట్లైన గల్గదా। కంతువిరోధి కిట్టి దశము గాదనాపంగ తది
౩౪ య్యెకోపముర్ కవి తజపహోమునయతుద। నైతిరిగితెనిస్సు గూడయు
కగాసైనర్। జేతికి వచ్చినయది లే। చితుద కుర్ గిసుకపై తమకై ల్గుండుమ
౩౫ దిర్ కయిటెయిచ్చెదనదెయిచ్చెద। పదపద దని యూసచూపి పలుతెర
గులునా। వ్రేదయమునెప్పించితివిక। గుదిదో చెదనే దునిన్ను కొంకకయు
౩౬ లుకర్ తే (శ్రీ) దున పదనునెల్లగూచిర్ మాయప్పుడు చిర్। పైమ్ము నీవన్న చో
మె యూషోకుమాని। బదలి జీతము బెట్టిన బందునగుచు। వెరచినా కేల
౩౭ ఒనీ పెనువెంటు బకుగా చని నుగిని యుంగ జాలకవనీశవ గాధి తనూజు
మానసం। బునకై తత్మైలఘుత్త్రీ మును బొంద గనే టికి నాకు నీవనె। మ్మన
మున బుద్ధి నూది యొక మార్గము జేసె దపంచు నుండిమ। న్ననదొలగిర
౩౮ చినీదొ కతసంబు దుర్దశతవా తలంపగర్ వ (శ్రీ) నియిత్తెరంగు నన
(శ్రీ) తుంటు బల్లునిష్టు రాలాపంబులు బా ణంబులుంచోలె మానూ
ఘాతంబులున్నే యుటయు నా రాజన్య చూడా రత్నంబు ప్రీదాన్త్యం
బులు ముఖారవిందంబు నంసందడెంప నమందవ్యాకులంబునుంబొం
దిపుత్త్రుండు సుగళత్రంబు సుందర్క్షత్రీన విత్తంబు నుమాత్రంబు నుగ
ల్గమికి జిరితామయ స్వాంతుండై చత్రుమతింగ నుగొని యేమియుం
బలుకనేరక యూరక చెట్టునిట్టూర్పులు నిగుడ్చుచు నాన తశి
కస్వాంతుడై యుండు టయు నవ్వికంబు నిరీక్షించి యూపుకం ద్రీ శిరో

మణి యింగితాకార భావజ్ఞతా విశేష గుణ ధుర్యయు వినయ వివేక
౩౯ గాంభీర్యయు భాషాచాతుర్యయునై జీవితేశ్వరుంగ నుంగొని ఉ నిండి
నవే ర్హ లోకములు నిత్యము సన్నుతిసేయు ధారుణీ। మండలమెల్ల నేలిన
సముగ్రయశోవిభవుండవ ప్రమాతాంద కులేశ మూర్ధని విభంబు నద్ధాం
తివ వీంచి చింత మ్మె। సుందుడు పాడి గాదు దృతి యుల్లము నర్ విలసిల్లజే
౪౦ యుడే ఉ మిక్కిలి దీనతం బొరయు మేకిది యేటికి నేడు నెల్లి యుంద
ర్పవ జూచి నం మితిదినంబు మహాకమనోగ్ర గర్భ యిూ। యుకర కే యు
హా యుమునసైన సువిత్తము గూర్చి కీర్తి నెం। పెక్కగ మానవ శ్వరు నావి
౪౧ ప్పుడ దీ చిర్ టుమంచిదా క యుర్ తే మోసమగు నప్పు దీపర్ క మున్నయెటు
ర్ట గడి దియు దడప్పైన మి తిసతిగడి చెనే నె। (శ్రీ) తిత లేశ్వర నన్ను బొం కింప బూ
౪౨ ని। కంకణాముగ ఖ్యకొన్నాదు గాధి పత్త్రి చని పలుమరు మిమ్ము నిప్పు టు ప్ర
బాయికనుగ్రత బల్లు నిష్టు రోక్తులకు నెం కింత యెల్లైన మది దుఃఖము
బొందదు దీత దెన్ని భంగులగదు మానస యుద్ధు తగుర్ మనకే తని యూ
జిసే యునో। జలజ హితాన్వయా శరణ సత్య వచో విభవ ప్రతిష్ఠకై
౪౩ తే పాధినేవేశ యుడ చి పాలుద్రావించిన। చందమున నేం ద్ర నందనుం
డు। కినిసె రుణము ఛిప్పర్ మని మిమ్ము మా టికి। పరుష భాషణములు
౪౪ బిలు కుపెల్ల శా రూపంబులర్ తగుతో టిలుర్ జెరుఘలుర్ గుళ్ళర్ ధ
రం నిల్ల గానే పుణ్యం బొన గూడు మత్త్యర్ లరు ధాత్రీ శాస్త్రయు గ్రా
మణీ। యూపుణ్యంబు రయంబు ప్రాప్త మగు నిత్య స్ఫూర్తి పై సత్యభా
౪౫ షా పారీణులు కుర్ వివేకము మదిర్ సందిల్ల నూహింప గర్ (శ్రీ) రావ

నసత్యవాక్యగుణాకరవసంపద లేశమాత్రముం। బోవగనేక నెంతయు బ్ర
భుత్వము మేరగనిత్య కీర్తి పో। రావలెఁ దిశాజలరుహాప్తుల సత్యవ
రుంబు పాలికల్। శ్రీ విలసిల్లుచుండగ యిస్సేయు మురారి జాలు సన్నుతింపగన్॥
౪౬ తే॥ అర్థము నర్థికిచ్చు దొంగు పాయుంబు లేదు। విసుధధిరతతోసను విశ్ర
యుంచి। తీర్చసగమ్మైన నేడు గాథేయు రుణము। కడమ మొక్క యుపా
౪౭ యుంబు గలుగు సెల్లి॥ చ॥ అనవుడు నంతరంగమున నవ్వులు నాటిన కంటె
దుఃఖముబ్బిన బెగడొంది భూవిభుడు ప్రేయసి జంద్రమతీ సతీమణిన్।
గనుగొని పల్కె నశ్రువులు గ్రన్నన గ్రమ్మగ పక్ష్మగంధి యి। ట్లనుచిత దోష
౪౮ భాషణము లక్కట బల్కగ నేడు బాధయె॥ క॥ దురితంబు గట్టు కొంటివి।
హరహర వినరాని యట్టి యతిపరుష వచో। స్ఫురదగ్ని శిఖలు నారం
౪౯ గొర్ణరంధ్ర విపినముల జొనిపి నలిన దళాక్షి॥ చ॥ ఇల బరికించి నర్నప
తులకె క్షిప్రయాసము బొంది యిప్పైన రాం। తలతగు భంగి బ్రోచుటయు
ధర్మము లేకయు విశ్రయించి యిటో। జలరుహనేత్రి యక్తలకు జస్సెసు
ఖస్థితి జెంది యుండగా। నలిరులవేణి బింబులకు నంబుల కుంపరధో
౫౦ గహాతువులే॥ క॥ కులశీలరూపగుణములు। గలిగిన సతి భార్యయ
గుచు గను సన్నల నిచ్చలు మెలగను సుందురు రుషుని। చెలువము చెలువం
౫౧ బుగంధ సింధురగమనా॥ క॥ సతి నమ్మ బ్రతుక బూనెదు। పతికంటె సుదో
ష రాశి పరికింపగన్। క్షితిలోన లేదు నాపడు। ధృతిమెరయగ సాధ్వి
౫౨ విభునికిట్లని పల్కెన్॥ ఉ॥ అంచితసత్యవాక్యవిభవ యూపద జెందిన వి
త్తమెల్లవా జెంచికులాంగనంగరుణ జేకొనగాదగు భార్యనైన

నార్జించిన విక్రయించి యని వాక్యవివేకకళాధురీణతా। ధ్యంచిత ప్రవృత్తి
౫౩ తే॥ తర్కమును పద్ధవముం బెదబాయగాదగున్॥ క॥ భూవర వివరింపగ భార్య
విక్రయపాతకంబు స్త్రీ నను బాయుం। గావచ్చుగాని మరి మిథ్యావాదోషం
౫౪ ఆ॥ బు బాయదరమె వ్రేరికిన్॥ తే॥ అనృత భాషణము కంటె దోషాధికంబు।
సత్యవాచాన్వితునకంటె నిత్యసుకృతి। వెదకి చూచిన లేదు యుర్వీతలేశ।
౫౫ తే॥ పవనభుజాస్యన వామర భువనములను॥ క॥ దారసుతాదుల మోక్షము।
గోరి దివాకరుల కడగు కూరగసనని। స్త్రీరమణి సూరి జనములు। ధీర
౫౬ తేదసొమ్ము వాల తల తెంపుదురనఘు॥ మ॥ ప్రతి కూలోక్తులు బల్కగావల
దు భూపాలాగ్రణీ యుత్తరిన్। ధృతిచిత్తంబున నిల్పి దిగ్భరిత కీర్తిస్ఫూర్తి
తో గూడి సూ। నృత వాక్సంపద బొంది భూజనులు వర్ణింపంగ నామా
ది మో। హాతమఃస్ఫుంజము బాపు చిస్సయు వివేకాదిత్య బింబంబు చేన్॥
౫౭ చ॥ అనిశం కష్టణాముంబులాచరించి కరకమలంబులు మొగుడ్చుట
యు నగ్గంథగజగామిని గనుంగొని వసుంధరావల్లభుండు ల్లంబున
౫౮ నెంక్షింతశ్యైథ్యం బవలంబించి యిట్లనియె॥ తే॥ ప్రసదకోమలి నినునాథు
భయదమగుచు। చేర్చరాదిచ్చు బోరగనంపెనయశేష। దోషకారికి
౫౯ కలిన చిత్తనకు నాకు నిప్పు డీతెంపు సేయుట యెంతపెక్కు॥ శా॥ రమణీ
లోచన నానిమిత్తమున నకేపాటువాటిల్లెనే। స్త్రీనాథుల రాణివా
సములు జిత్రప్రస్తరంతురా పాదని స్త్రీలోలాలిత హర్మ్యవాటికలలో
క్రీడావిశేషంబులన్। బ్రాణేశాన్విత లైనిరంతర సుఖ ప్రౌఢిన్ వి
౬౦ నోదింపగన్॥ తే॥ సకలరాజన్యకన్యకా జనము లెప్పుడు। నే రుబరి

చక్కనేయుచు నెవ్విధిగాల్పి। నుప్పతీర్థుణ్ణి యటు నన్నెక్కరునికి। దాసిగా
౬౧ విక్రయింపంగ జేసెన జుట్టుము॥ తనుమధ్య హరిణీలకేశి చినపాస్తర్ చక్ర
బింబోష్ఠి చం। దనగంధి చిరవాణి పేనకుచ కాంతా రత్నము బ్జాక్షి నా।
కనుసన్న మెలగంగ నేర్పగల రాకా చంద్ర బింబాననర్। నను బాపెన్న ధినే
౬౨ పితో కలువరంచు నిర్దయస్వాంతుడైతే॥ కరుణానా మాటకరిగెదు దా
టు పెరతు। వతి వనా మానస ముననా యుక వసింతు। వింతి నాకన్న పెన్ని ధి
౬౩ పెన్నిధూడ। లలన సామ్రాజ్య సామ్రాజ్య లక్ష్మి వెద్రు॥సీ॥ మందిరారామ వసీ
మంబులై విలసిల్లు ఖరయదాటవులు పక్షపత్ర నరయన హర్మ్యంబులైక
సుపట్టుసానుమద్గంగ రాంతరములు సింహమధ్య పట్టమంచములీ
దిపకుప్పలై శోభిల్లు ప్రాకిపాను పులుకర్పూరగంధి। శాల్యోదనంబులై
౬౪ చపులు బుగ్గజే యుశాకపాకాదులు సరమలాంగి॥తే॥ గరిమ నిను గూ
డి చరియించుకతన నాకు। యిందుబింబాస్య యిన్నాళ్ళకిప్పుడనే నుపై
గడచగునాడు రాజ్యవిభూతులెల్ల నేళ్ళనెద బాసి పోవుట యొనుగబడి
౬౫ యె॥కః॥ ఏణాక్షినిన్ను బాసిన। ప్రాణంబులు బాసినట్లు భవదియ్యగు
నా। శ్రీనా ప్రతిభావిభవ। ప్రోనిక గానేతలింపు డర్ వీపదమ్ము ల్॥వ॥
౬౬ అని చింతాపరంపరా యత్తుండైయున్న యూన్యపోత్తముంగనుం గొని
౬౭ పెండియయు ప్రచండ కోపంబునం దాపసకుమారుండిట్లనియె॥శా॥ ఆ
లస్యంబొనరింప నేటికి నృపాలా తెమ్ము మాసొమ్ము స। త్యాలాపంబులు
నిల్పడేని మదిమోహంబిర్యేదర్ మానుమీ॥ జాలించొంబె దనావా

లినమ్ము టకు సంసారంబుపై భ్రాంతి నోయిలాగున్నను మెచ్చుగాడు తు
౬౮ లదినిన్నెంత్తైన బోనిత్తునే॥క॥ ఇక్కలు వకంబున మ్మక। తక్కిన వేరాండుగలదిత
కీర్ణంపగనే। యక్కరకు ధనము గూర్చెగ। గ్రక్కున నంగడికి కమ్మురాం తయు
౬౯ నీవ్రు॥క॥ ఉ॥ పోయినయంతవట్టునకు పోకడ బెట్టుము శీఘ్ర వృత్తి పైనీ
యుడు రాజబింబము ఖనేటికి యూకరమాటమాటికిన్। మాయలు
సేయనీకునది మానవనాయక హాయిపైన గా। ధేయుని తోడనెంక్రమ
౭౦ రిపెంపుగనాడు మసత్యవాక్యముల్॥వ॥ అనేలు గేలంగేలించితివి
యను ద్వేగించుటయునమ్ముని కుమారుని నిష్ఠురవచనంబుల కర్
గలంగి యయ్యాది మచక్రవర్తి కులాంగనా విక్రయార్థంబున వృద్ధిలా
వి ఫణి మార్గంబున కుజనుచేర నయ్యవసరంబునం పౌరజనసము
౭౧ హంబులత్యంత సంభ్రమంబునం జనుదెంచి॥సీ॥ ఆజానుదీర్ఘ బా
హాదండయుగళంబు మేరుసానువు బోలు పేరురంబు। ప్రాభాత జల
జాత పత్ర నేత్రంబులు చాలపెడల్పయిన ఫాలతలము। నాకాశము
నిబింబ నేకాశతేజంబు కంబుబింబోకంబు గలగళంబు। పద్మరేఖా
స్ఫూర్తి భాసిల్లు పదములు సింహంబు దలపింప చేయుగతియు।
౭౨ తే॥ గలిగి యొప్పారు కెండవక్కైట భారి। మాట్లనున్న హరిశ్చంద్రవ
సుజవిభుని। నని యిష్టర్ణాముల విలోకన మెయనచ్ర్। కుల్లమున సం
౭౩ భ్రమంబులువెల్లివిరియ॥ అ॥ ఇమ్మహానుభావుడెవ్వడో యెరుగ
గంగ। బోలదధికతుహిన జాలపిహిత। కమలస ఖుడు బోలెగా
౭౪ లనంగన యొప్పేడు। నెచటనుండి యొప్పెయి తనికాక॥ చ॥ శకము

నభూపచంద్రుఁడు చెన్నువహించిన మేరుధన్విరౌతా। సురమునగాస్త్రభం
బు జెలువొందిన నిందిరాప్రాణనాథుఁడా। కరమున శైలభేదియగు శైదు
వయియున్న శచీకళత్రుఁడా। తిరముగ నీతఁడంచు వినుతించిరి హంసకులా
వతంసముల్॥ వ॥ ఇట్లు వినుతించియు తనిపిఱుంఢం జనుదెంచు నాత్రిలో
౮౫ స్రక్కొనుంఢ తియుగు చంద్రమతిం గనుంగొని॥ సీ॥ ఆరుణాబ్జచరణాకాహా
నేజంఘ కదళికాస్తంభోరువులిన సస్థలనితంబ। ఆవర్తనాభి పంచా
ననమధ్య చక్రస్తని బిసహాస్త కంబుకంఠి। బింబోష్ఠి దాడిమబీజసన్నిభ
దంత తిలపుష్పనాస యిందీవరాక్షి। కాముకభ్రూయుగ శైరవాప్త
౮౬ ఉడుకల ఫాలపూర్ణేందువదన నీలవేణి॥ తే॥ మత్తగజయాన చంద్రికామందహా
స। ప్రవిమల స్వర్ణకేతకీ ప్రసవగంధి। దళితసూవర్ణ పరిపూర్ణ దేవ
౮౭ పల్లకేకరణి। వదన యీ యింతి చెలువంబు వశమె పొగడ॥ చ॥ అని కొని
యాడుచుండ విన రయ్యుగ్రహామతి హాటులారస। జ్జనను తకీర్తులా
రఘుణాసాగరులార మదియ్యధర్మవ। ర్తనము సమస్తముం దెలియ
దాచక చెప్పుడనంచు బల్కెని। ట్లని జననాయకాగ్రణి ముఖాంబురు
౮౮ హాంబున దైన్యము దృగ్గ॥ తే॥ జ్ఞాతిహితవంశజుండ త్రిశంకుధరణి
జాని సుతుఁడ హరిశ్చంద్రజనవరుండ। స్త్రీహాణానిభుఁడగు గాధిపు
౮౯ త్రునకు ధాత్రి। దానమిచ్చినవాఁడ నోభూసురులార॥ చ॥ అనిమిషలో
కవరిష్ఠిత మహామహామాన్యుఁడ మూర్తిత్రైనయు। మునికులచ
క్రవర్తి కదుమున్న మఖార్థము బ్రేమ నిత్తునే। నని యొడబడ్డ విత్త

మునకర్థిఁ సుపాయముల దెలియఁబడా। జనమణి నమ్మఁబూని తిననత్యము
౯౦ లాడమనంబు గాల్పఁ బల్కఁ॥ ఉ॥ ఆ త్రిసమాను లర్క శశి సుధాంశుల లీను
లుమన్న ధర్మపు నిత్రనిధార్థవంతులు నమేయ బలాఢ్యులంచైన బ్రాహ్మ
ణ। ఛత్రియవైశ్యశూద్రుల సంభవులార మదియ్య భాగ్య సత్పుత్రవ
౯౧ తిం ధనార్థినయి పోరడపెట్టుడు కండు పిల్వగన్॥ సీ॥ వేదశాస్త్రపురాణ
విహితసమ్యజ్ఞానధరితులై యుప్పారు బ్రాహ్మలార। కరవాలధార
భీకర శత్రుసంహార కరులైన యుద్ధ భూకాంతులార। యుచ్చాపదాధనం
బులెవ్వ రేమడిగిన వరుస లేదన కిచ్చు వైశ్యులార। పతి భక్తి యుకానిమ
౯౨ దినదిన మెఱుగక భక్తులైతనరారు శూద్రులార॥ తే॥ హాటలాధరవిర
సితపద్మనయన। చంద్రబింబాస్య మధుకరసాంద్రవేణి। కోకిలాలా
౯౩ పపనిజెసలార నిత్తు। సుదతి గానరయ్యన సుగ్రపజూడరయ్య॥ సీ॥ ని
ద్దంపుగునుమించు టద్దంబు ప్రహసించు ముఖమండలము గల మోహ
నాంగి। వెలిదమ్మిరేకుల విభ్రమంబుల గెల్చు కన్నులు గల కలకంఠకం
ఠి। పువ్వుగుత్తుల తోడ పోరాడు మాఱువట్ట్రోజముల్ గల మృగరాజ
మధ్య। కెంద ముమ్మెదల కు కెందవఘంటింప జాల్ కుంతలంబులు గల
౯౪ రగురుని తంబ॥ తే॥ పచ్చిపగడంబు తేట వెకు హెచ్చు చూపు। కెంపుపా
తెరగల్గిన కెరవాణి। ప్రేముతిగాంచిన నాహాలి భాగ్యలక్ష్మి। విక్రీ
౯౫ యించెద కొనరయ్య వేగవచ్చి॥ క॥ కులసతి నమ్మఁ దుపేదుకు। గలదే
యని పరిహాసింపగావలవదు నా। పలుకులు విననసు గ్రపతో। వె
లయగ క్రయింపరయ్య వేడదమిమ్ముఁ॥ వ॥ అని యత్యంత దైన్యం

ములు। కర్ణపుటముల జేర్చి దుఃఖము జనింప। విశ్వనాథుని గాశికావిభుద
౧౦౦ లంచు॥ కం॥ విత్తము గలదని నరనా। థోత్తము కామినుల గొనగ నుచితంబగు
నే। యిత్తివి వారల యుత్తిగె నెవ్వ। తొత్తులుగానేల [illegible] మన బోటుల్॥ కం॥
౧౦౧ మన మెక్కడ యిప్పన జా। నన యెక్కడ గర్భమున ధనం బిది తెచ్చుకొ। గొను మెక్క
౧౦౨ డ వరుడు గాబని గాను మెక్కడ దలంప ధాన్యం [illegible] ఉ॥ కోరి తలంప
సింహము నక్కల్ మరి సింహమె రాకడం [illegible] పెం। హా కరగ జంబుకం బగునే యు
ద్ధిపరీత సమస్త ధా[illegible]। భారము బ్రా[illegible] కరుబా యని యూతని కెం
దు త్రాప్రగా। శీరమ [illegible] దేవ [illegible] శంభుడు గాక మర్త్యుడే॥
౧౦౩ వ॥ అని యుగ్గడింప [illegible] మన [illegible] లు వంగ తర్క్యంబు గాదని పుర
౧౦౪ జనంబులు నిజ మందిరంబులకుం జని [illegible] త॥ సీ॥ గాధినందను చేత
బోధితుడై శాస్త్రైశ్వర్యుడగు మున్న యుప్పరికి నరిగి। విశ్రుత మహాసుర వేషం
బున్నైకొని కపటవృత్తి క్రియా నిప్పుడు [illegible]। గాన నేయుదరం బుగా
ని సమగ్ర సంపద గల్గియు నుభవింపంగ లేక। పచ్చపైకం బైన పెచ్చంబునే
౧౦౫ యులు స్పష్టంబు ననుగాని వావిగాగ॥ తే॥ వద్ధి కడు వెక్కసంబుగ నుద్ధి
పెక్క మోటుల రుణాంబు లిచ్చి నిషు కతబూని। కాలకౌశికు డను పేర
౧౦౬ జాలదీన। భావమెల్ల నుతనయం డు చాడు కైనగ॥ కం॥ ఈ భువి బా
ము కర్బలి యుని గరు కాటు నునీక నెంతలయ్యు। లోభపరా యుగో
త్తరుల లోన బ్రసిద్ధు డితండ నంగడు। ప్రాపు థవ వృత్తి బూని కలు
షంబున కోడక మానసంబునన్। దాత యుమేది యుగ్రతర దానము
౧౦౭ లోరి బ్రహ్మ బరిగ్రహింప్ర చర్॥ తే॥ మెలగువాడంగ డిరి వచ్చి మేది

నేకు। మాటలాడించి మిగులసమ్మదముసెందె। దమ్మె దికొన్నె దు నాచే తదగుల
౧౦౮ బడి యెప్పికౌశికుని బ్రీతి నొందింపగలిగె నాకు॥ కం॥ యెదుర య్యెనాద బో
యున తీర్థ మబ్బు తమాపపెల్లంగ నీయుపసరమున। కపటు కృత్యంబులు గ
ల్పించి వెరపించి యుదరి పోవంగ జేయుదు నృపాలు। గాదేని మది లోన క
రుణా రసము బుట్ట నుచిత వాక్యంబు లనూ రతించి। వ క్రించి కులకాంత వి
౧౦౯ క్రయించుతలం ప్రసక్యంబు నుడుపు దు జతుర ఓల॥ తే॥ నంత లోనే దునె
ల్లిరియు నరిగెనేని। గడ [illegible] మితి బెంకు డెకరియు భూకాంతు నెడువు। ల
నుచు గృత నిశ్చయుండ [illegible] యుగ్రాం [illegible] సప శరోమణి ముందర నిల్చుటు
౧౧౦ యును॥ సీ॥ దేవి రింప్ర చు [illegible] దు పెను ముసుప దబారు చుండెడు
బడుగుతొడలు। పై లుపేడి [illegible] కంపుల [illegible] శిగ యును పల్లమీసము
లు నుపెల్లికండ్లు। చింపోతు గడ్డంబు చెడ్డ చూపును చాల చివికిన కోలయు
చింపి గొడుగు। ప్రాంత భోవతుల ను పంచాంగము ను ఫాలతలమున
౧౧౧ పట్టె వర్తనము గలిగి॥ తే॥ ముప్పి యొత్తిన ధాన్యముల్ ముడిచి నట్టి। ముడి
కిబట్టలు మూపుపై దరుచు ప్రేల। హేయముదవించు మాయామహాసు
౧౧౨ పత్తి। కాలకౌశికు జూచె భూపాలకుండు॥ వ॥ చూచి యుతని యురుతం
బెనంగాని యున్న యుగ్రోప [illegible] తంబుల కతంబున మహాద్భుతనంగా నెరిం
గి కరకార వింతంబులు మొగిడ్డి వందనం బాచరించిన ముందహాసం బొనరించి
౧౧౩ యూ రాజమందారంబున కున తండ్రి ళ్లని యొ॥ తే॥ నీదువంశంబున దర
యు నిశ్చయుము గతెలిసినం దాక నాకశ్వదింప రాదు। మాకు నెఱుగం
గ జెప్పు మామాకులంబు। వర్తనంబు నిజంబుగా వలయుదె విరియు॥
౧౧౪ కం॥ ఎప్పుడ ప్రశ్నేపె। కెవ్వరు మరి నీకులంబు యెయ్య ది మిగులన్। నివ్వ

౧౧౫ త్రిలు చులుకదనమున। నివ్వని తను విక్రయించె దెయుక్రకరుణ్ నీ వివరింప
బంది కాఁడవు వలె నున్నాడవు వయవస్మరణాచే స్వదుతుఁగలిగి। మాలిపనుల్
సేయు హార్మిక వృత్తి వినోద పుడు వ్యక్తిత్త్వ ముచితమగునె। మాకు దేశము బో
యి చోరమార్గంబున బలిమి మెప్పైదెచ్చిన పరవధూటి। కలుషంబున దలం
౧౧౬ కరక భార్యయున బొంకి విక్రయించుటు మాకు విశదము లయ్యె తే। నారికలు
జూచి తెనిమ హాప్రమాద। మివిలాసెని విడిచినే వెచ తక్కైన। వే గనకుగు
౧౧౭ ము కాదని విశ్వసించి। హానినాయుపదేశించు బుద్ధి విను ముక్తి। ఉ। చాని
శగాగనే వికచ పద్మ దళేక్షణ దారపై నసె। న్నాన ముమీక మాకెసగు
మాభవ దియ్య శ్రుతాప దాధముల్। హానికమీక సైకాని బి ధుత్త్వము గాన
బరంగనివ్వియె। వ్యానికి లోగకెంత మొర వచ్చిన గాచెద నిన్ను గూరిమిన్
౧౧౮ క। ఆనియోగతి బెల్లరుపులు। నానకాని యురుపంగ విప్రులుబుని
తో ఈన। మ్మను జేంద్రుడధరధైర్యంబు ననెట్లని పలికె శంకరబొంకర తెలి
౧౧౯ విన్ మ। అవివేకంబు ఈనవి ప్రలాపములదే లావత్రైవీ లాగునన్। క
వివంశుండత్రి శంకరనందనుడ నేరాజ్యంబు బాలింపుచో। భువిలో
నెన్నడు చోరవాక్యము వినన్ భూదేవ యిన్నాళ్ళకున్। జెవిసోంకెన్ మదిలో
౧౨౦ న సర్వము గనేచేతం మహాదో[illegible]ముల్ చ। ఆతిశయ రోష సంయు
త మహాహి భయంకర మండలాగ్ర ఖం। డిత రిపు కుంభి కుంభ తటని
ర్గళ మౌక్తిక రాజి భానియై। ఆత జియలక్ష్మి కిన్ బరిణయాం
గముగా దలబ్రాలు వోయ పా। త్రతగల క్షత్రవంశజ కరంబులు
౧౨౧ హార్మిక వృత్తి కొర్చనే। చ। భయమున బొంది దైన్యమున చారుడు

వచ్చి ముకుంగు జొచ్చినన్। దయదక్షు కొత్తగాన ధయదాన మనూనముగా
గనిచ్చి నిచ్చయమతి తోడ ద్రోచుట విస్ఫురిత్త్రి యు ధర్మము కారనాకు నిన్నియు
౧౨౨ సుపరిత్యజించుమహా నిర్జరు చాటున నుండ బాడియె। క। ఆలాగు నజ
రియించిన। నేలా ధరియింపఁ జెల్లు నిషువులు విల్లున్। వాలుకర వాలు నను
౧౨౩ వెవులు। కేలు ఘనశ్రీలు విమలకీర్తులు మేలున్। క। బిట్టుదను మోచి వచ్చిన ప
ట్టున ధైర్యంబు వదలి పలుమరు మిగులన్। కట్టు పడితలకి మది లో। నిట్టుట్టు
౧౨౪ రనేనేని నర్పరాసరి వారలె। సీ। సర్వ సర్వంసహా చక్రంబు గాధినందనున
కునే వదధారపోసి। ఆజ విలోక విదా[illegible] నకలు ముస్నయు జ్ఞారణ
ముసెయ్య ముననియ్యా కెనినవి త్తమునకు వన జాంయతేత్రా వి క్రయింపం
గను ప్రమించి। నాక హరిశ్చంద్ర నామధేయంబుగ నేలిలకు ధ్రాషలే
౧౨౫ ల నీ కు। తే। మన్న కుండు ముగా కున్నమెలత గానగ। జాలితవి రేమి నేవ
నిష్టములు గోరి। జబ్బిగా నిచ్చు మన్నన స్తాప మెల్ల। చాపి కొని పైమ్ము విప్ర
౧౨౬ యీ పత్స్య ముఖినే। ఉ। నావుదు బ్రాపత్న గుండు నరనాథున కెల్లను
కెంత సత్యవాచా విభవంబు గానబడె సందర్య్యన నియ్యెడ మాకు స్వాసా। ఖ్యా
వహము ల్యె నీ వచన మాకయునే కసభీస్త సిద్ధియా। భూవరయింత దై
౧౨౭ జన్యమున బొందగనేటికి జర పత్రి కిన్। చ। విను మిక నెక్క బుద్ధి ప్రథిత
లనాయక నాదు వాక్యముల్। మనమున పేరె యొండుగ దలంపకు చో
రులు గేలి సేయ నం। గన గాన రయ్యయుంచు పధికంబగు దుఃనతవాడ
వాడలన్। గానకెని పల్లు చుండు ఘది కాంక్షత నంబు దలంచి చూచినన్
౧౨౮ క। తెయు నుబగలు నున యుముని। చాయు కయుడి యూస జూపి భ్రా

మయింపుచుఁడా। నేయడలనప్పుతి ధర్మక। త్రోయుంటరేం జోగాతనము
౧౨౯ తుద బరికిం పర్గ॥ క॥ గాసిలి యప్పులవారలు। చేసిన కార్యులను గలవె। శ్రే
తి బరికిం పర్గ। వేసరిపలు మరునడిగ ప్రే। యాసమునకు నోడి తారె యరు
౧౩౦ గుడు కెంటుర్గ॥ క॥ నేపుర్గ నయప్పులు గానితుది। చెప్పక దప్పించుకొనగ ది
తెరువులునేని। కే పడి జెప్పెద విను మరియు। హా పతి కుల తిలక మిగులన
౧౩౧ నువ్రపకంగర్గ॥ సీ॥ తన భూమి వదలక ధనవంతులగు వారి యిండ్లకు నేల
వాక యెల్ల ప్రెడ్డు। జేరి మిథ్యాన మస్కారముల్ జేయుచు ప్రియములు
నయములు పెక్కు జూపి। విశ్వాసమొదవించి వృద్ధికి జెడి యక తరుచు ప్రా
టలను పత్రములు వెట్టి। యధిక విత్తము గాని యరిగిన పెదపగు నా
౧౩౨ క్లిష ధనవర్తనమ్ము దెలిసి॥ తే॥ ఆంగడికి దెచ్చి కోపించి యానపెడిచి।
ఆర్త పెట్టిన తలకక ఆకమోడ। నిలిచి మానంబు సిగ్గును నెరయ విడిచి।
౧౩౩ యుకక మిసి మింతు తనుగాక యుండ వలయు॥ శా॥ కారి త్రోదుల రా
యుచేసు మెనివారే మన్న మామార్గ టకర్గ। నో రెక్కిం తయు నెత్త కన్నగ
నిముందుండే తడే కష్టుని। జేర్గ విత్తము భోయగాక మగుదర్గ జే కూడు
నేయింక నే। లా రోతల్ వలచుంచు బోదు కున్న పాలా తారి కెనన్న క్లెకర్గ॥
౧౩౪ క॥ ఇమ్మైన సత్యవాక్యం। బమ్మెతా కెడి డె వలవ దను మాత్రం బుర్గ। నెమ్మన
౧౩౫ ముస శంకింపక। బొమ్మ్నా స తినమ్మ వలదు బెంకిన జాలుర్గ॥ ఉ॥ ఎంత
పెనం గినం గ్రహించి యిప్పుడు కమ్ము దుపొదు నాకుపా। యాంతరమేమి
యుర్గ బోదమదర్థము గూడదు కల్ల లాడితిం। పంతము చూలెనం
చుమరి పల్లవమిన్నక యున్న నిమ్మభూ। కాం తుపవధింపగా జనునె కౌశి

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS

౧౩౬ కవతానికి నింత లేమిటి కిర్గ॥ వ॥ అనుటయు దరహాసితవదనుండై వారి
శ్చంద్రుం డక్షరిత్ర దేవు నంజూచి మీవంటి లోభగుణవర్తనులగు ధూర్తులకు
నే తప్రకారంబులు పన్యసింపదగుగాక మాకు వొండుపదనేని విం కనే
మియుర్గ బలుకక తలంగి నను మని నకాలక్షానికుండమ్మ పాపాలు నిసూన్ర
తాలాప ప్రభావంబులకు మనంబున నత్యాశ్చర్యంబు నంవొంది ఆసమా క
న్రపాలానకున యపాయవిమోచనంబులగు నుపాయంబులు గకపినం
౧౩౭ బగోపించె దవని వెంకి యు॥ శా॥ భార్యం బోకడ వెట్టినేవు మది తాపంబేమి
యుర్గ లేకగాం। భీర్యం బొందగనున్నవాడ వటయో పృథ్వీశమాకేటికిర్గ।
ధైర్యం బెంత యువిటిబుచ్చి వగవర్గ దర్శించిన మీ దితా। శ్రీ కృష్ణస్వామిర్గ న
౧౩౮ బుద్ధి జెప్పిన వికృథంబియ్యనే కెంత యుర్గ॥ తే॥ అనుచునడిగిన వెల్లనున
వ్రణాంబ। యింతమని వైదిటంకంబు లెన్నిపంక। జాప్తవంశ జనకునిచి
౧౩౯ యమ్మవాసు। రాధ వుదుమానసంబున గ్రోధమెసగు॥ క॥ ఆనన పంకజ
సౌకర్య। మానెడి యరులనగమలుచునా చంద్రమతిర్గ। మానవతి కులులుపె
౧౪౦ గన। హీనమతిం బర్లుతిగి చెనెంత యుబరి విర్గ॥ తే॥ కెంతకవ్రుల్లగొని పో
వ ఘోరభంగి। పెంట లికంబుఖేనువు బోలె పోవ। మూర్కైవడి జనితల్లి
౧౪౧ గూడమున్ను। యాగవా పోవుసుతు లోహితాస్య జూచి॥ మ॥ ధరణీనా
థుడు దుర్గ ఖితాత్ముడగుచుర్గ దైన్యంబుతో గద్గద। స్వరవాక్యంబులగాల
కౌశికుని దుష్టస్వాంతు నింబల్కెభూ। సురగోత్రం గానిగ్రె పుడొహ్రుడు కెవు
త్నానుం గానుండిప్పె దర్గ। శరదిందు ప్రతిమానసుందరతనూసాభాగ్య
౧౪౨ సంపన్నునర్గ॥ తే॥ జట్టి విని కెహా మనిష్ఠులు గోటి। దెచ్చి యిమ్మన్ననా

ధరిత్రీసురుండు. భానుకులమణి జూచి భూపాలనీవు. పలుకు నిక్కంబయిం

౧౮౩ కా. ప్రాదివి సుము. క. ధనువు గానుచో గ్రప్రసు. ధనువతో విలువలోనిది

యె కాక మహిన్. ధనువు ప్రసన్న గ్రప్రసనను. బ్రాహ్మణాయక వేశ వేశ జట్టిం

గలవె. వ. అనుటయు. కాలకౌశికునకు నమ్మహీపాలుం డిట్లనియె.

౧౮౫ తే. ఇంక నెవ్వని ప్రభు భార్యాపలెల్లను డిగి. నాడు [illegible] దిన విత్తమస్త యును

నిచ్చి. సుతసమేతంబుగాను నీసూనగంధి. బోదు [illegible] నొప్పమ్మ గాదేని తొల

౧౮౭ గు. మాప్ర. వ. అని యిప్పథంబునం బలికిన నమ్మహీసురుండు నుం నమ్మ

నవేశ్వరుండును గలహింపనప్పుత్రకుండు నిరీక్షించి ప్రోవ సుంధరాధవ

ప్ర మీకు వ్రకరుం పరస్పర స్పర్ధా ప్రపంబులం గోపంబులేమిటికి మ

దిర్యావార్యంబులు మీకు ప్రియంబులగునేని మీ కలిరువ్రకవసైక్యం

బొందు నట్లనే నమర్యస్తుంత నైయధావిధంద గప్పగావించెద వినుండు.

౧౯౦ సీ. ఈ చంద్రబింబాస్యనీ భూసురేంద్రున కీవు వెలదలను విక్రయించువేళ.

నీ వెల్లలోని వాడేనంద నుదుగాడు వేరె ప్రత్నసకు సువిలువవలయు. న

నితె టతెల్లమిగను సెడబాటుగా పలుక కతెుదబడి బగాతినతన. కమ్మితి

౧౯౨ వటుగాన నాత్మజు సక్షేత్రంబు కాలకౌశికున కీకాంత దక్కెన్. తే. నంక

నీవే మిబలికిన స్వపవశేణ్యా. పనికి కాదు గతోద కబంధనంబు. వలువది

౧౯౪ కనని యత్థరావరునితోడ. వదు గుజెప్పిన వాడికి కదక బోద లి. వ. రా

లకౌశికుండత్యంత కౌతూహలావేశంబున బొంగి నప్పుత్రకుం గది

యుంబిగిచి యుపగూపనాది సంభావనంబుల నాదరించి నంగనుంగొ

౧౯౬ నియూరాజపురంద రుండు తన డెందంబున. తే. తగ ప్రధర్మంబు

విడిచి సత్యంబు వదలి. యితడు పిలువనేపకం ప్రేమ గుడించి. పాటిజెప్పె

౧౯౭ కం. ననుచు దబ్బి కలు బలికె. కాలకౌశికునకు నిచ్చకంబుగా గ. తే. కరు

ణావర్జించి మృగశాబకంబు కోలు. పులికి నిచ్చిన యట్లనే ప్రప్రభవోని. విక్రయిం

౧౯౯ పగ. వలెనె బ్రహ్మసుకనరు. దరపెంయెురికిగడవంగ దైవఘుటన. వ. అని

చింతింపుచున్న భూరమణుని దీనాకార మీక్షించి యుప్పనితార త్రము దైర్య

మెంతయు నిజస్వాంతంబులోని ల్పినం. దనుడన్ దాసును వచ్చి పాదము

లమీదం వ్రాలి శోకంబునెక్కొన బల్మెయ్ ఘనబాష్ప బిందువ్రలు ద్రక్కోణం

౨౦౧ బులంజార. క. శా. ఓ ప్రాణేశ్వర యోగఖరజలధి యోధ్యైశ్వహామా

చలా. యో ప్రాలేయమరీచికులాపవిభవా యోరాజచూడామణీ. యో

ప్రత్యర్థిమదేభపాలుసవరేశ యోనిత్యసత్యవ్రతా. యో ప్రాభాత ది

౨౦౨ నేశతేజ నినునే యోజక్షితైర్ బాయు. కు. శా. బిపింపంగ సెనదుర్ వె

ల్లిప్రదు సర్థిన్ మన్ననో పోడముల్. కోపం బింతయు జూపనోడుచు

పు పెక్కుల్ నేరముల్ గల్గినన్. నాప్రార్థంబగు కర్మమెట్టిదయొ సంతా

పంబులన్ బాల్పడన్. బాపెన్ దైవము నేడుతోడ ననునేవాడాంబు జక్షేంద

౨౦౩ ముల్. క. కౌశికసంయమి మాయా. పాశంబులచేత గట్టుపడి తివివమ

దిలో. లేశము దైర్యము వదలకు. దేశాన్వ్రతకీర్తి సత్యమెంయెుసగూ

౨౦౪ రన్. క. క్షితినాథ యితోధర్మ. స్తతోజయమనుచు బల్కు సకల

పురాణా. స్మృతులోను దెలుపగవిందుము. సతతము సుకృతంబె సలు

౨౦౫ పు సదమల బుద్ధిన్. వ. మకరగ్రస్తనివారిస్త్రాణ బునగోకరంపాబు

ద్ధి సంశుద్ధి పా. యరకక్షించిన లీలనో ధరణీ పాలాగ్రేసరా

నిస్తుగాశకమాన్యసదీధితుర్ గుణాన్విధిర్ జేపట్టిరక్షించు సామ్రాట్ రమాలోక
౧౫౭ నమణులుండు జత్రధరుడెంతేవత్సలత్వంబునన్ (శా) శ్రీకంఠుండు పినాకపాణి
గిరిపుత్రీవల్లభుండార్తరక్షాకేళీనిపుణుండు బాలశశిశేఖరా
వతారి కైలాసనిమాకంత్రినవమూర్తి శంకరుడనే పంచాక్షరి సంప్రీతి
౧౫౮ కలతో। శ్రీకాశీపురి విశ్వనాథుడు మాకిచ్చున్ సదాభీష్టముల్ (మ) విను
నానోము ఫలంబునన్ మగుడనీవిశ్వంభరామండలం। బని వాక్రుస్థిర
కీర్తి పైభవదమై। యాచంద్రతారార్కమింపున బాలించెదు మానినీ
సుదిపృథ్వీభూజేంద్ర పుష్పంబులాడేన యుంచుర్ బరితాపమెయ్యెద కుడుమా
౧౫౯ దెందంబునం దెంతయున్ (క) నీరజబాంధవు బోదివిన। ధారాధర
తతులయుల్లోకనేశ్వరనిం। దారగ నిస్తుంబొదివిన। భూరివిపత్తు
౧౬౦ ముదయంబులు పైపైరి బాయున్ (సీ) గాథేయముని మా
యగదలేకనేకతో బాసితేము మ్ముల ప్రాణనాథ। మరువు మీమా
మాదిమమత యాశ్వరుమా బిచిత్తమే మరకుమా జీవితేశ। వదలకు
సత్యంబు వరకీర్తి సంధిల్లు సత్య వ్రతముమ్ జేయు సార్వభౌమ। సత్య
వ్రతుండైన సత్యసంధుడు గాచు నిహపరంబుల సుధామిత్ర చంద్ర।
౧౬౧ (తే) నాడుసూర్యకథమున నీవుస్తునీమనోరథమున నేనా[illegible]సంబు
లదవి లియుండ। మరి వియోగంబు లేద విమనమున ధిప। సత్యకుల
౧౬౨ దీపయొహరిశ్చంద్ర భూప (తే) మమ్ము మరువుము సత్యంబు మరు
వకెపుడు। నిను మృషావాది జేయుదు ననిచలముస। గాధినం

దను డానరించుకపటుకృత్య। ములసు జలజంబు సెందక నిలువు మధిప (క)
వ (అ) నవెండియుం బ్రాణేశ్వరుచరణారవిందంబులకు వందనంబొన
౧౬౩ రింపన న్నెలవేసింగన్ కనిసి కాలకౌశికుండత్యంత రోషావేశంబున (తే) కపటు
ములుబన్నె యిపుడు నాకన్నుమొరగి। సురగ జూచెదవే మరుబొమ్మనిన్ను
కని కరమును మానసంబున గదియునే క। దాసిగాజేసి యేలుదు వాసె
౧౬౪ రంబుడి పి (వ) అని యుక్కాలకౌశికుండు (తే) తిరిగియుంటింటు ము
ప్పియెత్తిన యంనేక। ధాన్యముల మూటలన్నియు తనకు మరావు। మో
దనున్నవి తెలగించి మిగుల బరువు। గాగ నాతేమ తలమోపు గట్టి పె
౧౬౫ ట్టి (తే) వేగ నింటి కి పదపదని చౌగు మాని। నీటుసేయక నడువు మనె
లతయనుచు। ముంభినేసుకుడ దలింప గాదు కుజట్టు। బట్టి కానిచాల
౧౬౬ దము కవస్థదా ప్రికానగ (చ) బడిబడి కన్నులందెరగు బాష్పజలం
బుల చేసు రోజముల్। దడియగ గండపాళికల దట్టపు ఘర్మకణాంబు
లుబ్బనై। స్తదు మసియాడగొంకుచు మనంబున నార్తజనైకరక్షణున్
మృడుని దలంపుచున్ జనెడి మానవి లోచన జేరిచూచుచున్ (వ) కాశి
కాపురవీథులందాలంగర సందడింగాను నా పురంధ్రీజనంబులు దెం
౧౬౭ దంబుల వగలంగుంది తమలోని ట్లనిరి (చ) కలితశిరీష పుష్ప
మునకంటె మృదుత్వముగల్గియున్నదీ। లలన శరీరమిట్టి నశిలాం
చనబింబనిభాస్యకక్కటా। తలపయి మోపుమోవనిటు తామరచూ
లియొనచెనాత్మసు। మ్మలిక ములేకనీబరువు। మానవతీమణియి
౧౬౮ ట్లుమోసె (తే) కాసంపూర్ణ పూర్ణిమాశశి సెంపుదలంపగ

జాలు సుకుమారతనూ...ంపద గలయిూ బిడ్డడు। గంపింపక నెట్లు నే చేర
౧౬౭గ మునింపంగన్॥ క॥ కావి ప్రాభము దతికలు। షావహావక్త్ర సుతు ఘాత్ర ౧౭౪
హారహార వీర్న్। దావడి నిర్దయుమతి యిత్మె। కావింపుచున్న వాడు ఘునత
౧౭౦క బాశు ల్॥ ఉ॥ ఈ తని విప్రుగాగ విధియెట్లు సృజించెనో లేశమాత్ర ముగ్ ౧౭౭
భూతదయా విశేషమును భూసుర తేజము శాంతభావముఁ। పూతచ
రిత్రముఁ సుస్థిరబుద్ధియు లేదు తలంచి చూచినఁ। వీతవివేకి లోభగుణి
౧౭౧ వ్రేధు చరానన రూపెటెంత యయ్యెన్॥ వ॥ అని యిూలాగున సంఖారవిలా ౧౭౮
సవతీ జనంబులు దన్ను సుపాలంభంబు నతింప నమ్ముంభిన సురుండుకో
పించి నిజకరావలంబితయష్టి దండంబున నంబ్రచండంబుగా నప్పుం
డరీకలోచనలం గదిసె ప్రసిన కలకలం బెసంగ గలంగి తెలంగిచను
చుండి కప్పుడు భూర్తవిప్రాంగనాస్త్రీతులయిన బ్రహ్మచారి జనం
౧౭౨ బులక్షాల కాశుకుంబొదివి॥ సీ॥ కరయుష్టిఖండమెుక్కడు దీసెపోవ్రై ౧౭౯
చెనంబ కొక్కడు నెగగుంజిపైచె। నుడిసె గడ్డము బట్టి యెుక్కడు య్యె
లలూగె చెదరక దోవతిఝించె నొకడు। తగిలి యెుక్కడు జన్నిదంబు
లన్నియు త్రెంచెపెసనాతపత్త్రంబు విరిచె నొకడు। కినిసి యెుక్కడు ప్రు
చ్చు కొని యెు పంచాంగంబు వెలిగెలబడ ద్రోసె నలుకనొకడు॥ తే॥
౧౭౩ యెూలి గుక్కల నుసిగొలిపె నొక్కరుండు। పెనగి యెుక్కడు పట్టి వర్ధన ౧౮౦
మునాకె। నుమిసె దుష్పున మెుగముపై నొక్కరుండు। చెట్టు నప్పుచు దవ
౧౭౪ డలు గొట్టె నొకడు॥ వ॥ ఇట్లు బహువిధంబులం బొదివి కారలక్షావి ౧౮౧
షుని బిరిబీకు సేయు బ్రహ్మచారి జనంబుల కుంబ్రియంబున వం

౧౮౦ వనంబాసన్ప్రార్థించి నావు ... నీ భూదేవుం డ్రోచందగునని
పలుకు చంద్రమతిం గనుంగొని ... గంభీర సంభాషణంబులకున
౧౮౧ ౧౭౫ మ్నస్తుంభిన సురకుమారకులను రాగసంభరితాంతరంగులై॥ ఉ॥ ఓతర
లాక్షి ధర్మగుణాయుక్తు గాపున నే మునిముఖ్యప్రీతిగ నర్ధికాత్మ
నవివేకవికారునిఁ గ్రూరభాషణుఁ। పాతకలోకవర్తుని బాధయెునర
ర్చక సత్యపాశనిర్వృతుల మ్మె భయంబుడిపిన్ జికిగాచితి మాప్రవేర
౧౮౨ ౧౭౬గన్॥ తే॥ అనుచు బ్రాహ్మణ బాలకుల కుగుటయును। కొంతభయ
మేది విప్రుదయ్యింతి చూచి యిట్టికెలకుసయ్యన నీవెలుగున। బలికె
౧౮౩ ౧౭౭ నవివేకపరుష భాషలుచెలంగ॥ ఉ॥ వంచకనన్ను బట్టుకొని భ్రాంతత
నూతకయాసుతెగి బాధించుచున్న దుర్జనుల బ్రహ్మరులం బ్రియా
కెకరల్ విమర్శించి మహాగ్రతం బొదవి శిష్ఠము రయుంచకనే ప్రభూల
దండించుక యయుం కనరు దగుసాయిలు వాంఛ దొలంగబం పగన్॥ వ॥
అని చంద్రమతింగినిసి పల్కుచు మెల్లమెల్లన చనిగృహప్రవేశంబుచే
౧౮౪ ౧౭౮ యునెద పురోభాగంబున॥ సీ॥ పల్లచింపి రితల ఫాలంబు సుడియు
సు ముడి బొమల్ జప్పిడి ముక్కు మెుప్ప। చెవులు ప్రాగస్తులు చెక్కులు ప్రమిప్ప
లి గొగ్గి పండ్లును ముదు గోతి మెుగము। పెద కొంగ మెడయును వడు
గూని వీపును బుడుసు బోయిన కాండి బొక్కి రొమ్ము। నిండుకుచన్నులు
౧౮౫ ౧౭౯ని దుమంక చేతులు వలమైన గాను గవంబి నడుము॥ తే॥ దొడ్డి కాళ్లను
నల్లని చెద్దియుండలు। గలిగి యత్యంత ఘోర నాకారమైన కలహాకం
ఠికి నవ్విప్రకాంత జూచె। ఖంయు బంజ నిలుంపభాను... వెలిచె॥

౧౮౦ వ. నూచి బిడాలంబు గనుంగొని నకోరకిశోరంబు నుంగోలె తల్లడిల్లు
చున్న యప్పల్లవాధరిం గనుంగొని యివి యెక్కడి మిటారిం గొనితెచ్చితి వని
తుటారింపు మాటలాడుచు మగండు సుందాసునుం గదా కచింగణెం౹౹
౧౮౧ చ౹౹ పురి బొరినిస్తుర త్రియుల బూని వెసం గుచు నున్న ధారుణో౹ సురమిథు
నంబు జూచి ధృతి సెంపు దరిద్ర బతి వ్రతా గుణాస్ఫురణ ముగాను పెంపగ
వచోనిపుణాత్త్వము మీర బల్తైనం బరమణి వంశ భూషణుని పత్నిప్రవీ
౧౮౨ వివేకమే క్షదర్౹౹ చ౹౹ కలశెధరిత్రినాలు నుమగండును నేత్రియదారుణో
త్తమ తిర్౹ కల వామెనచ్చువారలివి కల్మష కృత్యముగాదె చూచినన్ కలని
కి మెచ్చుగాదు బరికింపగ సిగ్గొకతేశమాత్రముర్౹ దలపరువాదలోప
౧౮౩ లి జనంబులు సాకెరు నప్పుచుందగర్౹౹ తే౹౹ మగడు దను మెలుత్త సుసు
మారుమొత్తు౹ రాజముఖి గ్రామసూకర మైజనించు౹ భర్త కోపించి మరి
౧౮౪ యెన్ని బల్కైనేని౹ వలదు ప్రతి భాషణంబులు వనజముఖికి౹౹ చ౹౹ కలశ
భవాత్రిగౌతములకొంతలు భర్త పదాబ్జసేవని౹ కులతరభక్తి జేయు
చు సమస్త జగంబులు ప్రస్తుతింపగర్౹ వెలసిరిగాన భామలకు వేద్యపతి
ప్రియహేతుకృత్యముల్౹ సలుపుచునుండగావల యసంతతముర్౹
౧౮౫ గదు ప్రేమతో దుతర్౹౹ సీ౹౹ కుసుమ కోమలులకు గుజ్జుమామిడి పండు
ప్రాణనాయకు పాదపద్మసేవ౹ శాతోదరులకరచేతిమాణిక్యంబు
ప్రాణనాయకు పాదపద్మసేవ౹ కేరవాణులకు ముంగిటి పెన్నిధానంబు
ప్రాణనాయకు పాదపద్మసేవ౹ కుటిలకుంతలులకు కొంగు బంగారం
౧౮౬ బు ప్రాణనాయకు పాదపద్మసేవ౹౹ తే౹౹ పలువదే నోములును నోమవ

నరు హత్యా౹ లకు మనోహరుపదకమలంబులె ప్రద౹ ముదముతోడుత
౧౮౭ భజియింప నదిరుచాలు౹ తలచిచూచిన నఖిల తార్థంబు లొసగు౹౹ తే౹౹ ల
సుచు పెద్దవి ధంబుల ప్పను జవి భుని౹ వనితతాబల్కు నతిథ మర్మవాక్య
ములకు౹ గనవిమోము నసరుణి మల్ గ్రమ్మవిప్ర౹ వనితభూషణాగార్థ
౧౮౮ భక్త్య నమునైలలరు౹౹ ఉ౹౹ మించిన గాలకౌశికుని మోదిమవోగ్రహ
మెల్ల భూమి భృ౹ ద్వంచల నేత్రి ప్రైన బలిసినాల గనపు శత్రాషణంబులర్౹
కాంచకపల్లి గన్గొనలకోపమౌతాశననేలలుబ్ధి నస్తంచరిబోలెచూ
౧౮౯ పకరుదారుణాలీలభయంబు జేయుచుర్౹౹ తే౹౹ తగవు జెప్పంగని న్ను
ప్రార్థనమెనర్చి౹ యెవ్వరిచటికి దెచ్చిరో చెప్పలాడి౹ నీవు జెప్పకయు
౧౯౦ న్న నే మెరుగవోని౹ ప్రదమివర్తించుమగనాలి నదకలెల్ల౹౹ చ౹౹ పతి
హితచర్యలీకరణి జాయుక్తినయుపదేశమియ్యగా౹ సతతము నిం
తనే నెరుపు చందమున న్నవారించు దానసే౹ నితరులనైట్లు స్సైనోకి
పెంకయించుక నేప్రసమస్త కార్యసం౹ గతులను లెస్సనే సెదను గ్రక్కు
౧౯౧ న నేటికి వేగిరింపగర్౹౹ తే౹౹ నన్ను జెప్పంగనె రుగవామున్న నీవు౹ మృత్యు
వైననుపెరచు నాప్రాణనిలవ౹ నిరుగుపొరుగులవారికి నెల్లజుక్క
౧౯౨ కెదురునాయిల్లు వేయునుస్నేలనింక౹౹ చ౹౹ ననుగనుగొన్న యప్పుడ
ఘనంబగు భీతివణంకుచుండు నా౹ పెనిమిటికిం భయంబుదిపె చీర
మునైకొని మాటమెత్తనెయ్యనవమకప్తితెచ్చి కలహంబునర్మబు
రికొల్పితంచు భూ౹ జనసుత పుణ్యశీలయగు చంద్రమతిం దలబట్టి
౧౯౩ యీడ్చుచుర్౹౹ క౹౹ కేశపదతాడనంబుల౹ వాసిమెలంగించి గ్రుంచిప

సుడిసెప్రచారసింగానెలుచుండె దయ

దలకమరియర్గ్। గాసింపెట్టుచు

౧౮౫ లేకన్యహా। అవహరిశ్చంద్రనరేంద్రుండనుప్రసంశ్రీ విశ్రయంబు ౨౦౦

గావించిన విత్తంబుసమస్తంబున సమర్పించుటయర్గ్నైకొని యమ్ము

నికుమారుండత్యంతసమ్మదంబున నానార్ధభూములనాశీర్వదించి।

౧౮౬ లే। కానికలనియూడ్చినేవెంటగదుప్రయాస। ములజరించినవాస ౨౦౧

రంబులను నెల్లి చత్యసెలవయ్యెధారుణీపాలయింప్రదు। నీవు నాకి

౧౮౭ చ్చినధనంబునేటితుదకు। చెల్లినరులవత్సరాశతము నిండెకుండం ౨౦౨

బునువేగవిచారమ్మనిపెసమగ్రసాస్త్రతమహాత్మ్యములుజెందుముంనీవు

నాప్రదుక్। జనపతిగర్వయుత్తనిరాసెసం యమనందను జూచిపల్కరుం

౧౮౮ జనతలయూపుచుర్ మిగులశైవముశాతకునాత్మమూరుచుర్ తేని ౨౦౩

స్నానాబాదతరప్రానగసెనచిగ్। యనుప్రవోనీరు భత్యమిమ్మనుచుగా

ధి। తనయుడేమియునాతోడననుటలేకు। పాదియేంనేరుననస్నేడుబ

౧౮౯ లత్యదుడుగ। ర। సారంభైనవిపేకవి। చారం చింతయుసులేకసారెరునాప్తై। ౨౦౪

౧౯౦ యూరకమిథ్యావాదములేశింబలుకపాడియేమునితనయా। ర। నా ౨౦౫

వుడుసత్యవ్రతుడో। భూవరనీవెంటనన్నుబుత్తెంచుతరిగ్। భావించినన్నెర

౧౯౧ గ్గర। రావించిరహాస్యవాక్యరచనజలంగర్। ర। దినమునుభత్యమునీ ౨౦౬

చే। గాసుమనికాశికుడుచెప్పెకోపంబేలా। మునుచేశరేసునువిన్నగ। ప

౧౯౨ నిపడినీవెంటదిరుగబంటునైప్రభు। మా। ఉ। తపశీతవాతముల ౨౦౭

కంజరనేనినుగూడిపర్వత। వ్రాతములెక్కివాహినులవారణాదాటి

పహాటువిస్తలుల్। భీతిమెకింగిచెచ్చికడుపేలతనంబునదస్సితిగ్గధ

౨౦౮ ౧౯౩ రాత్రీతలనాపనావారలేదబినభత్యముమాత్రమిమ్మగర్। ఉ। సంతత

వేదపాఠమునుసంధ్యయుస్ప్రష్టియునుజ్జగించినే। నెంతయుమూఢత్వ

త్రిభరణేశ్వరకోపముగట్టుగొంటినే। చెంతవసించికౌశికునిశిష్యలలో

పలనేబుభాకన్నిశ్చింతమతింయుధాతిథినేనియుదుచప్పరనిత్యక్రమ్మే

౨౦౯ ౧౯౪ ముల్। సే। విను నృపాలక ప్రాణాళ్లెపెంబడిదేవర గుళ్లపంచలచేరి గుదిల

పడిచి। యడిగితెచ్చినవీరసాన్నముల్ భుజియించిబడలితినెంతయు

పదనుదివిసె। రయుంచంగనేటికామంచితనంబేవయురిగెదనని యుంటి

నిచ్చులోన। నేనుండినప్రయాసమెరుగంగలేతిబించుకైననునింకనే

౨౧౦ ౧౯౫ మియనగ। తే। తాళ్ళిదిగనాదిరయులుకప్పైతరుప్రకానినే తత్తన్నియు

బలుమారుచేసినేడు। వాసియుదుపకమెలుగమాటవలనకూర్మి। నూ

౨౧౧ ౧౯౬ రకుండినయుపకారమెపనారు। ఉ। నాప్రదుభూమిపాలుడు

మనంబునగోపమునంజలింపగా। నావటుభూతుర్జూచివసుధామ

రయోగతినష్టరోత్రలే। లావచియుంపనీకుమెదలర్ దినభత్యము

నేనెరంబడర్। నీప్రగురుప్రయోజనమునెమ్మెనుసర్గ వచ్చితెన్మెం

౨౧౨ ౧౯౭ యుర్। ర। యెల్లెడబరదేసులకుర్। గుళ్లుంబంచలునురచ్చకొట్టంబు

లునా। నల్లనుగారతలంపగ। చెల్లినిసుస్థంప్రమెల్లిసాలలుగల

౨౧౩ ౧౯౮ వే। ఉ। నీకిటునన్నదూరజనునేపలుచోటులనేరసాన్నముల్। గా

రను ౨ ప్రకారమునగల్లగనేచుర్నెపాయసాన్నముల్। చెరానయుం

డ్లెవెంటనిరసించకబిక్షములెత్తువారికి। యుర్వరకుదించపగా

౨౧౪ ౧౯౯ డెరయోపికగల్గిమనంబులరేపులగ్। ర। అమృతముత్రావిననోటనే

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం। శంకరకవి విరచితం

తమకంబున గనిసి విషముద్రా వినరీతిన్। మమత మునుమేలు గావిం। చిమ
౨౦౯ రేమి తికిష్టు దెగ్గ జేసెద వనభూ॥ సీ॥ పరుష భాషణము లు పలుమారు
బలుకవ నెల్లింయునేరు సవాంపు మాత్మ। నారసి రేమియు పాయంబు నన్నై
నను మిరిలోన జెల్లింతు మాధనంబు। యిష్టుదిచ్చిన విత్త మిష్టులో నిచి
యుగా గ్రైకొనవలయ్యు నిష్టపటబుద్ధి। యునఘు మాచిత్తంబు వాక్షించు
౨౧౦ ంత ట్టుగా బత్త్యంబునిత్తునే పాటిస్నైన॥ తే॥ తాలు తకాశ కసంయమీం
ద్రు నిరుణంబు। మొదలు ముట్టంగబిచ్చిలయి। ముని కుమారు। కీర్తి నెం
జెదననుగ లాభ్రిం పుమలియ్యు। కరుణాయుల్లంబు లోపల గదలు కెనగ॥
వ॥ అనిన మందహాసంబుచేసి యమ్మునినందనుండు నృపసంక్రందనుం
౨౧౧ జూచి॥ క॥ భూపాలయిపు దురాగ్రము। చేపడిన ధనంబు విడచిసేమాం
తకముల్। నీ వజ్జ బిరుగుచుండగ। నాపాప మెయింత రేలనలివెట్టుం
౨౧౨ గద॥ తే॥ త్రిభి తతేశ్వర నన్నునే చేతిహాతి। బూనివధియించి మరి కొని
పెమ్మిధనము। పచ్చపైరంబునిండు లోపెచ్చపరప। నెన్నిజెప్పెనక్షేమా
౨౧౩ బలింకె నిన॥ ఉ॥ బపరమేశ్వరా యనిపయోరుహబాంధవవం
శవర్ధనుం। దాపకు షోత్రికిం గడు కయింబున వీనులు మూసి యాత్మ
సంతాపమును ంది యీవదుగు దానతి కోపియు పాపికట్టిదిన్। జేప
౨౧౪ దై మున్ను గాధనము జేకునేత్ర ప్మర నాకునే మింయుర్॥ క॥ పపగి దిదీ
ర్తునికనే। దాపసవరు రుణాముని జము దృరయుండర్। నాపలికి నమి
౨౧౫ తి దినముల। లోపలనె సమస్త జనములెన్నగొని యూడర్॥ వ॥ అనిచిం
తాక్రాంతుండై యున్న యమ్మహీకాంతునింగనుగొని కపటక్రియా

౨౧౬ బనిపుణుండగు నక్షత్రకుండు పెండియు నిట్లనియె॥ క॥ ఊరక చింతింపుచు
నీ। వీకీర్తి గదలకున్న నృపమావిత్తం। బేరీతి వచ్చువేగము। రారమ్మ ధనమ్ము
౨౧౭ దిమ్మరసి కతవెలయుర్॥ సీ॥ అనినని ట్లని పల్కె నవనీశ నేత్రుండు నక్షత్రక
ని యూననంబు జూచి। మునిపుత్ర యేమెను నర్చిన యుపకారములెప్పెక్కులు
గలవని పేర్కొనంగ। నరవింద లోచన నమ్మినవిత్తంబు తెడదిబడస త్త్యంబు
మెలికైనేకు। మునికుణంబిరవిచ్చికొనెదగు సత్వపతే యుంబునకెందు
౨౧౮ పాయంబు లేదు॥ తే॥ కాన వేగంబ నన్ను గింకరుని గాగ। వీటిలోనె వ్రరి
కి నైన విక్రయించి। నిరవశేషంబుగాన ప్పునే ఋతోడ। నంత యయుసుచి
౨౧౯ మనంత శ్రవ్యంబు గానుము॥ వ॥ అనుచు యునట్లు కాకయని సమ్మతిం
చిన క్షత్రకుండ దృసుండు రాధ్యుని దక్షిణాహస్తంబుని జప్రస్తుకసూ
౨౨౦ త్రంబునం బంధించి॥ తే॥ కమ్మునీవనకొని పోయి నెమ్మనమున। శంకయే
మి యులేక నాసార్వభౌము। పట్టణములోన విక్రయింపంగదాగా
౨౨౧ గె। హారులావారవంబుల్ ప్రబలు చుంద॥ సీ॥ బ్రహ్మచక్రమెల్ల విశ్వామి
త్రమునిశిఖామణికి నర్పించిన మంచిదాత। యేడుదీవులను విభ్రం
భించి బహుయజ్ఞ యస్తంభముల్ నిలిపిన శాస్త్రశాలి। ఖేతాశు దసుపే
రి భూతంబుదెగ లూచి మునులభయంబు బాపిన మహాత్ము। నిత్యసత్య
౨౨౨ వ్రత స్తుత్యుడై కీర్తివిస్ఫూర్తి చేనలరిన పుణ్యమూర్తి॥ తే॥ యర్కకు
లవార్ధి పూర్ణేందుడగు త్రిశంకు। సూనుపత్తి హరిశ్చంద్ర కువలయే
శు। విక్రయించెదనతగిన విత్తమొసగి। గరిమెగొనరండు పౌరలో
౨౨౩ కంబులార॥ వ॥ అనియిప్పగిది నప్పట్టణా విఫణి మార్గంబుల న

మ్ము సమయంబున నటవున్న నిజతపసామర్థ్యంబు న విశ్వామిత్రుండు
మనోరథసిద్ధి గానక తుంబునం డుక్కపెత్త వనంబుని మ్మించి సమవర్తిం ద
౨ తలంచిన॥ క॥ దండముకేలబూని జలద ప్రతిమానతను ప్రభావళుల్ ౨౩౦
మెండుకొనంగ గింకరులు మిక్కిలి భక్తి భజింపగా కృతాం। తుండరుదెం
చి దత్పురత ఘార్జటి సన్నిధుక్షైన వాని మాతార్గం దునకెంత యుర్ద్వ
౨ గ్రధతరంబగు భక్తి నమస్కరించి నర్ధ॥ క॥ కౌశికమునిపై వస్తుతు। నా శౌర్య ౨౩౧
దం బొనర్చి యూదరమోదా। వే శంబొదవగని ట్లను। పై శారద్యానవ
౨ లక్ష్మ వాచాగరిమన్॥ సీ॥ మార్తాండనందన మస్మదర్కప్రతిగా నీవు మ ౨౩౨
హోత్కృతం బావహిల్ల। మాయా స్వరూపత మాతంగవేషపై ప్రరిప
కేతని కేతమున దనాధి। పత్యంబు స్నైకొని నిత్య సత్యమునస్మై నాకు దంబ
డినధనంబు లేమి। నమ్ము దుపో యుడియూదిత్య కులవార్ధి చంద్రు హరి
౨ శ్చంద్రు సాత్యభో ము॥ తే॥ పెరిచి పెరిచి యహంకార మెలమి జూపి। ౨౩౩
కింకరుని గాగనే లిని శ్శంకలీల। నసుదినంబును హోయంబు లైనపను
౨ తలు। సీ॥ లయ నియమింప కైశ్యంబు చేదరనందు॥ ఆ॥ ననన ట్లరారయని
౨ రయమ్రణంబు॥ సీ॥ నడునెత్తి కొప్పు కర్ణమున గీలించిన తెల్లని ముదు ౨౩౪
సుచుంచిర పుచొళ్ళు మెలకాళ్ళ బోసిన ముళికి ప్రాతయు నందు। నదు
మ బిగించిన నరపువారు। దలనిట్టునట్లుగా సెలసి యొల్లమిగాగ
చేనబి చుట్టిన రావిప్రేలి కయును। పై విప్పి కప్పిన ప్రాదొలు హారయ
౨ యు చేసున్న నలియస్థియును గలిగి॥ తే॥ కోరి పసకృష్ణం జూదుగు ౨౩౫
చియకల్లు। బుంగయును బూని తనమేని ప్రేలుసు కంపు। లలము

కొనవీరబాహునామాంకితమునం। కపటచండాలవేషసంకలితుడ
౨౩౬ ౨ ౩౦గుచు॥ మ॥ మదిరాపాన వికారశేష్టల కర్ర్ మత్తిల్లి కర్త్రుస్త్రై। యొ
దుకుండన్నసెరుంగ నేరక కదుర్ హోయుంబువా టిల్లగా। పదముల్
దొట్రుపడంగ జూర్ చుమతి భ్రాంతిర్ బదంబారు చుర్। గుదిగొంచుర్
౨౩౭ ౨ ౩౧వెకబాటు బాదుచును కత్తల్ ప్రేలు చుర్ సోలుచుర్॥ తే॥ హోము స్మై జె
మ్మ జీకటిము దిపడంగ। మాటిమాటికి మీసముల్ దిదుకొనుచు। జె
నుచు సంబళి సంబళియనుచు పంకి। జాప్తకుల ప్రంగపుదు వచ్చునం
౨౩౮ గ॥ దం॥ కని॥ వ॥ ఇట్లు జనిరయదర్యం త్రజుం దర్యంత హేయంబుగా మెు
౨౩౯ ౨ ౩౨గంబు నంగల్గు కంపు పెల్లుబ్బి తబ్బిబ్బులగు పలుకులన్నట్లనితెరు॥ తే॥ డ
ంయి హోరంత ప్రెద్దనాయుక్తడ కదల। నుండియు దిగంబు ప
సులజేయుచు ప్రిందుంబు। చెలగ మెలగెద వేని యూచిరు తవాపు
౨౪౦ ౨ ౩౩ దదిగ సంతస్థనంబున దరయు తొత్తు॥ క॥ బీరోరి రాచవాడా। రా
రా నా వెంట దిరుగరా గోసగ స్తై। వా రాడి మాడలిచ్చెద। కోరానేయ
స్తులు దీర్చెద కోరా పెలుచర్॥ వ॥ అనుటయుఁ గోపారుణాలోచ
౨౪౧ ౨ ౩౪ నుండై భూపాలుండా చండాలుం జూచి॥ శా॥ బీరీ మాలదురాత్మ
నీ మనములో నెన్నింత యుం శంకలే। కేవీ తోదుర హంకృతిం బ
లుకన్నోరిట్లా డెదరా నేనరనాహారా జీస్థిత్య ఖిలుదనీ
వ దృప్తాండవేషమ్మునన్। జేటం రారమున మద్యపాన ప్రత దు
౨౪౨ ౨ ౩౫ ప్రైష్టా వికారంబునన్॥ క॥ సేనె ప్రరదనె పెద్దర। మానిక మూరుని కి
నిష్టమతి గదు మొదలన్। దాస్ను స్థగ్రకు ధనమెక్కడ। హేనుద వదు

౨౩౬ ములగు మనిననిట్లను వాడుర్గ। సే। దండపాస్త్రుండనై దప్పులాలసి మనుజు
లనెల్ల శిక్షింతువలసి నట్లు। నని మిషులకునై నగిని యింగరాదు నాయి
తనీకునిట్లల పొయు పరగ। చండాలుడని నాకె సాకెకు నన్నునేవి సహించు
లు టి యొతలంప। థ. సమతి. నన్న మాతండ్రి వంశమున కుసాదు వంశ
౨౩౭ మునకు ఖేచ మెట్టి। తే। మునికి ఖాంుకే రుణాము మెల్లనెందలు ముట్టు। యే
నతి చెరిదనెవ్వండనైన నేమి। మక ధి మానంబు మాని యీమొసగుపెరల।
౨౩౮ గొరినా చేత విత్తంబు గొనుము పేగ। క। ఇంత మెత నరుస వాదవు।
పంతంబున నుండ నేల ప్రాభిన మెదలక। పంతంబు రెచు చనో ధు। రాం
౨౩౯ దాయుప్పేదు గుచేతగా శింబధ గొ। క। పలుమరు నేనో నాకుర్గ గలవా
పగనేల తనము గలవారికిదా। సులుతేరియురసి జూచిన। తాల
౨౪౦ గుము చెప్పను మునీడు దాక్షతసంబులే। వ। అని హరిశ్చంద్రుండును
నా చండాలుండునుర్గ చిత్తిరియాద నట్టియెడం గదిసి నక్షత్రకుండు।
౨౪౧ మ। మునినాతో దుతనెవ్వ చట్టి నక్షంబులేగాపె భూపాలయిప్పరి
కైనర్గ నను విక్రయింపు దని గర్వస్ఫూర్తి తొర్గ పల్కించినే। పస వేయిగతి
నే విశ్రించి దుగ సత్యప్రాద్ధి పోనాడి యీతని హానుండని మాటిమాటి
౨౪౨ కిని నింతలే బల్లగానే జెకేర్గ। క। ఇత దెవ్వడైన నేమగు। ప్రతినాయ
కధనము మాకు జెల్లించి నవా। దతగిన మాన్యుడు దలపగ। నతిపేగమ
౨౪౩ విత్తమునకు హారుప్తులు జెప్పుమా। వా। ఈ చండాలునిచేత మాధన
ము మారిప్పించె మెూకారనే నా చాడంబరమెల్ల మాని యస్త్రాత

వ్యాపారశీలుండపై। యీ చంద్రార్కము ధాత్రిపైనిలుచు సత్యస్ఫూర్తి
వర్జించెదో। ధి చాతుర్యత వింతులోనుకతి నర్థంబూను మాచెప్పెదర్గ।
౨౪౪ మ। వినుమీ నాడు ప్రతిజ్ఞ యింకెకతి యీ విత్తంబుకుర్గ కెట్టి యిచ్చిన
నుండెకనికమ్మనీతనికెశి ఘంబేనిన్న మ్మదుర్గ। పెనగొన్నట్టి చలంబుతో
డ ననుచుర్గ ప్రక్షేసుకుండా దగా। విని చండాలుడు సంతసిల్లి బలికెర్గ వి
౨౪౫ ప్రోత్తముర్గ జూచుచుర్గ। తే। చాల మెచ్చితి నో చాప నయ్య నిన్ను। తిరుగ
నాదకనా మాటతిరమునేయు। హానకులుదనియితదు నన్నెవగించి।
౨౪౬ పలికె నా యాత్మ కిది యింప ములికి యుల్ల్య। క। నేరుణాము మెల్లచిచ్చి
యు వనీపతి గింకరుగాగనే లుదుర్గ। కోరుమునీడు విత్తమునకుర్గ మితి
యెంయ్యది యున్నస మ్మదం బారగ బల్కె మానిసుతుడంత్య జుగస్గోని
యుంతవట్టునేపేరుగ జేసి నాముదికి ప్రీతియొనర్పుమునే ప్రదాతపై।
౨౪౭ తే। జనస్థదంతా వశ్యమునెక్కి చాలనిక్కి। గగనతలమునకైకత్త మెగసి
పోవపైచి నంతయుప్పెదవు త్రవ్యంబు దెచ్చి। ఈసిగాబోసె మాకి
౨౪౮ లమ్ము రాజుగానుము। క। నావు దునంత్య జుడిట్లను। నీవడిగిన విత్తమె
ల్లనేనీకిత్తుర్గ। వేవేగ నరుగుదికుగక। యోవరుగ జనించెశంకరయి
౨౪౯ క్రతిసా కుర్గ। క। తన చేశంబెదబాయుక। జనులెరుగక నాలుబి
డ్డ సంసారము గ। లిగిన వానిగాక నుంటురి। నసుమానముతేకన
౨౫౦ మ్మనగునే నా కుర్గ। చ। పగలును రేలు దత్తురత బాయుక నాకుడి
గంబు జేయుచుర్గ। తగవరిరమ్మె మదాజ్ఞగురిదాటకయుండ

HN... 4 హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం॥ శంకరకవి విరచితం

నబూటయె ద్దనెవ్వగ బౌరలంగనోపనెర వంకకితం ఉడుమెలంగి పోయి

౨౪౭ నర్. మిగుల బ్రమాదమౌ పెదప మిన్నకనేగతి విశ్వసింపదుర్॥ వ॥ అనిన ౨౪౮

బాపసకు మారుండు నప్పృథ్వీపాలునింగనుఁగొని నీవిమ్మతం గునకు సమ్మ

తంబగు నట్లుగా నమ్మంబలికి హాదనంబు సమస్తంబుత్తరితంబుతెప్పిం

చియిప్పించవలయునని బహువిధంబుల సెప్పంబలికి నెవ్వడంబె ట్టిన

వ్వడుగు నిష్టకర్త్రత్వంబులకుం గలంగి రాజు హరిశ్చంద్రుండె వ్వడంబు ౨౪౯

నన్నైనం బూని యాతని విత్తంబు సుక్రచిన్నంబైన గదమగా కయుండ న

మర్పించినేటితోడ కౌశికుని మాయా పయోరాశి యుత్తరింతునని

౨౫౦ చిత్తంబున నిశ్చయించి వీరబాహుంజూచి యిట్లనియె॥ క॥ నా మా ౨౫౧

కన విశ్వసం. జేమిటి కను మానము దుగుమే సూనృతవా. చాడుపా

౨౫౨ ముని ల్ల్యగోరిథ. రామునన డిక్రినాథ నమ్ముదుప్రా వర్॥ క॥ జనని ౨౫౩

జనకులు సత్య౦. బును సుజ్ఞానంబు వినయము సుస్థైర్యంబున్. దనయుం

డు మిత్రుండును నా. కను జుడు సుకృతంబు శాంతి యాలు వలంపన్॥

౨౫౪ వ్యు॥ హాసర వల్లభాస్యయుద వర్జితదోషద సార్వభౌముడన్. భా ౨౫౫

సుర సూనృత ప్రతిభ బాయగజాలక చేరి నీకునే. దాసుడనయ్యెదన్

విసుము తప్పనమాట లెరు నాకు బూంటుయా. భూసురబాలకాగ్రణి

౨౫౬ కి. బొందుగనన్ను ధనంబుసత్యముస్॥ చ॥ వ్రాదయము లోపలనగ ౨౫౭

పటుమించు కరయేని యిటునిల్పకెంత యయున్. సదమల భక్తి యుతేన

నిశంబును బాయక నీకు సేవసే. యిటుడు మరి సేయమండెడిన మహా

గ్రతనాడు శరంబు ద్రుంచి హాపద ములమెడని ల్పెదను బాలసుధాకర

౨౫౮ ౨౫౯ మౌళి సాక్షిగన్॥ వ॥ అనియు న్నృహీపతి యుత్తస్త్రిష్ఠా వచనంబులు బలుకు

టయు నెంతయం బడి విశ్వసించి వీరబాహుండు నిజానుచర ధ్వహంబుల

చేత నగరితంబగు ధనంబు దెప్పించి యమ్మునికుమారుని సమ్ముఖంబు

౨౬౦ ౨౬౧ న॥ అ॥ కొండ పైదపు గాగ గానసెని ప్రోగునా. వించి ప్రియము లర్పవి

నతుదగుచు. నకుగుదని నగాకయుని కైకొని మునీంద్రు. సుతుడునెమ్మ

౨౬౨ నమున నతుర పెుద వ॥ వ॥ సంకల్పసిద్ధి యగుంగాక యని ప్రియపూ

ర్వకంబున. నాశీర్వదించె నని న విని గాంతేయాగ్రజుండట మోదవిప్ర

౨౬౩ వ్యు॥ వృత్తాంతమెరిగం ప్రమను దయు॥ శా॥ సాధుస్త్ర్యచరిత్రబంధుజన

సంస్థ భూర్జగాంఛిక్ష్యవా. జేన్నీ ధుర్యాధీశితా మృతాబ్ధిబని ధనై

మర్ల్యోక్తి సంఘాతధి. ద్వాస్థ ప్రాతసుధా యుతోజ్జ్వల యశస్సా

భాగ్య యోగ్యక్రియా. బోధానంద మయాంతరంగ ఫురజిత్పూజా

౨౬౪ ౨౬౫ కళాకుంభజా॥ క॥ ప్రతిపచ్చతి ప్రతిపాతజిన. శస్త్రా. చతుర మనీషా విశేష. సాగ

రతనయా. సతత వస్త్రీద్విదధి. చుతపత్రయ మిత్రజైత్ర తీవ్ర శార్వాటో

౨౬౬ పవనమయాకరం॥ ఉల్లసిత కీర్తిమహితోన్నతిదివాకర. స్తల్లజమ

హావిభవధర్మ గుణాభాషా. పల్లవ సుధా మధుర వాచ్చతురయా

తూ. తెల్లన నృపాల సచివేంద్ర రుచిచంద్రు॥ గద్యము॥ ఇది శ్రీమదాపస్తం

బ సూత్ర పవిత్ర కౌండిన్యముని చక్రవర్తి గోత్ర సకల సుకవి జనానం

ద మిత్ర రేచనామాత్య పుత్ర వినయ వివేక విద్యాలంకార శంక

రకవి నామధేయ ప్రణీతంబైన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానంబు

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం

సుమహాప్రబంధంబునందు చతుర్థాశ్వాసము॥ ౪ ॥

౧ శ్రీరూపధృతి వితీర్ణ। స్ఫారితవారిరుహనాభ శంబరవిద్విస్మేరుని
౨ శావల్లభయీ। దూరెల్లామాత్య బుధపయోజాదిత్య॥ వ॥ ఆకర్ణిం
పు మహాత్మాంతవాగ్రజునకు మార్కండేయుం డిట్లనియె॥ నట్లాశ్రీ దిం
౩ చినత్రిశంకుండమ్మహోగ్రాంతున్ జూచి॥ తే॥ ఇనకులాధిశనీ వుమా
రియ్యకొనిన వృత్తమంతయు నేడు ప్రవేశము లెన్న। శంకరుడు విష్ణు
౪ నాథుడు సాక్షిగాగ। నిలుపకేంటివి సత్యంబు నిత్యముగను॥ క॥ అని
మాంత్రాహాస్త్రముసెు। ప్రనజేసె మహాశువీరబాహునకు తనూ। జ
నితాతిహోయకారణా। ఘునడు గాంధాం మత్రి కాప్యాహునర్మ॥
౫ సీ॥ ఆసమయంబునం దారాశపథమున వసియించి సత్యగర్వో
పరులు। కరుణాకటాక్షవీక్షణముల జూచుచు సత్యంతవాత్స
ల్యము సరింపు చండాలగ్రహమున నుండు నన్నాళ్ళవసానకలిదప్పు
లు లేకయుండ। శ్వపచుంబ చండాలసేవానివృత్తిగా వరము లిచ్చి
౬ రి మహావల్లభునకు॥ తే॥ నంతనిజమందిరంబున కరుగదలచి।
వీరబాహుండు నడునహంకారలీల। మదము కన్నుల నిండా

౭ రబాహ వినెనసగ। క్షత్రకులపుంగవుని యిక శంకరేక॥ క॥ తనచేతి మాం
సఖారంబును పదితాపభ్రాణార్కలశములను జతనముగన్। గాని రమ్మ
౮ నియుదలింపుచు॥ కనుగాని శరణోకశత్రుకరమున కిచ్చెన్॥ వ॥ ఇచ్చి
నంబుచ్చుకొని పురకెప్పుముతే నిమ్చిక సక్షత్రకోకులపుంగవుం దం
తరంగంబున నెుక్కింతయిన్ను నహోయంబునం బొందక లజ్జింపక వా
౯ నిపజ్జిన తదియ్యకింకరులం గూడి జనిచని॥ సీ॥ బహువిధ పశుక
శేబరసమాకీర్ణంబు దుర్గంధిలహరికానర్గంబు। పలలభక్షణా
రతూహాలసారమేయంబు కాకగృధ్రానీకకలకలంబు। మత్తి
కాచ్ఛాదనమాంసతోరణారాజి చత్వరాస్తరణోద్ఘటపటలి।
ప్రబల విస్ఫురఘుఘుర్ఘరధ్వానపూర్ణంబు। సవిభత్సమాభాగ
౧౦ సంస్థితాస్థి॥ తే॥ వారుణీపాన। క్షత్య దుర్వారజనిత। మద
ఘూర్ణాలస చండాలమండలేత। కేతనానర్ఘకలహాసంజాతర
౧౧ వము। కనియె మాతంగవాటి నమ్మనుజవిభుడు॥ చ॥ కనుగొనిచొ
చ్చి శైశ్యగుణాగౌరవముల్ చెదరంగనీక। నెమ్మనమున నేవగించక
త్రమంబునం గృజునింటికేగి వా। డనుదినముం మహోర్జితి న
హంకృతి జెప్పెడు నట్టికష్టపుం। బను లొనగూడ జేయుచును పార్థి
౧౨ వసత్తముడుండె భృత్యుడై॥ వ॥ వీరబాహుండును ప్రతిదినంబును
గ్రతాపరాధంబులెన్నుచు నెుక్కయుపాయంబు సాధించి సూనృత
జ్ఞానంబు వదలించి వీని ప్రతిజ్ఞాభంగంబుగావించి గాధినందను

నకుమనస్సంతోషంబుగా విందు మనదని నిశ్చయించి । యుక్తసాధనాసమ
యంబున నధ్వరుఁడోపతి యూరుప్రీతంబు నంచరణంబులు జేర్చి నన
తంతంతఃకరణంబున భక్తి నిర్భరిల్ల పదంబులొత్తుచున్నముఖంబు నం
౧౩ గనుంగొని ॥ తే ॥ దినినీ మాడి విశ్వాస మెలుచ పెనాదు । యనెనచర్యప్ర
తాపాజనంబు వృసంయు । నేదు మొదలుగ నాయాజ్ఞ వాదవగదు । విను
౧౪ ము చెప్పెద నీకు తత్వార్థము దెలియ ॥ క ॥ ఈ వేళ పనే తత్ప్రతి । నావశ్యమె
యుండు కొన్ని నాళ్లకు సుందరి । నీవచటి యాధిపత్యము । శ్రీవరగ్గె కొమ్ము
౧౫ సంఘటిత కార్యదక్షై ॥ తే ॥ విను మునీనా మదీయంబు వీరదాసు । వద
లక దాల్చు నా ముద్ర గుదియ బూను । మనుచు దనచేత నిచ్చినం గాదర
౧౬ మున । పృచ్ఛను కొనివాని వద్దను వచ్చి యెదుర ॥ వ ॥ ఆ త్యంత భయంకరం
బగు పరేతనికేతనంబు విలోకించి కించిన్మాత్రంబు నుంజిత్తంబున
భీతిల్లక ప్రవేశించి యమ్మహావల్లకుండ హోనద్వైత్యంబున నిజకర్త్రి
హాణ ప్రభావిభాసమానుండై నానాభూతవ్రాతంబులుం గూతలుబె
౧౭ ట్టబట్టి కొట్టి యుట్లనియె ॥ సీ ॥ ఆ సుదినంబును వినాకల త్యంత సంభ్ర
మంబున నేగి వీరబాహుని గృహమునన । బగలెల్లను దగెంపు పనులు సే
యుచు రాత్రి కదకని భవభూమి గాచికొనుచు । యస్మదీయంబైనయా
జ్ఞనుల్లంఘించి నడచితిలేని దండనమెనతుడ । నిశాస్త్రనీతిగా
౧౮ దింతటను దరియు మాకు విచ్చలవిడి మెలగరాదు ॥ తే ॥ హానసులర
నియునక మదీశ్వరునకు । నాయురారోగ్య పుత్రపౌత్రాభివృద్ధి । మిం

చునట్లుగనాశీర్వదించి కందు । మోదమున వ్రజబ్రహ్మాండ్రసముఖ్యులా
౧౯ ॥ వ ॥ అని యిత్తెరంగున భూతసంచయంబుల నియమించి సమాప
వర్తియును సమున్నత మూర్తియున్నగుసౌక్య భేతాళునిం బిలిచి నీవింక
మదియ్య కింకరుండవై యిచ్చోటు నెక్కమంచ పెట్టించుమనుటయు న
ట్లకాకయని కృతనమస్కారుండై యతండరిగి త్వరితంబున సముత్తుం
గమృణ్మయ వేదికాబంధురంబును ఘనశిలాస్తంభ సంభృతంబును
గా మంచ కల్పించి వెంచేయుండని విన్నవించిన నప్పుంచజనాగ్రగ
ణ్యుండమ్మంచంపై నిలిచి విపక్షవారణదక్షంబగు నిజభుజాకాండ్రే
యకంబతనకు సహాయంబుగా మహాశౌర్యంబునం గావలియుం
౨౦ డె నంత నక్కడ ॥ సీ ॥ అతిధైర్యవతియగు నాచంద్రమతియును స
వర్ణసహా సుధాకరుని యింటు । హంసనారీయనుమచ్చిదాసముడు వ
హించి దాసియై తొంటి విలాస మెడలి । చెంది నవగను దాసీ సకృ
త్యంబుల నత్యంత దీనత యావహిల్లి । తనలోనబలు వారుద్రైవంబు
౨౧ దూరుచు కొడుకు సుదాసుని దుమబడలి ॥ తే ॥ ప్రొద్దమునాకలిదు
ప్పుల దడచిపడక । కలవాకంటుకి మనసురాపెలగుచుండ । నరిగె
ద్వాదశమాసంబు లంతనొక్క । నాడు విప్రుండు రాజనందనుని జూచి ॥
౨౨ సీ ॥ ఓరోరి లోపెల యూరితికేయును బగలును తల్లిని బాసి రాక
యే పనులును జేయక యిల్లుండెదవు నిన్ను గను గొన్న కోపంబు గదుర
కున్నె । యని చిన్నకూకటి బెనచిన జడబట్టి గుంజి యీడిచి చెంప

గొట్టి తిట్టి నేడా విగాగ సునీవింక నిత్యంబు నీంబాదు పదు గులినిష్ఠ

౨౩ కం. శ్రీ ధరుడు దలంచు తరి నరణ్యమునకరిగి। తుశన మిత్రునొ ౨౬

ఫలములు గానాచుర మ్ము। కరు ద్రియత్నంబుతో నని సుధ వ్రటయును।

౨౪ దైన్యమున పంది యేడ్చుచు దల్లి గదిసె। వ। గన గన బాష్ప బిందువులు ౨౭

గమ్మ పదంబుల మీద వ్రాలుచుండె। తను గనుక న్నీ పాసురుధ దచ్చిన నిష్ఠు

రభాష లెల్ల జే। ప్పి నవిని యాత్మలోన గడుబ్ధి నివహింపుచు నార్త నా

దమ్మై। తనయుని చంక బెట్టుకొని తామరసానన చింత నొందుచుం। చ। ౨౫

౨౫ శ్రీ ... విహీనగ యనర్థ కునిన్నిను జూచి గాలకా। విరుననరో

ష భంగి పనిచెప్ప గనగవి జీవ్యంబాడె గా। నకు నిప్రదేవ బోయిన మ

నంబున దైన్యము నిల్పనేర్తునే। విరచన రాజ తుల్యము ఖవిభ్రమ భాను

౨౬ సమప్రభాని। కం। జనపాల తనయు తెంతయు। వినయంబున జేరి ౨౮

కొల్వ విహరించె దునీ। తనయుము సుకవి ప్రాభవము। గిను కలు లాంబిద

౨౭ గవలసె గింకర వ్రత్తి। సీ। శ్రీ నహాయభాగ్యరేఖాన్వితమ్మైన ప్పిరా ౩౦

జ్యము జారరత్నమునకు। బుద్ధిక ప్రాత రంభోజ బాంధవతేజ పట్టి

నాకే యిక బుద్ధి తల్చ్యు। నిమిషార్థమైన సునిను బాసి మదిలోన తాళిమి

నిలుపంగ జాలనే న। వనమునకే లతి బను పుడుకా శిశు మారయుం

౨౮ కాటు నేమిస్సేందు గలదు। తే। శ్రీ రయనిధి యెంత పనిర్మైన నమ్మైగా ౩౧

ని। నోసరిల వచ్చు నేమున కొంకయుంతైన। బ్రాహ్మణుడు గోరి చెప్పిన

౨౯ పసులకెల్ల। ప్రాణివేగంబ యరుగ మానరాదు। వ। శ్రీ నియత్నాం ౩౨

తచింతాభరంబు నంజెంది యప్పురంధ్రి రత్నంబతి ప్రయత్నంబున సకల

దేవతా ప్రార్థనంబునుం జేసి పాదుచ్చర నిశాదు పన్నగభూత దుష్ట మృగ పక్షి

వ్రాతంబుల వలన నీకుమారునకు ప్రాణభయం బొదవకుండు నట్లుగా నా

౩౩ శీర్వదించి యభిమంత్రించిన ద్రుణాకరంబున్నే సుక్షరక్షా బంధనంబొన

ర్చి యనుపుటయు కౌ నవంబున కునమ్మానవతీ సూనుండ రుగను ద్యో

౩౪ గింగించుసమయంబున। సీ। చలము గోప ము మానసంబున దలము గాగా

భినంద సుదహంకారలీల। దన మంత్ర సామార్థ్యమున దృఢకౌశ్యప।

న్నగరాజు నాకర్షణంబు చేసి। దత్తతమ్మై నేవు తత్సుక మా కెక్రహిత

కార్యమె నరింపు మతి కలయమున। సార్వభౌముడు హరిశ్చంద్ర దరుం

౩౫ ధతీపతి పూని యాడే పదమతి దలంచి। తే। విదిత సత్యంబు నిర్వహించె

దనటంచు। ప్రతిన బట్టుకయుటు నాదు కృతి దలి పగ। నతని నన్యాతంబులా

౩౬ డింపననుప్రపడక। పెరవు వెదకుచున్నాడ వినుమునేను। చ। బహు

విధ మాయలెల్లెడల బన్నియనూన విపత్పరంపరా। సహితుని గా గన్నై

న్యగుణా సాహసములే దెలగంగ జేసి యా। విహార కులేంద్ర వాక్య

ములు మిథ్యలు సేయగ బూని నాద నో। యహివర నాకు నిష్టద సహా

౩౭ యము గావల యుచ్చి యుంబునర్। కం। భవదీయ విషాగ్నులచే। నవనీ

భరత తులు పగులునారసె చూడగ్। భువిలోపల దక్కిన-మా। నవులకు

౩౮ నిలువంగ వశమె సాగ మలేంద్ర। శా। కావున నా మనః ప్రియముగా

నవిపెగమనీవు బోయిత। దుష్టావర పుత్రున్ విపిన భూమికి బోయిన

లో హితాస్యున్। జీవము పాయునట్లుగ నశేష విషానలభూ త్స్రా

తిస్ఫుటా। రావమహోగ్రతర్గత చిరమ్మని పంచిన దర్పకాహి

౩౫ యుగ్మ॥ సీ॥ వని బానిరుష్పుడ చని యల్లపిత్రవన సీమ సమీపంబు చేరవ
చ్చెంత। వటు మహా రుహ మూల వల్మీక రంధ్రంబు శేష్ఫుంబు తా బ్రవేశించి
యుండ। తదను కూలముగాగ తన శిష్య వితతుల బోధించ పలికె నగ్గా
ధి సుతుడు। వటు శిఖామణులార వారక మా శేగి స్వపకుమారు నిగూ
౩౬ ఢ విపిన భూమి॥ తే॥ కలయ జరియించి వానిసేకరణిస్మైన। బూని ప్రేరే
చి తోడ్తాని పోయి తద్రు। కాహి వల్లభ ఘోర విషాగ్ని శిఖల। పాలుగా
జేసి రండని పనుచుటయును॥ వ॥ అయ్యంతే వాసులత్యంత రయం
౩౭ బున నంజని లోహితాస్యు నింగనుగొని॥ ఉ॥ బే స్వపపుత్ర యుగ్గురు నరో
గము నర్జని యేము నిత్యము। గానన భూముల న్వలయు కారయ
లు బంధ్లుసుద ర్భలిక్ష్మ ముల్। మానుగ గోసితెత్తు ముగ్రమంబున నీవు
ను మమ్ము గూడిర। మ్మానిఖిలంబు జూపెదము మస్త్రవతోదుతవాని
౩౮ యి శ్ర్య వల్॥ వ॥ అని యెుకంబర చియుష్మహోవర కుమ్మార్గిం దోట్కొ
నిచని కానన మార్గంబులం దరించి దత్తు దేశంబుల గుంతసేపు మ
నో వివారంబులుసలిపి వివిధ మధుర ఫలంబులు సునిష్టంబులు ద
౩౯ ర్భలు నుంగోసి మోపు గట్టిశిరంబున నంచెట్టిచను మనుటయును॥ చ॥ పై
డిఫ్రెడిదప్పిచే మిగుల బోల్పరి గుత్తుకరయెండు చుండ బెల్లుడు గశ్ఘు
ర్మబిందు తతులొక్కటు మోమున నంకురింపగా। వడకు చుజిన్నచుం
చు చెలువంబెడలంగ పదాంబుజాత ముల్। తడబడ దేహమంత
౪౦ యు గలంకము నెుంద గ ఘూర్ణిబృంగగ॥ సీ॥ నదచి బిట్టులసి పన్నగ
ముస్న యామత్రి మెుదలసెుయ్యన తల మోపు జేర్చి। దప్పికైన చటి
తటాక తోయంబులు గ్రోలి రాసెు మరుం డుసెుం తదదవు। తప్పే

టుఫ్రాయ నిద్రా ముద్రితాక్షుడై పవళింప సహచర బ్రహ్మచారు। లెరు
గింపమెల్లని యుండార కమరచిలి నను చునాకుల గోయు ననువు పెదకె॥
౪౧ తే॥ అలుక్కపాదంబు పట్టుప్తె సునిచియుండు। పాద ముపనీరు హాంబుప్తె
నాది త్రొక్కి। త్రిందికామ్మల కల్లిన కేలు సాచి। యుంది కొని పర్ణముల
౪౨ గోయు నవసరము న॥ మ॥ ప్రళయాకంభ కృతాంత భీకర కరాభి
ముఖ్యాల పాశంబు తో। తుల కూగంగ లయాక్రతిర్ భోద విహాతూలాకన
స్వామినా। ళ్ళలుపెల్లాబుచు పట్టు తోవెడలి యుగ్ర సుష్టాతిరొమ్మి కోప మగ్గ
౪౩ లప్తై పవర్గ కరాసు తుంగ కచె భూత్కారంబు తోరంబుగన్॥ ఉ॥ భూత
లనాథ నందనుకు ఘోరి విషానల కీలలుబ్బ సంజాత శరీరవేదన రుజా
లకథారుణి మీద వ్రాలి లా। లాతతి నోర గ్రమ్మ మిగులన్ మరణాత
తమూర్ఛ జెందె హా। మాత యటంచు తద్గుణావమ క్రియయు రూప రియ్యే
౪౪ కరయం బునన్॥ చ॥ నిజ విషవంహ్ని చేత నవనం ద్రము లైనను సుగ్గబే
యు నా। భుజగ విభుండు ఘోరమణి పుత్రుని జంపగ నోపదర్పపం।
కజ నయనా శిరోమణి యుగల్మష దూరయు నైధరిత్రిపై సుజనత
గన్న తజ్జనని శుద్ధ పవిత్ర చరిత్ర మెట్టిదో॥ వ॥ అని యిప్పుడంబునం
మూర్ఛిల్లిన మహీవల్లభ తనయునింగనుంగొని యమ్మునికుమారు
౪౫ లు మహోత్పాతంబునం బొంది॥* ఉ॥ ఈ వసుధీశ నందనుద హోంద్ర
మహా విష వహ్నికీలలల। జీవములుం దొలంగక వి చిత్రగతింగ రక్షం
బు మింగి మా। భార్గవ శుద్ధైన హేమగిరి చాపుని రూపున సుస్న హాదు
మ్మైచే వయు మేని కాంతియును జేస్నరియుంత దొరకించుకే నియర్॥*
౪౬ తే॥ గాజు బారదు చరణాపంకే జయుగము। హాస్తతలముననెంజా

యలనాగి ప్రాపు। కాదుపో శాకకూపంబు కన్నుదోయి। యొడలిలో ప్రాణ
ములు దాగియుండ బోలు॥ తే॥ కాదు కదలకేల నెంతయు గుశలని
యుతి। నమరనే కత్తుగట్టెడి సమయమున ను। తెలిపినే ముని యాశీర్వదిం
చరచిన దియెు। తొల్లిలో నైక విసుత కాంతామృ తెల్లి॥ వ॥ అనుచు నత్యం
తకరయుం బునం బుకరం బునకుం జని విద్యార్థులు కయుం బున నవ్వార్త
మాతాండరులచక్రవర్తి దేవికి తెలియనెరింగించిచను టయు నమ్మెరు
గుబోడి రాదంబినీ గర్జారవంబు విని నమరాళియు నిషాద కోదండ టం
కారావంబు విని నసారంగియుం దాశరథీ శాపార్థంబు విని నపెరాం
గనయుం బిడాల ఘోషంబు విని నబాల శుకియును। కంఠీరవ కంఠ
రవంబు విని నకరణియుం బోలె నుల్లంబు నదల్లడిల్లి పాకుమారాయని
ఖండిత కదళీ తరుకాండంబు చందంబున మహీమండలంబున వ్రాలి
మూర్ఛిల్లి కొంతదెకనే ప్రచేష్టా విహీనయ్యె యుండి యల్ల నేలకుండెలి
సిబెట్టు వగంబొంది బాష్పజల ధారా ప్రారంబు ~~[illegible]~~ లం బాం
ఛఛక్షు దొప్పదోగనేడ్చుచుతనలోనిట్లని యెు॥ తే॥ అక్కటా లోహితాస్య
బాలార్క తేజ। ఘోరశోకంబు చేననుగుంద జేసి। తెమ్మెకయుదునా కు
౫౦ బిక్కైవ్వేరింక। యెట్టునిను బాపె విధి కృప యింత లేక॥ క॥ పతి బాసియు
నీకతమున। మతిలో దుఃఖంబులెల్ల మాని చరింతుర్। కృతి యాత్మని
౫౧ లిపి యుకనే। గతిగడతుం శోకవార్ధి కడ ముట్టం గన్॥ క॥ ధీకర తూ
ర్యారంబున। నాకాం కో దర-ము గవి యు నప్పుడు మదిలో। నే కరణిద
ల్లడించితో। రాకాని శాకర కిరణాకన్య కపరి॥ వ॥ అని శోకింపు చు
చు సున్నయమ్మహాకాంతు కాంతపైగి నని సియప్పు వనిత యిట్ల

౫౮ శ్రీ॥ నిరుపు॥ తే॥ తొలుత పుత్రుని నెచటి కోతెలగ నంపె। యడవిలో పాము మా
కొన్నదనుచు మెంరగి। కల్లరయుత్తులనేర్చుచు గపటవృత్తి। పెదను సంతున
౫౦ శ్రీ సురగజాచెదప్పు నీవు॥ క॥ నా ముందర నెటుకరిగెదు। పేమాయలు నాకదె
లుసు నిన్ని యును నిసునే। నెమరదునెనే కంతెనునే మంచిన జాణాసుమ్ము నెలత
౬౧ శ్రీ కలలో నన్॥ తే॥ కొడుకు పలుమారు దలప్పు చునుడగకెల్లు। మిగుల శోకం
బునొందుచు మిన్నకున్న। నీవు గావించుపను తెల్లినెవ్వరింక। జేయువార
౬౨ శ్రీ లుకారమ్మ శీఘ్రమున నను॥ వ॥ అని యిత్తెరంగున బరుషంబులగు దు
రాలాపంబులు బలుకు నక్కాలకౌశికుని యాలింగని యాశీలావతి
౬౩ శ్రీ మకిఖలంబులో తోననగాంచుచు॥ సీ॥ అమ్మయీ పేశన న్నతి శ్రేష జూడం ౬౩
గడగుచిత్తమున నొందుదలప్పమాని। నాకుమారుడు గానసంబులో వి
షమెక్కి లేరీతి నున్నాడు యెరుగరాదు। తెప్పించి యౌషధం బిప్పించి
పుత్ర దానముసే యు వలయు పుణ్యంబు మీకు। ననిపేడుకొనుచు దైన్యం
౬౪ శ్రీ బున నడుగులపై వ్రాలి లేవక పలవరింప॥ తే॥ వెంత కన కర మాత్మనం ౬౪
కరము నొందు। గలవాకం టకియలరేనికలువకంటి। తలపదంబున
౬౫ శ్రీ నెక్కింత తలగద్రోచి। పలికెకర్కశోర సంభాషణములు॥ ఉ॥ బాలు
కయేట్లు మాన్పులకు పంట్లను డెమ్మని పంపెనే మహా। భీల భుజంగసం
ఘములు పెల్లుగ నుండెడు పుట్టలెక్కగా। నేల భవత్తనూజు నకునే మెు
నరించిన పాపమేమి యగా। పాళముద్రిప్పి గ్రొప్పనయుభాగ్యులు మాకు
౬౬ శ్రీ కరయుండవచ్చునే॥ తే॥ చెదలె రుంగక తెని మనసు లెకివాడు। రా ౬౬
వరము బుట్టియున్నాడు గాకపుట్టలెక్కగా బోవనేటికి నింతలోన। న
౬౭ ఉరిట్ల వాదగు వానికి నదలనేల॥ తే॥ కానసంబుల పుట్టలలోన దిరుగ

పన్నగంబులకెల్ల వాగ్బంధనంబు సేయఁదగు మాఁకునదిమేము జేసినట్టి
ఉ॥ తప్పులో గామ్ము మాయమ్మ దయదలిర్ప॥ చ॥ పలుకులు సుందు బల్కుమిక ౬౮
పల్లకమిన్నక యేఁగు డెంచినీవలవద జేయునట్టిపనులన్నియు నుంగొ
దగాక యుండదని। చ్చలమతి తోడ జేసె మరి సత్తుగనేసుతు వార్తయుం
తయుం। తెలియు ము పోయినా నృడు సతీతిలకంబతి శోకచిత్తయై॥
ఉ॥ సీ॥ మరియేమియును మాఁకు మాటలు బల్లగా లేకధీరత నట్లగాక ౬౯
యనుచు। భామల బడి సంది జాము బోయిన దాక వరపుడు పనులు
సర్వంబు దీర్చి। యులసి యు విసువక నరుడెంచి భక్తి మైసైర్య్య నచర
ణంబులొత్తుచుండ। బెట్టుగా పలుమారు నిట్టూర్పులుచ్చుచు ధీరతం
ఉ॥ బిగఁగురు బెట్టుకొనుచు॥ తే॥ చెమటచేనవయవంబులు చెమ్మగిలగ। ౭౦
తరుచు దుస్వప్నములమతి తదబడంగ। కలవరింపుచు నొదలెరుంగక
ఉ॥ నెలవుల। జొల్లు వడియంగ బ్రాహ్మణీ సుప్తి బొందె॥ వ॥ అప్పుడప్పు ౭౧
ల్లవాధరి చరణంబులు చప్పుడుగా కుండగదలిన దనంబు పెదమిని
జాభ్యంతరంగంబునం బొదలు శోకధ్వాంతంబున కుదోడు బాం
ధ్వాతిమిరంబున సంధ్యాంబై పొదిగొనిన తనకు బ్రహ్మచారులు చెప్పిన
చొప్పున పతిభక్తి యే తనకు సహాయంబుగా మహాధైర్యంబునం బ ౭౨
నివతు భస్మపుంజంబునసై చరణంబులు వస్త్రాంచలంబునసై శిరంబు నుం
గాధరంబడి కెంచి దుర్నిలితన యనుండై విచార దూరమానసుండై యా ౭౩
రక మున్న నిద్రించు విధంబున నున్నగారాపుకొమారులో హా తా
ఉ॥ స్యునిం గనుంగొని॥ తే॥ తరుణి యొర్వంగజాలక తద్గ్రణంబు। ధరణి ౭౪
పైబడి మూర్ఛిల్లి తైర్యమూది। యెంతవడికెంత దెలిసి నిజాంతరం
ఉ॥ గ। ఘనతశోకాగ్నికీలలు ప్రజ్వరిల్ల॥ ఉ॥ హాసుకుమార హావర ౭౫
గుణాకర హా చిరపుణ్యశీల హా। వాసరవల్లభ ప్రకట వంశమనో

హారశుక్తి మౌక్తికా। హా సరసేరుహా లిసత్పశాంగ విభా [illegible] హితాస్య
ఉ॥ ని। న్నెవ్వని చరింపనోపననుచా యుగచాడి యెంనీకున స్ఫుటా॥ సీ॥ మొలక వె
న్నెలనవ్వు గులుకు నీ మెత్తని మురిపెంపు గన్గొనక యుంన్న। అమృతం
బులొలుకు నీ విమల వాక్యంబులు వీనులు చల్లగా వినక యున్న। సంపూర్ణ
పూర్ణిమా శశిబోలు నీ మేను చెలువార గౌగిట జేర్పకున్న। నరుడ ఘాన
ఉ॥ ములయిన నీ చిన్ని ప్రెలుప్రేమతో గదిసి చుంబింపకున్న॥ తే॥ నిమిషమా
త్రం బు ప్రాణంబు నిలుప [illegible] లనేను జను డెంతునెటు పోయితె తనూజ। చె
[illegible] తోడ నెవ్వ [illegible] జెప్పవయ్య। పలుమరు సునిస్నిధిలు వంగ పలుకవేల॥
ఉ॥ క॥ రావు గ్రహము ఖకబలితా। నీ హర ముచిచి [illegible] పగ [illegible] త్రా
బింహీం ప్రవిష్ట నలకీ। లా హాతి చేచెలు వృచరిగ్ధ [illegible]॥ ఉ॥ చాలి
కలూపు చుర్గ గదిసి పాదగవేందల లోన కత్తి శో। భాలలితంబు ద్యులలు।
పైసు ఖముండెదునీవృ సేడరా। నేల నరణ్యమధ్యమున నిర్ఘరశీలల నిద్ర
ఉ॥ బోయిదా। భీలసృగాలరావములు పెల్లుగనెన్లైదసుప్తి తల్లగ॥ వ॥ అ
ని తనూభవునిం బాయంజాలక మోహాపరవశత్వంబున నప్పుడంచెచ్
ఉ॥ పేర్చు శోకోద్రేకంబునంగరచిన రాకోదరంబునుం దలంచి॥ శ్రీ॥ వ
ర్ణగతి నయిపుడు వర్తించు రంధ్రముల్। వెదకు చుండు బెగుల విషమంగ
రియు। నొరబడి గెబెట్టి నోయున్న యేమండు। జిర్త్రుబుస్సు మనెదె చెదు
ఉ॥ గు బురుగు॥ క॥ యేమందు నన్న లోహిత। యేమందు నమరలు ప్రాణ
మెప్పుడి వలెనే। యేమందు నిన్ను గరచిన। పాముందునె గూడె గాక పాప
ఉ॥ పువిధియుర్॥ చ॥ హారశ్రీర పటీరవార లయుశుద్రై యేశాత పత్రంబు
గా। వాంతా వారపలతఘూవలయముర్ బాలింపగా నోపునే। [illegible]
దంచుద్విజోత్తముల్ విమలబుద్ధిన్ బల్కి రే రాని రాంతారవ్యాళము
ఉ॥ చేత జత్తువని [illegible] కైరక్ష్తా॥ వ॥ అని యుర్వంభోనసంబు

సహాలంఘించి యారంభోరుపృథ్వీదయాంభోరుహంబున తనకుదా
న యారడించుకొని ధైర్యంబును వివేకంబును నవలంబించి కొని యింకవే
నికి బుణ్యలోకప్రాప్తి యగునట్లుగా నుచితసంస్కారంబు లొనర్చ కలవా
రంటికి మెల్లన కమున్నెరయంబునం జని సముచితకృత్యంబు లొనర్పం దీ
గు నవ్వేళ నాలస్యంబు జేయం గర్తవ్యంబుగాదని పట్టిం దన మూపునం బెట్టు
౭౬ కొని యెంతయు బ్రజని చని పరేతనికేతనంబు ప్రవేశించి. ఉ. పంచమనాదయు
క్తి బికభామినిగూడియు తెరంగుదోపనా. చంచలనేత్రిహాస్త్రజలజంబులు మో
ము జేర్చి రోయుచు నేత్రాంచలబాష్పబిందు నివహంబుల దోగుచు రోద
కుంభములన్. ముంచు నదోగు పక్ష్మ ముకుళంబుల తోదత జెమ్మి నేయగన్.
౭౭ వ. ఆయ్యార్తారావంబు విని హరిశ్చంద్రుండు మహాశ్చర్యంబునం
బొందియు నిర్భర్త రాత్రిం బిచ్చటు నేకతంబ శోకించు వనితానిస్వనంబు
వినం బడియె నిస్సందేహంబుగా దగ్గరి కనుంగొన వలయు నని ముత్తి
గు దియు భుజంబునం బూని కరఖడ్గంబు కటిబద్ధాంతరంబునం గీలిం
చి కులకుధరశిఖరంబునసుండి మహామండలంబునకు లంఘించు పం
చాననంబునుం బోలె నారాజపంచాననం బిమ్మంచపైనుండి వసుంధర
౭౮ కవతరించి మెల్లన చనుదెంచి. సీ. నిబిడశోకానుసేత్రకోణంబు
ల పలుమారు దొరగెడి బాష్పములును. చెక్కుపై జేర్చిన చిగురుకేంగేలును వ
ట్టిపోయిన యట్టి వాతెరయును. వేడి తిత్తి పలుమారు వెడలు నిట్టూర్పు
లు నాదగాని పెన్నెత్తి కుత్తుకయును. పెసనే లజేరాద వీడిన క్రొమ్ముడి నవ
౭౯ నేరజోలిప్త పైనమేను. తే. తొలగిపోయిన చనుకట్టు మరి నపటము.
మిగుల వాడిన మోము దమ్మియును గలిగి. దీనదశనున్న చంద్రమతీపు
౮౦ రంధ్రి. కట్టెదుర నిల్చి నత్యంత కరుణావ్రదము. వ. నరిచిన భీతియుం
వగౌకు నిర్వేదహాటును బూరి లజ్జయున్. గళవళమ్ము జనింపన దిరో

బహుశోకము బొందిగుందుచున్ తొలగిన పత్యాదేవలుద తోరపు జన్నులు
గప్పుచున్న యా. సతిసద కాంత్రి జూచి నరనాయక వంశలలాము మిట్లనెన్. సీ.
౮౧ ఈనట్టనడురేయి నీరుద్రభూమిలో నీపెను జేరతిని విధమున. నెక్కెం తశం
కింపకున్నసాహసురాల వేతికోనెవ్వెద వెత్తెరగున. నేరాకగాముననేకత్తెదు
ర్గనవచ్చె నెరిగింపవలయు మాకిప్పుడంబు. నీభర్తయెవ్వడు నీనామమే
౮౨ ద్యది యెచ్చోట వసియింతు ప్రసనుసెప్పు. తే. బాలుడెవ్వని కృతి బొందె
వా లుగం డిది యనిన వదనాంబుజము వంచి యశ్రుధార. లొలుకగద్గ
౮౩ దకంఠయై పలికె దురరాడ్ కాంతు మాసమున కనుకంపబొడమ. ఉ. జీవ
నరలోకదంద్వ వినుముజ్జ్వల భూరి కృపా విధేయ నే. నీనగరంబులో నొక
మహీసురపుంగవు మందిరంబునన్. దాని శరైవసింతు నసుధాతలమున్
బున కుంభ నాడ్తయై. మానిత సత్యవాక్యనియతి మాన కపో కట బెత్తై
౮౪ తాలిమిన్. తే. నాదునామంబు వినుచంద్రమతి ముత్తు. మారుడీతండు భూ
మి బృందారకుండు. గౌరి ప్రత్తెరగా సమిత్తు నమలాభగమద విరెతెంచి
౮౫ ఫణిదష్టుడగుచు నేల్గె. తే. మాకెవ్వర ఖిల సత్కృప. నాకసేనాదు. ఖ
మెల్లన నాపగమదిలో. గౌరిప్రియంబు జనింపగ. జేకం జనుదెంచినట్టి
౮౬ సి ద్యాగ్ర నిశ్చి. తే. కాకబహుభూతనివహముల్ గదసిగొల్వ. భీతి బుట్టిం
చునేతత్పరేతభూమి. ప్రేతవిహారింపు చుండెడి భూతపతిపై. యానతి యిప్పు
౮౭ గవలయు దయానిధాన. చ. త్రిశిర తపు మత్తుమారుని కవాటక్లైపన్
విషప్రైక్ష మిచ్చియో. చిరతర ప్రణ్యత్రుమ్మ నస జీవను జేసి మదీయమాన
సాం. బుకువాముస స్మనస్థలరణా బాంధగ జేయు మహానుభావ తత్
౮౮ రమతి బుత్రదాన సుకృతంబు సమస్తమునీరుగ నైదిర్. వ. అనుటయు
నక్తైరవాణి ప్రియవచోవిశేషంబుల వలనంత నకలాంగన యగు
ట నిక్కంబుగా మనంబునం దెలియక సందేహంబున నారాజ ప్రశంద

౮౯ ఉండు వెండియు చంద్రమతిం జూచి యిట్లనియె॥ తే॥ పంకజాననసన్నె భూత
భర్తగాను, దురితహారుడైనయుక్తి నెట్లుండగాను, తగినవిప్రుడై ప్రమంత్ర
౯౦ తంత్రములనెరుగ, బాలుప్రాణంబు మగుడింప జాలనేను॥ సీ॥ వనజాప్త
యుప్పరే తనినే తనవ్యోని తనగుత్తగా జేసికొని వసించు, చండాలకులవల్ల
భుండు నాయేలిక వీరబాహుడను పేరివాడు, సదయుడై యీ మృగ
దయితు నాచేతికి నిచ్చి యాతడు నన్ను నిచట నుండ, బనిచినను డుదుం బ్ర
౯౧ త్రిమార్గగదాబ్జా యత్తచిత్తుడనగు చున్న ప్రభుడ॥ తే॥ వినుము నానా
ముక్తేయుంబు వీరబాహు, డే నెరుంగక యుండంగనీరు నిచట, నట్లునడుచే
౯౨ ద్రాయి వచ్చి యీపడ్డి దెచ్చి, యిచటను సుపంగ బాడి యెయి గురు బోధ॥ సీ॥ అ
టదాన వ్రగానయను కంప జనియింప పరుషాస్త్రతేమి యుంబలులనో
డి, యూరకయుంటి దస్సైరుని నెవ్వనిసైన శిరము ఖండింతు కొన్నే యు
రముని, సెుదవేర్షదగు నంత చోటికి నెుకమూద తెచ్చి హాకిత్తురు దుష్చరం
బి, యీ చెప్పు దప్పుకనిర్యుంగవల యును దురకరంయున్నను తెులగి
౯౩ పెప్పు॥ తే॥ మాటలింకేల నిచ్చోట మసలితేని, యుంత్యజాగ్రణి మత్స్వ
మిత్రైనవీర, బాహుపదములయూన యొాభ్యా మయునిని, మిగులకోరకం
౯౪ బునిగురదనమ్మగుపబలికె॥ చ॥ పరహితమార్గవర్తన శుభాకరనస్సె
కసెంతసత్పృహా, సకనిగనుంగొనస్యలయు సంపదగల్గినదానిపైంతె
నిష్ఠురగతి మారవేదెదప్రజూరగనేనిరు బేదరాలనే, స్వేరుమ
౯౫ దిక్కులేరు తగవానను శోకపయోధి ముంపగన్॥ క॥ శ్రీలుద్దై వారజ
లనిధి, వేలావలయుతధరిత్రి విమలయశుండై, యేలు న్నృపసూతి
యదిగెదు, నేలకుపాత్రుండుగాడె నీకిటుదగునే॥ అనిమరియునట్లు,
౯౬ మ॥ అకటా చోరుడనే లకుందగడెసప్తాంభోధి వేష్టిభూవ, ల్లపకలు
ష్టప కలాప భూప మకుటాంచత్పద్మరాగోజ్జ్వల, ప్రకటానర్ఘ్య

నిరర్గళకృత్యకళ్యకుం భత్స్రాడుడై నట్టిరా, జకుమారుండని యెంచ్రెగన్నిగ
౯౭ లబవన ప్రుత్కరాళ్వతైపారగన్॥ వ॥ యిట్లు దుఃఖించి యుతనికిట్లని యెు॥ అ॥ను
జనవినుత గోరు చుట్ల్పై రోకతిపోతు దాకినట్లు పోతలంప, మెుదలనో
౯౮ కజలధి మును గంగ నందుపై, నేవ్రబల్లినట్టి నిష్ఠురోక్తి॥ మత్తకోకిల॥ ఓమ
హాత్మ కమిమ్ము దూరగ యుక్తమేవివరింప హా, కేమిసే యుందురత్యమా
తికి హెుచ్చి కౌశికవాతా నిహా, యాహుంయుఖియు పెంటనంటున పాన్నశం బను
౯౯ బాయరు, ద్వాదశభంగులనాడు కర్మము దాయకై వడి నుండగాన్॥ వ॥ అ
నుటయు నవ్వాక్యంబులాకర్ణించి హరిశ్చంద్రనృపపుంగవుం డంతరం
గంబు సంగలంగి యుక్కరంగ నయన మదిర్య భార్య యగునని యెంచి యుం
తలోనగ్రమ్మరం దన మనంబు మగుడం దిగిచి కొని నిశ్చయుంబుగా నెరుం
గకిట్టి తలంపేల ప్రట్టెనెుకోయుని పశ్చాత్తాపంబు నందొంది యుమ్మండ
౧౦౦ గంగ మనంగ నుంగొని మరియును॥ చ॥ అళికులవేణి వేడు చతురబ్ధి పరీత
మహీతలేశుడై, యులకున్నపాలనేఖరుని యూత్మజుడంటివిముస్తనేప్ర
దు, త్కులసతివింతదైన్యమున కుర్బనిలేదా రమాదమాత్రమున్ కలుగదె
౧౦౧ నరుని ట్లుబలుకన్ దగునే విపరీత వాక్యములతో॥ క॥ మాదరుమిక్కిలియు
దుగము, చేదియు మత్స్వామిముస్న జేసిన విభమా, జాదనదు దంగద గు
౧౦౨ మెూ, హోదంగారా దు మారు మెుగినె వ్వరికిన్॥ తే॥ నీకు మరియెుండు
పాయంబు లేకయున్న, నెలత మాకిచ్చు మాదరు సెలవు గాంగ, నెమ్మికైకొ
నియెుద నిమ్ము నీదు కంత, సూత్రమున నున్న మినుకైన శోకము దిగి॥ * ॥ చ॥
౧౦౩ హరుపద ప్రాజకుంఠాలగి యుంత్య జుగొల్చి కులాభిమానములన్ సర
గున వెచ్చపెట్టి హరిచందనకీర్తులు వీటిబుచ్చి దు, స్తరమగు వల్లకా
టి కధికారము వచ్చిన కష్టబుద్ధికిన్, కరుణదలంపనెక్కడిది గంధగ

సత్యము గాదు శరీ
౧౦౪ రజేంత్రసమాన గామినీ॥ చ॥ సరసిజనేత్ర జీవితము సత్యము గాదు శరీ
రధారిణీ। మరణమె నిశ్చయంబు పలుమారుకు మాకుని జేరి యేడ్చెదనే।
మరలునె పోవని ప్రాణములు మంగళసూత్రసువర్ణమిచ్చినే। వరసుతునింద
౧౦౫ ప్రియంవదముగ వారయన మూర్ఛిలి శోకమగ్నయై॥ వ॥ కాంతవదికి త్రివిధ్ధుండింటి ~~[illegible]~~ చెప్పలు
నులకులికిపడి యుమ్మత్త రాశిని దన చిత్తంబున మత్పాలి ప్రత్య విశేషంబు
నంజేసి మరియు గళంబున నున్న మంగళసూత్రంబు మినుకు పరప్రకుషులకె
న్నడు లోచన గోచరంబుగా దురాత్మనని ష్మహాసు భావ్యంబదు హంసల
లావతంసుండగు హరిశ్చంద్ర నరేంద్రుండు సందేహంబువలదనియారా
జపుత్రుండదుండున్న దుర వస్త్రుండ నలుం తరంగంబున గలంగి యుక్కి
రంగనంయున తస్నందాగ్రకుంగర మహీతలంబున నప్రాలి యొక్కించుకధై
౧౦౬ ర్యంబున నెట్టకేలకుం దెలిపెందిఁ॥ తే॥ ఓ హరిశ్చంద్ర నీ పుత్రులో విభాస్యు
చేరి చూడుము మున్ను నీయూకుపేరి। నిద్ర జెందినక్రైవడి నేడు దుఃఖ। ని
౧౦౭ ద్రబోధుచునున్న నిర్నిద్ర తేజ॥ క॥ అని॥ ప్రాణేశ్వరుచరణాకమలం
బులపై శిరంబు గదియించి కరకమలంబులు మునుకించి శోకంబున న
౧౦౮ లయుత్తమాంగన యిట్లనియె॥ సీ॥ పృథుశిలాస్తంభనిర్మితమైన యీమం
చనవరత్నసింహాసనం బ్రినేరు। నరశిర్కకరళిన బంధుర కపాలంబులు
మంగళాచారకుంభములె నేరు। శూలాగ్రహానవ స్థూలకేశంబులుర
మణీయచ్ఛామరములె నేరు। భూతభేతాళజంబుక నినాదంబులు
౧౦౯ కవిగాయకప్రసంగములె నేరు॥ తే॥ యుకుచరిత్ర మహోన్నతానోరుకం
త। శాకినీలోల భయద స్మశాన భూమి। సకల రాజ్యరమా నివాసంబె
౧౧౦ నేరు। సత్యగుణసంపద చిరామ సార్వభౌమ॥ సీ॥ గుమిగూడి యున్నయీ
కెరివిదర్యంబులు హంబుల బారులే పార్థివేంద్ర। దారుణా భైరవ

ధ్వనికంచుక ప్రాత సాంద్రవహుం కారమే సార్వభౌమ। ప్రతిజరించుయీ
భేతాళ నివహంబు మంత్రిసందోహమే మనుజనాథ। సందడిసేయు పెరా
౧౧౧ చంబులుదిగెం పుతువలె భానుకులావతంస॥ తే॥ రుద్రభూమి ~~[illegible]~~ యీ
ధ్వయేభద్రమూర్తి। మంచ సింహాసనమె జగన్మాన్య చరిత। తోదరిదై
వంబునేమని దూరుదాన। కటకటా యో హరిశ్చంద్ర కాంతిచంద్ర॥ శా
౧౧౨ ఆభాగ్యోన్నతియాసమగ్ర విభవం బారాజసంభాతనూ। శోభాదం
బరమాభుజాబల కళాస్త్రమంబులా ప్రాభవం। బో భూమీశ్వర యుం
డుబో యెనవిధానోహో మహాశ్చర్యమిం। కేభంగిందరియుంతు పెల్లి
౧౧౩ గొని పెల్లెంచు శోకాంబుధిన్॥ క॥ వైణిక కరకనఖ ముఖరిత। వీణా
నాదములు పేద్ర విని యెడ నేఁపె। ప్రాణేశ యెట్లు వినెద। శ్రీ్ణా శివారవ
౧౧౪ రవముచెవ్రలు చింతకపోవే॥ వ॥ అని బహుప్రకారంబుల శోకించుచు
నత్తలిరాకుంబోణింగనుంగొని యుష్మహాకాంతుండు మూర్ఛాగతుం
డై కొండొక సేపునకుం దెలివినొంది ధైర్యంబు దూలి పుత్రశోకంబునం
గుందికొమారుని యశేషవయోరూప గుణ విశేషంబులం దలంచుచున్న
జీవితేశ్వరుం జూచి వివేకంబుమీఱ నూరడించి చంద్రమతి యిట్లనియె॥
౧౧౫ చ॥ ఇనకులసార్వభౌమ మనమిద్ధరమర్త్యతి దూలి యీగతిం ఘన
తరశోకవహ్నిబడి గ్రాఁగుచునుండుట బుద్ధిగాదునెమ్మనమున తాల్మిని
ల్పుదికమానుడుదుఃఖముపేరువయ్యెఁ బ్రుడ్డను పసలేదు నుర్వీతు
౧౧౬ లతతుల్ పెనగూడియుగ జొచ్చెనెల్లెడన్॥ తే॥ ఇచటనుండగరాదు
నారినుదుపాస్తి। గిరికినేతేరవలె ముస్నత్పరత ఘోరిగి। సమయుసము
చితకృత్యముల్ సలుపకున్న। నలుగుసాహిదు మిగుల బ్రాహ్మణుని శ్రే
౧౧౭ బహి॥ తే॥ తనయుపై బర్వుమోహాలతావితాన। మాత్మసుజ్ఞానమంతు
నిశితాసి గోసి। యూనతిం దింక నేమిసేయుంగ సుచిత। మనసనూహించి

౧౧౭ తగవరి యగు చున్నపుడు॥ సీ॥ ఆకాంత తోడని ట్లని యనో రాకేందుము
ఖి స్వామి కార్యంబు ముఖ్య మరయ. యేమి కమన ముననె దసి సత్య ముదప్పి
యిప్పని నెడ బడ నెలట్లు వచ్చు. యికనెందు హాని నిన్నెరిన యుక్తి ధాత్రీశ
న డిగి యేరితినైన. మా దవక్షతి తెమ్ము మన లకవేగంబి తగవు నవు చిత్త్వా
౧౧౮ బుదల ప్రమని నా॥ తే॥ ప్రాణ వల్లభు సత్య ప్రభావము నకు. మిగుల సచ్చరువం
బి యమ్మి నసంయున. యాత్మజు నిఖర్త కదనిడి యుప్పగించి. న ధిక భక్తి ప్ర
౧౧౯ ణా మంబు లాచరించి॥ తే॥ మకలి పుర వీధి నె గెదుత కెనెరంగి. కపట ప్ర
క్త ఖురీబుండు గాధి సుతుడు. నృపవ ధూటిని వధిం పంగ నుపమరయుకడి
౧౨౦ గియాత్మ లో పరయోచించి యక్షుత ముగ॥ ఆ॥ తక్షణంబ యొక్క తన
రుగల్పించి. యాక్క విను త శిల రమ్మైన యుక్తి జనవరే ణ్యకే వినమ
౧౨౧ కగు నుపా. యంబుగ కపి యరుగు మనినవాడు॥ క॥ వెయిల్లోని కాన యు
సు పద. ముల నో కప్పు లు ధరించి ముద ముదవిక్క. శలగోలయరుముల
౧౨౨ బంతి యు. పలుకరుయుకత్తి యుసు బూని పలుసా హసుడై॥ సీ॥ ఆ వార
ణాసీ పురా వీధులగ రిలో ధీ రరంబుగ గన్న పెక్కి వచ్చి. దక్షత హాస్యం
తరనిమ్మిత మగి మంయు ద్రోలాగ్రముననుఖ్య లెలతావి. ప్రక్క నధి మడై
న రాకుమారుని జేరి ఖగియా కరుత్తు కడినెకి కోంకె. తత్క్షణ కర్ణహా
౧౨౩ రస్త్ర స్వస్త్ర మగి మంయూ ధరణముల్ కైరాని ధరియమ్ము లేక॥ తే॥ పెదలి చం
ద్ర ముఖీ వీపె గవచ్చు. పథమునను నర్ధ మ్మైని ల్చి ప్రాధ వంబు. గర్వము
సుఖాకలనై తక్కు కుడుకపటు. నృపుల గాంభీర్య వాచాన మెచు దగుచు
౧౨౪ శరీ॥ ఎటకేగెద వీపెను వీ. కటి నెంటి మెయిల్ లలాంగి. కలతెరగిల్లక త
ఱుకు నవే వ్వమునా వృక్షు. గుటిలాలకవాని ఖాచి గురుతర ధీరన్॥
౧౨౫ తే॥ వంత తొండుచు తనదు వ్రతన్ యోమెల్ల. నెఱుగ జెప్పు డుయుఖునవృ

హా క్రూరపదరి క్షు. నా సహాయదరి యిా వృకాంతాలలామ. యేడ్వ గానెఱు టికెని
౧౨౬ బనీరల నిష్టి ధరముననా॥ సీ॥ అని పల్కిత నచేతి మను జేంద్ర సుతు నెను ష్యుల న్నిరయు
వుడిగ వ్రియుం ధరియచ్చె. నాన మరియు మున ధ్రంయుం కరాకా రులు యుమ
కింకరుల మించు నష్టి వార. లప్పుడి తలవరుల త్యుగ్రకరవాల హస్త
లై పదపడి కను-చుని గుడి. చే ధవిరియ లంబూని చెచ్చె రనే తేర. వారి కలుటెను
౧౨౭ రముగ్న చోర కలుండు॥ తే॥ రొంగ బత్తితి కుడ నిసంగతి గను. తలవరుల లో
న గలసియుత్తరి కరుబో గ్రి. బత్తిమెని ఘోరితర ముష్టి ఘట్టనములు. గా
౧౨౮ దబరప్పు మనక్షత దరియదఫంగ॥ శ॥ మైని చనిపేగ మధ్య పంబు. ఈను త
లవరి వ్రేలపెక్కి యక్షత మలర్చి. కను గొను దని తొంద పులునదు. శర
౧౨౯ న ముగ నడి మెంగజ నియె సాహాసలీలన్॥ [illegible] అంత ఉమ్మేపథుండు
వృక యుం బురోపక్క్రసా సుక్షీల ల. తక్షణంత సముద్రమ్మై పెరుగ నన్ను లకెం పు
జనింప పేంచిని గొంమునకాశి వాసమున కల్మష పావన శీల జూలాచ యూ
౧౩౦ యిం తి నృపాత్మజుఁ ని సుతు నెఱ్ఱు వధించిన సా హసంబునన్॥ తే॥ కాంత
యితుంబంకి చిద్దుల గన్న కడుపు. గాత్రి నెంకు నెంత యుగరు నాలెక. యేక్షి
పాతకముకరాడ గత్తి తెలి. చిత్రమయ్యెను మారుని నేత దలచు॥ వ॥ అని
౧౩౧ పలుకరు చునమ్మహాకాంతుని సముఖంబునం బెట్టిన నతండు॥ చ॥ కలుష
విహీన చంద్రమతి గస్తినిలింట్లని పల్కె వక్త్రమై. నెలత మమాకకు రాత్మ ర
కు నిక్కయు దెవ్వడుని స్మరింపెని. [illegible] కరణాలు జంప్రముని యా ధరగాం
బుల వారు నెమ్మి వధించిన నీ కై. నిందరకు [illegible]
౧౩౨ [illegible] ప్రసన్న ముచందమా మునది బోలెడు [illegible]
మ పెయాగ్రసాహసముఖ [illegible]
పాతకము లే [illegible]

౧౩౪ శత్రులు శ్రుత్రి మహా గ్రక్త్రముల్ ॥ క॥ పురుషులకంటెను సాహస । మిరుమూ
డు గుణంబులకయు నెక్కుడు బెంబా । భరులకు నని యెడు వాక్యము । తరుణీ వి
౧౩౫ వరింప నెడ తప్పంబయ్యెర్ ॥ చ॥ శ్రీ నిభ రణీశ్వరుండు పుత్రకయుంబున శో
కము బొంగ భీషణంబు గను గాని పత్రె చూచి నన ఘుంబెండు ప్రగడ వెగబా
లఘా । తనిదలబ్రెప్పనే యిరుమని తెంపు గజెప్పుము పెతబాహుతోరని
౧౩౬ లెరమెంత యున్నిలు పగావల ది త్యోద వేయునె టికిర్ ॥ తే॥ ఇంక శ్రీ త్య
త్రకంబునీ పెద్ది యెన్న । ప్రాని జెప్పితి వేని నాయూనని శు । నిదియెయిమ మ్మా
౧౩౭ తటకిని శలవేగు మనిన । నల్లిగా కని భీషణుండను మతించె ॥ తే॥ శ్రీ ప్రభు
బెంద్రు మతోడె వి యరాత్మలోన । లేశమాత్రంబు చలనంబు లేక దైవ । మె
ల్ల వగప్రలు బారుంగ నిష్టె వకము । తగడు చింతింప నింకడెం దము నన
౧౩౮ నుచు ॥ చ॥ తెలివి ఘుబిల్లనెం తయును ధీరత తోడ లి పాంచ యేమె మెయుం
బలుకక మైవణంక గను పల్లకు మిన్నక నేలప్రా లియుం చుర్ । నిలచి శ్రీతా
పరాధికరణిక్ భరణీపతి మ్రొలనుండె వృ్ । జ్జులజము నోర్ త్రిలోకనుతన
త్యదినర్ ప్రియునింతలంపు చుర్ ॥ అంత ప్రభాతసమయంబగుటయు ॥
౧౩౯ శా॥ సత్యశ్రీ నిధినే డుగ్రుష్మక హరిశ్చంద్రు హానా యిక ం । దత్యంత
స్థిరకాఞ్క్షేత ముముకం బెందంగ నీకితిస్నా । చిత్తంబు ప్రగనైక నస్త
గతి నక్షిణాప్రభాస్యూ తిర్నా । దిత్యుండయ్యె దయాద్రి నెన్నె ధరణీదే
౧౪౦ హొత్త ముల్ మ్రొక్కగన్ ॥ వ॥ అంతట నక్షీషణుండత్యంత రోషంబున
గాంతా నికోమణియగు చంద్రమతిం దోడ్తో నిపోవంగ దిసి నారా
జవీధిం బౌర కాంతాజనంబులు గుములుగూడి కనుంగొని ॥ తే॥
౧౪౧ కటకటా చిన్ని నెత్తురుగంటు రాచ । పట్టి బికృని పాపని బట్టి జంప

నేచి ప్పత్తుర్ స్వరూపమ్మై యెంచటు నుండి । వచ్చె నే బాలకులదిండి యిచ్చుటికి
౧౪౨ నౌ ॥ తే॥ పెదిగొల్ల లోని బిడ్డలు । మొదము సనదియాదమకచి మొందడు లిటి
౧౪౩ గొడగాని నిద్రింపగరా । దివిముగులబ్రిమాద మంటెయ్యె నికని వ్రైలు ॥ క॥ శ
ర విధానాడు బాంగలు । వరింపగలే కుదొల్లి బిన్నిద మునకున్ । శకమా
౧౪౪ శృక్ష్యము గానీ । ప్రతిలోనింగ లిగిరిత్రి బూమెలుగల వే॥ చ॥ కలుష ముబాల
ఘాతకము గాదని యాత్మనెకించుకే నియుర్ దలక శనిత్రి సాహసముదా
రుణాలీలనెన చేనెనింక నీ । యిలనిటువంటి పాకలకు నెల్లభయంబుగ దీని
నిదర్ యిరుర్ । వలయు వధింప దోషములపంబును జెందదు భూమి భర్తలౌ
౧౪౫ న్ ॥ వ॥ శ్రీ నిపలుకపెందియు గొందరుదములోనిడ్లు నితి ॥ క॥ ఎంతయు
పరాధ మెందవిస । యింతిర్జం పంగ పాడియేమకి కింపన్ । కెంత దయసే
౧౪౬ యుడగు భూ । కాంతునకు వివేక బుద్ధి కలిమిడమిత్తన్ ॥ క॥ నెమ్మెకచోనుం
దగవశ । నమ్మెకరెయుకచోట నుండు నరులకు నెప్పుడున్ । నెప్పాబిబరికించివి
౧౪౭ వే । కమ్మున దెలియంగవల యుం గల్లయు నిజముర్ ॥ మ॥ జల జాతాక్షి
తి శక్యమేమన మునర్ జచ్చింపిని ర్భీతి గో । బలులింఘించిగవాటము
లే దెకచి చొరస్వాత్తెమ్మె నుండుగు । క్షలవాకత్రి స్వహావత్తోథ గృహాధ్యా
గంబుర్ త్రివేసించి నిశ్చల తోసాహసలీల కొంమకరు నాచ్వర్యంబునం జం
౧౪౮ పగర్ ॥ సే॥ కపటమార్గముల తస్కరుడైప్పెతో దోషకారి యెయుక్షేద తెం
పుగా నుపెంప । శిశు ప్రజాపితది యశ్య చిత్రమూష్మ కారాజిగాని పోదగలవ
కురతగూడకరము । ప్రాదివినళయుమంది ముధి తప్పె మచ్చుంబు గాగనా
తెండప్రలు గల్లిపెచి । చెప్ప చప్పక వాడు సురిగిన నకొరాత్రి మెడ్లను
౧౪౯ దాన వహించి యూత్రు ॥ తే॥ సిగ్గు వదిరాజ సభల [illegible] పనాది ।
లేని దొంగతనంబు [illegible] యూత్రి లోన నెన్నింతయును గంకనా

౧౫౦ నన్నెక. పోవుచున్న దిగా బోలు వృష్టి చోటు. వ. అని యనేకులనేకప్ర
కారంబులం బలుకఁ దనకై రవాణ్ణిని వీరబాహుని పాలికిం గొనిపోయి. మహా
నారయఁ బండా నతిచ్చిన విక్రంబు సమస్తంబు నతని తోడం దెలియం జెప్పియు
వ్వగొంతి నెప్పనంబు సేసె. భీషణుండు తలవరులుండా నుసుని జగ్రహం
బున కరిగె. ని టు వీరబాహుండును నిజార్ధిశ్రేష్ఠుఁ నాజ్ఞోల్లంఘనంబు సే
యుండలంచిన వాడును బోలె రయంబున నత్యంత క్రూరవర్తనులును
భయంకరాకారులును కరవాలహస్తులును నగు నిజకింకరులం గనుం
గొని మీరలిందరుం గూడి యముండు గమనంబున వ కేతనకేతనంబున
సురిజని రయమ్మోలుగ దలకున్న వీరదాసుని చేతి వచ్చు కంటి నిచ్చి చంపిం
పుండను టయు వారును బని భూని చంద్రమతిం దోడ్కొని పోయిరి వీర
౧౫౧ దాసుని ముందటం బెట్టి. క. త్రిభువనాధిపతి యగునుదము. పతి యగు
గునఁ బ్రీరబాహు పంపునుగదుర. స్మృతముగ జెప్పినతావున. శ్రీవిభూ
౧౫౨ తికలంగియు తికి దీనానన్నుడై. క. మిగుల పెరగంది హాహా. జగ
ములనేవ్వారలింక రక్షులు విభిచే. తగ దవ శైత్యము నిలుపగ. తగు
౧౫౩ నుల్లములోన వగవ దగదించు కరియున్. చ. అరసి కలాంగగ్రంబున
ద్రుణాంకుర సంగత వస్త్ర లక్ష్మి యూకరముతులన్ నిరాంత యుంఘు లగడ
ముస ర్వము సుజ్జ్గింపు చుక్కశేరణామువెంబుకై కులను సారె స్వాపతిబ్రో
చునే సన్నిసృకుణ్ణిహాణ మెత్తిగుల రాంతవ ధింపగనెట్టు బూను దుర్.
౧౫౪ క. ఈ హాతి నాస యున నెగడిపిన. స్త్రీ హత్యయు నెరపకున్న చెప్పే నస్వమి
ద్రోహంబును భాటిల్లెడి. సూచింపగనా కునెట్టి యుచిత మునేంబుర్.
వ. అని బాష్పపూరితనేత్రుండై మొగంబు వంచియున్న యున్న రంబు
౧౫౫ నరు జంద్రమతి యుల్లనిరుటె. క. బివసుధాధిపనే ఖరనేపెరుగ

నిధర్మమార్గ నియతులు గలవు. భావింపకై కర్మమెతలర. గావింపగద
౧౫౬ శ్రీలలయు స్వామికార్యంబె వృషుర్. క. ఊహించి చూడ స్వామి ద్రోహము
దంభారమను చుటుల్లిగ కుత్త. ద్వ్యహానుని తోడ నిస్సందేహంబుగ బలికె
౧౫౭ భర్తదిఁ దేవి ప్రియేశ. చ. అదియును గాక రాకుముకు నర్ధకు జంపెమ
హా దురాత్మ రా. ఇది యనినిండ మొందితి నరేశ్వర రావు నవేగ నన్నది.
పడగు దలంచి చూడ నాయుమాత్ర ముసుండ దలంపు మానుడీ. హ్రీద
౧౫౮ యము లోపలన్ గరుణయేటికి నిప్పుడరి త్రిపట్టునన్. తే. మానవులదేవతు
లు నవిస్మయము నెంది. నిచటునచటను మొగడ మహోత్తమేశ్వ రాకరారాం
౧౫౯ భకమిగుల నిశ్చలతన్ను. తెంపు మీరగ దెంపుమ దిద్ది కరము. వ. అ
నియమంధకైశ్యంబున చంద్రమతి ప్రాణేశ్వరుచరణంబుల కెరగి మం
దంబున బద్ధనాళ్లై కరకమలంబులు మొగిడ్చి దరహాస వికాసంబు
వదనంబున బ్రకాశింప నిరంతర రక్త పంకసంసిక్తంబై చూపట్టు వధ్య
శిలోపరిభాగంబునం బద్మాసనంబుగా గూర్చుండి మూర్తారకమం
౧౬౦ డలంబుపై చూడ్కి నిలిపి. తే. నిఖిల లోకైకవంద్యయై సకారపు నాం
కల్పవ తోడ జన్మజన్మములయందు. సత్యసంశీలుడగు హరిశ్చంద్రవిభ్
౧౬౧ డగుపతి ప్రాణనాయకుడుగాను నన్నుంగవలయు. వ. అని యత్యంతతా
త్పర్యంబున నాదిత్యుం బ్రార్ధించి ప్రాణవల్లభు నుల్లంబునం దేవి
యున్న నవ్వాలుంగం బింగనుం గొని మహీపాలుండు తదియ్యధైర్య
వేశంబులకు మనంబున విస్మయం బంది సకలజగదాశ్చర్యంబుగా నిచ్చె
లత్తంబు నంగ దిసి సింధు వేలావలయిత వసుంధరాధరణాసామర్థ్యం
బున నెప్పు వాపెతర భుజాదండంబున. ప్రచండరిపు శిరఃఖండనో
ద్దండంబగు చంద్రాయుధంబు చంద్రమతి కంఠంబున గదియించి

౧౬౪ ప్రియున్న సమయంబున నతేం॥ భానుబింబ సముజ్జ్వల ప్రభలు బర్వ। గదిసి గ్ర
హ్నన నెఱసు ద్రిగాఢి పక్షిచేతి ఖడ్గంబు పక్షి భాత్రీతలేశు। బలికె మౌ
౧౬౫ నిపాలికేశ సంభాషణాములు॥ ఉ॥ చాలు బరేననే స్వైర బ్రచండతరంబగు
నిక్షి సాహసం। బేలయొనర్చె దీవనే సునీక్షణ జేయగ పాతకంబు చం। దా
లునకైన గాంతగరుణాకర సముజ్జ్వల మనంబులోన ని। బ్బాలికజూచి నేఁగి
౧౬౬ రని సిపాయక జంపదలంప్ర ప్రత్యునే॥ క॥ దానవ్ర ద్వ్రగాకర యుగ వాన
ప్రద పెనే ప్రనిస్త్ర మగువలజంపం। గానియమించెనే నగురుశ్రైన వశిష్ఠుండు
౧౬౭ స్వకరుడు రాత్మజ పెంచుఁ॥ క॥ బలవద్గ్ర్వతస్త్రైరల। గళ్ల వులులుకుసు మంగ
శస్త్రగలనీఖడ్గం। బెలదిగెబోటులసుబి। త్త్రులు కవధింపంగ దాణగెవా
౧౬౮ యిటు దగునే॥ తే॥ సరవి ధర్మార్థకామ మోక్షములు నాల్గు నీకు నె
సగంగజాలు వక్షితచరిత్ర। నీప్రరంధ్ర శిరోమణినెట్లు జంప। ప్రానినా
౧౬౯ డప్రనేబుద్ధి పోడిమిదియె॥ ఉ॥ పావనమ్మైనుతింపదగు భానుకులంబు
ననుష్ఠవించిథా। త్రీవరవర్త నంబుద్ధిగి దీనగతిన్ పెలివాడవానికిన్। నే
వలయొనర్చె ప్రేతవనసీమ వసించుటనీకు ధర్మమే। భావములోపలం
౧౭౦ చిన సపాత్రమునీ మచరిత్రమంతయున్॥ చ॥ కులసతిగుత్త్ర ఖడ్గహాలి
గూలిచిప్పెందెదుసాఖ్యమెల్ల నిష్ఫలముతలంచిచూడ నరపాలకభా
కృతశుద్ధమహోగ్రతర్కములగక దర్పనింగినుకత్రోవ ధియించినశూల
పాణికిన్। తెలియగనీకుగల్గిన వివేకము బుద్ధియులేకయుం డనే॥
౧౭౧ ఉప్ర॥ రాఘవనిష్టియుగ్రతరకర్మము సాహసవృత్తి జేయదా। త్రివర
నీతిగాదు శ్రవదీయవివేక విశేషమిట్టిదే। భూపలరుంబులోన ని
నుబుణ్యచరిత్రుదటించుబూనినా। నావనిసాథ పుంగవ సభాంతరసూ
౧౭౨ రిజనుల్ నుతింపగన్॥ వృత్తకోకిల॥ నాకెమారితెలన్ త్రిలోకజే

నస్తుతోజ్జ్వలరూపురే। ఖాకళానిధులైన యంత్యజకన్యలస్వరియించినన్।
నీకుమారుని ప్రాణముల్ మరినీ సముజ్జ్వలరాజ్యముల్। నీకులాంగనతో ప్రిప్రం
౧౭౩ గదునన్ నరుని ష్ఠుడెకల్గెదర్॥ వ॥ అనిబహుప్రకారంబుల బోధించునగ్గా
ధినందనునింగనుంగొని యమ్మానవాధీశ్వరుండు దరహాసితవదనార
౧౭౪ విందుండై॥ క॥ ఓ కుషినాయకయీనం। సారవయోరాశిమీరసంప్రాప్త
నిగాజేరుచును గాశికాపురిగాకిపతినస్మ్రోవగహుణాకలంచుర్॥ చ॥
౧౭౫ ఇతరుఁడోలెపల్కరు మున్ శ్రైరనస్త్రహుం పనేలన్। గతిబహు
భంగులర్కమలగర్భనక్రైన సుబూనినిచ్చిన। వ్రాతిధయమేది మానెది
రిమాశ్రులుకంగదరంబుగాదుడు। ప్రాతనవిదాంథకారనకనీరుహా
౧౭౬ బాంధవనాకుశక్యమె॥ క॥ అనఘాత్మ మాకుమునునెడ। విన బుద్ధిలె
గాకనేడు వింతలువిపరిం। చిన నిండులోన నేవి। చనుదే మియిబలుకవ
౧౭౭ లదుసారెకునన్నున్॥ తే॥ పలుమరును మాకు నిన్నియు బలుకనేల। చేతి
ఖడ్గంబు విడువ్రకాశికమునీంద్ర। యిట్టితరిసుండ జనదు మాకిచటుని
౧౭౮ ల్చుట్లి। వేగవిచ్చేయుదిదినాడు విన్నపంబు॥ వ॥ అనుటయునాహరిశ్చం
ద్రునకేంద్రునిసత్యప్రభావంబునకు నత్యాశ్చర్యంబునంబొంది వృషా
వాదిం జేయుడునను తలంపుమున్ద్రించి విశ్వామిత్రుండు తపోవనంబున
కుం జనియెనప్పుడంబరంబున ప్రమోదంబున బెలంగిన బాంగసా
సమేతులై లేచర ప్రాతంబుల సమానంబులగువిమానంబులెక్కి గ్రిక్కి
రిసివిస్మయంబందికనుంగొనుచునుండ నఖండితసాహసంబున స
ప్తహామండలేశ్వరుండా ఖండలకరవజ్రప్రచండతరంబగు కరవా
లంబున నారోలంబవేణికంఠనాళంబు ప్రేయుటయునవ్వేటుప్ర
సూనదామకంబుగతినచ్ఛిరామంబగుచు బురంధ్రీశిరోమణిగళం
౧౭౯ బునంగ్రేలుకొనినశిరశ్ఛేదనంబుచేసి యమ్మహీవల్లభుండు॥ క॥ కల

హంసగమన చెదరని గళముని కిత్త్రుంచి విపిధగ ర్తితరి ప్రభూ తలపతు
౧౭౮ పెదలు దునుమనీ, గలకర ఖడ్గంబు జూచి కడు విస్మితుడై. తే. దారిద
ప్రైసెగంది యాతమ్మికంటి, శిలమెట్టి దొరాకకా శకమునీంద్రు, జాలహో
మన్మ జాశక్తి దూలిచనె నెం. పెంగి యింకెక్రమాటు ప్రేయంగవలయు.
౧౭౯ క. శ్రీసి బోవగ వచ్చునె నా. యసి బోవక యనుచు మిగుల నాగ్రహా
లీలనీ, గొనకరక మరియును వాలుమ్మని. యసమగర్హి బూని ప్రేయునా
౧౮౦ సమయమున నీ. శా. పత్రీంద్రు ధ్వజ పన్నగ ప్రముఖులు నిర్బహార్ణ మున్
ఖులీ గాల్పగా. వృష్టాధీశ్వరు నెక్కిశైలతనయా యుక్తంబుగా ఛత్రసం
రక్షాదక్షు దువిశ్వనాథుడు సువర్ణగ్రావకోదండి తాసా ప్రాత్రార
౧౮౧ గముబొందెసత్యాప హరిశ్చంద్రు తుమాభర్తరుచ. సీ. శ్రీ గా నగంగతో
నమృతాంశు శేఖతోపల్లవారుణ జటాభరముతోడ. ఫాలలోచనము
తో ఫణికుండలములతో గరళ శూలవినీల గళముతోడ, హరిణడిం
భంబుతో నగరాజ తనుపుతోడ మరునాత త్రిశూలములతోడ, నజ
శిరోమాలికా గజచర్మములతోడ. భసితాంగ రాగ విభ్రమముతో
౧౮౨ డ. తే. సారదోర్జ్వల భుజపషంబుతోడ. దివిజ సందోహ కలిత
హాదిత్రశబ్ద, సహిత నారద వల్లకీ స్వనముతోడ. శివుడు గిరిరాజకన్య
౧౮౩ రాథవుడు ప్రేలిచె. వ. ఇవ్విధంబున చంద్రశేఖరుండు ప్రత్యక్షంబ
గుటయు. నట్టి సుంథరాధ్యక్షుండ త్యంత భక్తితాత్పర్య సంభ్రమంబు
లు ప్రేరియంబున భయంబును. వినయం, బును విస్మయంబును రయం
బున నుల్లంబున నెక్కొనగి చెక్కెవెల్ల దేహంబునంబులు కాంతర సమూ
హంబులు సమానంబులై జనియింప నానంద బాష్ప జలబిందు బృం
దంబులు నయనారవిందంబులం దెరుగ. సాష్టాంగదండ ప్రణామం

౧౮౪ బులాచరించి లేచి ముకుళిత కరకమలుండై యిట్లని వినుతించె. సీ. జయ
పార్వతీ మనో జలజాత మార్తాండ జయ రసాతల విభూషణాకరంద. జ
య గజాసుర గర్వ జలద జగత్ప్రాణ జయ భక్త లోక రక్షా ధురీణ. జయ
ఫాలలోచన జ్వలిత నజితానంగ జయ పాణి సంభృత జ్వలకురంగ. జయ
౧౮౫ త్రివిధ దర్పహర శశికళాకోటీర జయ కుంద చందన సమశరీర. తే. జయ
రమాధీశ భారతీ ప్రియ పురంద, రాది గీర్వాణ మకుట విన్యస్త రత్న, పటు
లశోభా విభాసిత పాదపద్మ. జయ మనోహర కలధౌత శైలసద్మ. క
౧౮౬ శ్రీనిబ హుఏదముల భక్తిని వినుతింపు చున్న భూమివిభు జూచి క్రేపా
౧౮౭ వనరాశి భక్త జనశోభనదాయి మహేశుదాగ భరితాత్ముండై. ఉ. భూప
కులాగ్రగణ్య నిను బోలు నృపాలు రుఏ లేరు చూడగా. నీ పదునాల్గులో
కములనెంతయు మేలు నితాంత సూనృతాలాప విశేష ధైర్యగుణాల
తృణాసాహసపై భవశ్రియా. దీపితమయ్యె నీనడక దివ్యమునీశ్వరవర్ణ
౧౮౮ నీయమై. క. శ్రీ చూమ గమూడు మెచ్చులు. మెచ్చితి చిత్తమున గడుణాని
కుటు మతిర్యేని, నిచ్చలమున గడుగు మునీ కిచ్చెదవలసిన వరంబు లెయ్య
౧౮౯ వియెనీ. తే. శ్రీ నుచు దాయింగరమ్మని యాదరించి. వ్రేపుల కరపం
కజంబున మేనునిమిరి, గారవంబు ప్పొడాపలికించి చూపు. బరగని గు
౧౯౦ ణించుటయు మహీపాలవరుడు. వ. లజ్జావనత వదనుండై యేమి
యుం బలుకనేరకయున్న తదీయ మనో భావంబెతింగి యుచ్చావజా
౧౯౧ రాతి శిల వించారనట్లై యిట్లనియె. చ. దలముగ మేన నెల్ల భసితంబె
సలారనలంది చర్మ మిమ్ముల మెలగక్ష్ బ్రాతగణముల్ భజియింపగ
నిష్పశేత భూ. ములవసియించు చనక్షి ననుబోలిన వాడ వనీవనీశనో
౧౯౨ నలినహాతా న్వయా భరణా నానవహింపగనే కొరకిన్నదిర్. మ. ఇది గా

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం ॥ శంకరకవి విరచితం

క్షేయము మహేంద్రజాలము ధరిత్రీశాసమస్తంబును। స్మరవెంబడి వినుపిం
చెదవో విను మయ్య తన్ను నృతాలాపనం। పదవెల్లని వెలయంగ గోరిచ
లముగ బంతంబు కీర్తింప ని। శ్రీ దేశంగుండగ జేసె మానితనక్షాతిలుంబు
౧౯౩ దివా టిల్లిన నృప ॥ ద్రిష్టి తమ్మోపిగావన కులే శ్వరపావనంబగు లయత్నవాటం
బుగాని। శ్రీస్నానం చందుముగా దమితసూనృతవచః స్నాఖ్యాస్వ చహాంసమి
స్తుమితిగాని। కులకపాలములుగా వనపద్మసాహాస విమలోప కరణ
పాత్రములుగా ని। రత్నహారకముగాదుగా జన్య లోకైక నాథ హాంత్యంగ వీనం
౧౯౪ జామగాని ॥ తే॥ కదిదివెత్తలుగాప్రసంగకవిలయాంక। పాదుకా త్రిన భూతి
యూపములు గాని। చిమకజాలంబుగాదు శ్రీతసమస్త। విమలనరపా
౧౯౫ లుల నవతవి తతిగాని ॥ క॥ దితిని సుంత త్యనిగా। నేతిన యుష్టిరచావడు
దిలలోపలచంద్రాలుడుగాదు క్రమ। ... తు। నాకహితాన్వయాబ్ధి నత్తు
౧౯౬ ద్రే। శా॥ నేసతిచిత్రితలంకరు। దాసింగా నేలినతతు తక్షీంపంగా। భూ
౧౯౭ బసు కుడుగా దుమాయలు। వేసపరలిరాజుగాని విమలచరిత్ర ॥ తే॥ నీవు
కెంకంబులోన సంకేహమేలు। వేరె విశ్వసమెుదవవేత్రింప్ర మనుచు। శు
క్రమతి దివ్యదృష్టి యుష్మ తయుసవగ। మునుగనుంగాని వెరగంది మనుజ
౧౯౮ పవిభుడు ॥ వ॥ అమందానందకందళితహృదయారవిందుండై చంద్రమతి
యునుం దానునుసమ్మందాక్షినమౌళికిం ప్రసక్తిప్రసక్తిప్రణామంబులా
౧౯౯ చరించి వినయవినమితోత్తమాంగుండై ॥ ఉ॥ శ్రీనగజేశ మూరకుణాచేసి
మదిరిష్యము లైనయక్షి లయ। జ్ఞానమహాంధకారములు నక్షము నా
రుకెుల ంగిపోయెను। జ్ఞాన దివాకరోదయము చాలగ నెుంప్రవహిం
చె నీవ వాం। శోనిధి నేదితోక ననుబూనితలింపగజే యుక్తి తగక ॥ కం॥
౨౦౦ మాపదపంకజసేవా। నైపుణ మానసుని జేసి ననుసత్కరుణాన్। జేపట్టి
౨౦౧ బ్రోవ భూవర। చాప జగత్పూరితరూప చంద్రకలాపా ॥ తే॥ నిన్ను వ్రో

నెల్లూరికావ్యం ౧౫౫

దరయాంబు జంబునిం డుపేక్ష గోరి నష్టి త్రినిల్పగల్గు టంచె దక్షవరము
లొందె వేయుగను నెంల్లవరమునందు। సముద యాచితనేదు పాదములయా
౨౦౨ ననువ॥ అని పల్కిన నృపుడమ్మహాదేవి వామాంగంబున నున్న సర్వమంగళయ
౨౦౩ ంక మ్మహీపాలపుంగవులాంగనయగు చంద్రమతింగనుంగొని ॥ ఉ॥ చేపి
కవాణి నీకు గలయో। పెకవాణికి లేదు వార్ధిపే। లాపరివేష్టితక్షితితలం
బున నీ సరి లేరు భామినుల్। నీ పతి భక్తి యుక్తి యును నీమతి శుద్ధియు నీ
౨౦౪ రవి వేకవా। శ్రీ ప్రశంసియుర్దీ భుజంగకులనాథునకైన నుతింపశక్యమే ॥ కట్టగ
ళ ముననెప్పెడి నీమం। గలసూత్రము పెంపుగాదె గణుతింపగ చేష్టలు
నంభయోపద్రవములు। కులగించెభవత్రియున కుతోంయుజనే ॥ వ॥
౨౦౫ చిరకాలంబు సమగ్రరాజ్యవిభవ శ్రీ జెందివర్ధిల్లియు। న్ధ రణీమండ
లమెుల్ల నేలి ప్రియభర్తంగూడి యెుతెంచి సుం। దరి మాయొద్ద నె యుండదు
మెుంతయు కృతార్థత్వంబు మై నిప్పుడే। వరమైనందగ వేదు మిచ్చెదగ
౨౦౬ దునా ర్తనిల్ల్యము ప్యాంగర్ ॥ వ॥ అనుటయు చంద్రమతి హైమవతీచర
ణారవిందంబుల కభ్రణామిల్లియెుత్తల్లియు ప్పుటభేదసంపేలు మహా
వల్లభ రదమారుని సజీవునింజేసె నాకుంబ్రాపించిన నిందదోలిగంటి
యుమనిన నప్పార్వతియుమంద సంతోషితస్వాంతయై యమ్మహీపాల
బాలకదుం డింతకు ముక్తబ్రతుకు భవత్తనూజుని ప్రాణంబులు నిచ్చితిం
౨౦౭ బరమహర్షంబు నంబొందుమను సమయంబున ॥ చ॥ పెలుపుగని ప్ర
మెుల్లనిన పోలికనల్లన లేచి వేట్ర కో। మలపదపద్మ సంఘటితమంజు
లనూపురకింకిణీరవం। బులుగడుబర్వ నగవు ముద్దులచెక్కులకుం
గలింపనుజ్జ్వలమతి లోహితాస్యుడు నిశాకరతుల్యుడు సంభ్రమంబు
౨౦౮ లనన్ ॥ తే॥ ఇట్లు వచ్చి ననందనునెలమిదోలక। చంద్రమతి జూచి యా

నంద జనిత బాష్పకణములు ప్వాంగనకున్న గదిలిరు సెంత్తి. యమరగా గలు
౨౦౮ డేర్చి ముప్పాదుచుండె. క. అప్పేళ కౌశికుడు లజ్జావనత శిరస్కుడై నిజాగ్ర
హమెల్లఁ బోవంగ విడిచి యుత్తమ్యావహాము నచింత నెంది యుష్టి తమ
౨౧౦ దరఁ. క. చిరకాలార్జితమగు మా తపమత పోధనము గంటు వడిరె దు
రితిగెఁ. ఈరవాంశ్యతి నేబలికిన. నిరుపమ ఘోర ప్రతిజ్ఞ నెపమున నకటా.
౨౧౧ ఉ. పాకవిరోధి తెలు మిడికి బ్రహ్మ యొనర్చె సమస్త తాపసానీకము సా
కడుంక సతిని ధూరగర్వము బూని చేలన్నై. మాలని యుష్ట సేష్ట ముని తోడ
తనే జికినాగ్రహించి తిన్. నాకు వివేకహానత మనంబున నే జికి బుట్టెన
౨౧౨ తియ్య. క. తే. కమల భవ్య నితోదగ వించు ప్రతి సృష్టి సేయుజాలినట్టినా
యశేష. మతివిశేష మెల్ల మంచి భువిలి పంగ. పట్టి జగదేమెల చెట్టు కొంటి.
౨౧౩ వ. అని పశ్చాత్తాపంబు నంబొంటుచు నమ్మహాపతిం గదిసి నిలిచి యమ్మ
నివల్లభుండు శ్రీతసమస్తాతుండగు మహారమణు బంగసుంగాని రాజ
మ్మని యాలింగనాది సంభావనం బుల మనంబలరించి యుష్టనియె. క.
౨౧౪ మిగుల బ్రయాస మునెందితి. పగణీతసూనృతవచస్సమంచిత నేడై శ
౨౧౫ గుణాగ్రగణ్యుడంబులు. జగదాచ్యత్యంబులాశ్వ సంస్తుత్యంబుల్. తే. ని
త్య సైయొప్పు భువది యసత్యమహము. దెలియుగో రిమనంబున చలలే
కేను. వితతకపటస్రయా వృత్తి సతిని నిస్సా. చ్చాధ నెందించి కదున పగా
౨౧౬ ధినైతి. క. ఇమ్మె యుంపు మునాయపరాధములన్ని యుడయుడమిర్ష
దావకసాంద్రా. జగమున్నై కౌనితయులు ముపృగా. జ్యమునాసక శ్రోప
౨౧౭ భూప్రజల శిరిదాలకర్. చ. అవదిని నవ్వియా కరణిసానతి
యుంయ్రాగమికు బాదిదాను. ముని కుల చంద్రు వీరు జగముల్
గానియాదగనుండు వారువిరా. కును నపరాధముల్ గల

వెకారికె తరికె నైత్తపికతంబున గడుమించె నాయునము
౨౧౮ పాందుగనెస్తైద నెహి తనిడుతర్. క. నా మునవి రెలెంకపి వినియు
క్రనెూ వుని కులతిలక మరచియుసు రాజవ్యమున్ నేవరి.
మగుడంగాను మునిత్రేతు వింయుసుంబలుక నుండు మింపెయు
౨౧౯ వాలుగ. ఉ. హానవమతి స్వదత్తమైన నపరదత్తమైన ము
ల్లావహాపినంతె మెర. భూమింయుపహరించి పోవంగజూ
౨౨౦ చిన నతడు నరకగామి యొంద్రుబుధులు. శా. నీకి ప్పుండ
సుహార్ధవే శ్వరునాచే నిత్యప్రసన్నుండవై. రాసెక శాత్రము
గాగ నక్షితితలం బేలించ పాలించున స్నాకప్రాభవ లీల
మై ప్రజలన క్షోణీతలే సుందరి. స్త్రీ కాంతధ్యని ప్రప
౨౨౧ యుక్తముంగనేసాంప్రాజ్యప్రారంభాగిన్. ఉ. జనా పురుషేస్వ
యుయెప్య నరనాథ శిరోమణి యుష్మ సెదర్. నివి మదిష్టభూ
పతి విని నన్నప్రియంబున నిర్వేదర్ ధరి. శ్రీ వలయుంబు సవర్
మునుదేజముంబ వర్గనేలుచుండుమీ. నావచనంబు వెలాపు
౨౨౨ ముం మనంబున నేటికి సంశయింపగన్. అనవుడు. తే. రాండు
కాదబదకుండి నన్నుప వరిగాఁ ప్రాణి బొంకితి నని పాపమ్ము
కోవ కున్న. నరసి నేనెట్లు సెప్పిన నట్ల సేసి. కీర్తి బాందుచు
౨౨౩ ప్రోవిసుమ్మైత్రి మెరయు. క. మునుదేవసభా మధ్యంబున
నాజేసిన ప్రతిజ్ఞ ఘోరవరవ దలగా. జనుని ప్రతిజ్ఞాభంగం
౨౨౪ బునకంటెను దురిత మెద్దిబుద్ధి దలంపన్. చ. నలిన సుహృత్కు
లీన పదునాల్గు మహాయుగముల్ వసుంధరా. స్థలికి నధి

శుగాని సుముదంబున నిప్పదనంబు బూనినే| బలికిన వాదనా
ప్రతిన ప్రాభవహింపగనంత గాలమున్| జలధి పరీత భూ
౨౨౫ తలము సర్వము నేలు ప్రజానురాగివై||క|| మరి మీద పాక
శాసను| సరి గద్దియనెగిజతుదర్శ మహామున్యంతరము
లనను నిప్పదననితిర మారగ బల్కినాడ త్రిదశులు వినగన్||
౨౨౬ క|| అందాక సుందుల వద్ధిరా|నందంబున బాంధవి పూనాకం
బున సంక్రందను మారతపగద్దియ నిందు కళాధరుని యా
౨౨౭ నయంక నేమని నన్|| ఆ|| అనన సెందు బలుక నాత్మలోశం
కించి| యిన కులాధినాధుడే మియనగ| నే మియగునె
యనుచు నెంతయు చింతించు| చున్నయంత శిష్యులొలిగా
౨౨౮ లువ|| చు|| తోయజగర్భ సన్నిభుడు దుష్కృత పర్వత వజ్ర
పాణియా| మున్నయరహస్యవేదియు సమానత పా
విభవ ప్రభావధారియు దుశ్శైవమార్గ సుచరిత్ర పవిత్ర
డరుంధతీ సతీ| నాయకుడప్పు శిష్యులని నాధుడు వేదుకవ
౨౨౯ చ్చెదెచ్చెర్గ|| తే|| వచ్చిరాజీవ బాంధవ వంశ తిలకు| యెదుర
నిల్చియును చూచి హృదయమలర| ప్రొక్కియుచ్చాని పతి
కై సోమునివరేణ్య| మిగుల బున్నుయుండనైతి నిమికతము
౨౩౦ వ|| చ|| పరుసములాడ జాంకిసుల ఖంబునలోహమును
గాంచనంబుగా| బరువడి జేసినట్లు నిరపాయతపోమ
హిమానుభావ బం| ధురుడగు గాధినందనుని తాడుత
నెన్నరయుంచి సత్యసు| స్థిరతర కీర్తివంతులనిగా చేశతివెంతయు

౨౩౧ సత్యపాముతిర్|| క|| భూతల నాథులలో పల| నాంతత మగు
కీర్తినేగ్రుతా ఘనదనైతిర్| వింతలపానతియుండక| నే తెరు
౨౩౨ గునన డుతునుచిత మెంయ్యది నాకున్|| ఆ|| శ్రీకరసత్య వైభ
వవసీకృత చంద్రకళావతంసయు| య్యోకులకీర్తినికతనవ
స్తైయమొంచె ధరిత్రి మిదసు| శ్లాఘ్యత వీ భునీ కుగలసూనృ
తదైర్య గభీర దానరేఖా కలిత ప్రతాపములంగ నెన్నెనమె
౨౩౩ ప్పరి తెంచు నెచ్చటన్|| క|| అన భూత్మనా పురోహితు| డని
తెంతయు నాదరించి యురుదుగనాచే| సిన ప్రతిన దప్పకుం
౨౩౪ డగ నసుగెలుపించితివి త్రిభువనంబులెరుంగన్|| క|| ఈ కోతి
కముని పుంగవు| డీ కరణి మెలగువనిన నెలమిదాలంకన్| నా
కరణి నెమెలగందగు| నాంశాధిపసత్యశయదియునాదుత
౨౩౫ లంపన్|| క|| నాపుడు గురువాక్యంబులు| ద్రోవకగాధేయు
నాజ్ఞ తొంరప్రవృత్తిన్| గావింపననుమతించెను| హీవల్లభు
౨౩౬ డంత నిజర్శం ద్రుడు కడకన్|| సి|| మదనారిపను పున మగారి
కుంభములవింయున్నది వారి దెప్పించి నరవరేణ్య| చూసెం
దవుంగళా స్నానంబు చేయించి వర వస్త్ర బహువిధాభరణ
గంధ| మాల్యాదివస్త్ర సామగ్రిచే నెంతయు శ్రీలు మిరగ సలం
కృతులొనర్చి| చంద్రకాంత శిలా విశాల వితర్దికోపరిస్థా
౨౩౭ గవున బాల ప్రభలు మీర| తే|| మేరుశిఖరంబుతోడు తేమె
లవూంతు| భద్రసింహాసనంబున బరగ నునిచి| యరుగ్రుచ్చులను
చిత దానాది విధుల| ప్రీత చిత్తులగావించి ప్రియమువెలయ||

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం॥ శంకరకవి విరచితం॥

౧౩౮ వ॥ అట్టి కుశేఖరుం గృహావిశేషంబున నవ్విశ్వంభరామంతలంబు
సమస్తంబు నుం(బ్ర)వేశాదంబున నేలువుని సముగ్రవైభవంబున
భ్యుంబు గొల్చి నానవయంబున కమలాసనాది గీర్వాణులు
ను వసిష్ఠ విశ్వామిత్ర గౌతమ కణ్వ కశ్యప జమదగ్ని ప్రము
ఖ సంయమిజనంబులు ననేకప్రకారంబుల నాశీర్వదించి పు
౧౩౯ త్రాక్షతంబులిడ రప్పుడు॥ సీ॥ దివి నాదితేయు వాదిత్రముల్
మ్రోగించె గురిసె నాగుబ్బుగా విరులవాన। గంధర్వకామినీ
గానముల్ విలసిల్లె నప్సరశ్రీల నాట్యములు చెలగె। నత్యం
తసౌరభ్యశైత్యమాంద్యంబుల మలయానిలము వీచె కల
యు దిశల। మహానుభావు పూర్వ(బ్ర)దశ్చిహా దుర్లవాత నివహం
౧౪౦ త్రవేక్షితు శ్రీ పుచూపె॥ తే॥ భుజగవంశాధినాథ దిగ్గజవ
రాహ। కూర్మకులపర్వతంబులు కుదుళ్లబారమెడలి వి
శ్రాంతి వహించెనెల్లమిడాలకు। సకలజీవులు బాధవరి
౧౪౧ సమ్మదమంది॥ తే॥ చంద్రశేఖరుడా హరిశ్చంద్రభూవిభు
ప్రహాకీత పురమున కేగుమ నుచు। హారి విరించి పురందరా
ది సురవరులు। గాలువవేంచెనే కైలాసకుధరమునకు॥
౧౪౨ క॥ ఆంతట పవిత్రాంతం। బంతరయునారదుని వలన నమరగ
ణి నింద్య(త్యా)ంత ప్రమోదభరిత। స్వాంతుండై సత్యకీర్తి సంప్ర
౧౪౩ మనెపుడు॥ క॥ శ్రీకాంత పౌతాశిరత్నము। రాకప్రిరంబాంట
బని చెరంయుమున శబా ప్రా కవనన సంజనితము। హాకే
౧౪౪ తుక మలయలంగి శీరాంపార దవరుల్॥ వ॥ బహుప్రకారం

నల్లూరికావ్యం - ఆ౧

బుల నత్యంతరమ్యంబుగా పురంబలంకరించి రాసమ
యంబున నపరిమిత కరి హయ రథ పదాతి సమేతుండై మం
గళతూర్యరవంబులు చెలంగ నుప్పొంగి సముగ్రవైభవంబున॥
౧౪౫ శ్లో॥ ఉ॥ పున్నమనాటి రేయి పరిపూర్ణసుధాకరు రాకగాం
చి సం(ప్ర)సన్న కుతూహల స్ఫురణ బర్వగ నంబుధి రాజు
దానె మురిమైన్న విధంబున నృపశిరోమణి రాకకు సత్వ
కీర్తి యుత్పన్నతిభక్తిం యుక్తి జెలువొందనె దుకార్యనిరెం
౧౪౬ (బి)యంబున॥ తే॥ ఎదురుకాని సంభ్రమమున నయ్యనకు
తే శు। సం(ఘ్రి)పంకజములకు సాష్టాంగమెరగి(కే)లుదమ్ము
లు శిరమున మొగిలు కొలిపి। పరికెనిట్లని వినయసంభాషణా
౧౪౭ మృతుల॥ ఉ॥ సాంద్రయశోరమావిభవ సత్యవచోమణిహా
రమోహరి। చంద్రనరేంద్రవంశ వనచైత్ర యమిత్రవి
యత్ప్రతాప ని। స్తంద్ర పురందరాది విబుధప్రకరం చిత
పత్సరోభాంగేంద్ర నన్మైన శక్యము గునే నుతియింపవ
౧౪౮ వత్స్వతాపముల్॥ వ॥ అనఘుండైన వసిష్ఠుతో నెంరసి
లోకాధరక్ష్యుర్ గాంబుగా। వనయుత్తమోత్తమ విశేష గరి
మధదపిరంచి(బ్ర)హ్మా షిరత్న। వినుతింబొందినవేదము
రి (బ్ర)జగభిఖ్యాతు నగ్రాధినం। దనుదెంతె వెరగంద
౧౪౯ శ్లో॥ నివితి వినిత్యంబైన సత్యంబిలక॥ తే॥ మహిమ తేజం నిం
క పూజ్యసాం(మ్రా)జ్యలక్ష్మి। విలయుగ్రైకాని భూప్రభా
వితతిత్రోవ వేగవిహ్వయు దనివిశ్వవింపుటయు నృ। హా

౧౧౦ హర్షమెలర్ప వంగదరహాసితాస్యుఁడగుచు ॥ చ ॥ సముచి
తవాగ్విశేషముల సంతసమొందఁగ సత్కరిత్రి సుత్రము సచివా
గ్రణిం నిజహితస్థిత వాక్యరహస్యవేది ముద్రి మత సమూహ
సంహరణా విశ్రమునిర్జదగ నాదరించిర త్రము మునున్నేనూత్రకాం.
౧౧౧ చనరథంబు ముదంబునన్నెక్కి నున్నతికి ॥ సీ ॥ ప్రబలంబులగు చతురం
గబలంబులు గరిమదిపింప నల్లతలగాలువ ॥ హృద్యంబులై బహు
వాద్యరవంబులు మ్రోయు మాగధగానములు చెలంగ ॥ వంది
బృందములు కైవారముల్ గావింప బిరిపుణ్యస్త్రీలు సేసలొసగ
కంకణారుఝణారుఝణత్కారముల్ జెలరేగ రమణులు వింజా
౧౧౨ మరములు వీవ ॥ తే ॥ కలికి కన్నులవారకాంతలు పరిండి ॥ పల్లా
రంబుల రత్నదీపములు నించి ॥ నిండువేడ్కనివాళింప నిజపురం
బు ॥ మంచి సుభలగ్నమున బ్రవేశించె నృపతి ॥ వ ॥ ఇవ్విధంబున నప్పు
రంబు ప్రవేశించి రాజమార్గంబునం జనుదెంచు నప్పుడు ॥ సీ ॥
౧౧౩ అరవిందనాభుఁడీ యవనీతలేశ్వరుఁడిందిరయీ శరదిందువ
దన ప్రాకశాసనుఁడీ దివాకరాన్వయ చక్రవర్తి పాలోమియీ
పురంధ్రిలలామ ॥ నీహారకిరణుఁడీ నిత్యసత్యధనుండు రో
హిణియీ పంకరుహదళాక్షి ॥ ప్రసవశరుండు దీరాజవే
౧౧౪ ధీతండంబు రతిదేవియీ లోకనుత చరిత్రు ॥ తే ॥ యని హరి
శ్చంద్ర సార్వభౌమాగ్రగణ్యు చంద్రమతిఁ జూచి యా
నందజలధి దేలి పౌరజన బృందములు సుధాసారమధుర ॥

౧౧౫ చిత్రవాక్ఖరుల బ్రశంసించిరల ॥ వ ॥ ఇవ్విధంబున బౌరజ
నానేక సంస్తూయమాన కాంతాహాలమానసుండై హరిశ్చం
ద్రుండు మహానందంబునం బొంది సతీసుత సహితంబుగా నిజ
మందిరంబు బ్రవేశించి సముచిత వర్తనంబుల బ్రవర్తించుచు
నయమార్గంబునం బ్రజాపాలనశీలుండై ప్రాభవ్యంబగు సా
౧౧౬ మ్రాజ్యంబు సేయుచుండెనని ॥ శౌనకముని పతి మార్కండేయుం
డనఘుండయ్యుధిష్ఠిరునకున సురాగమున నెరవినుపించె హరి
౧౧౭ శ్చంద్రోపాఖ్యానావనీనాథ కథాక్రమంబవార్య ప్రౌఢి ॥ శా ॥ వాగ్ధి
కీంద్రసుపర్వసింధురనరధ్వర్వాహతారాసుధా ప్రస్ఫు
మార్గచలచాంపగౌరపగరుత్ప్లోత్ఫుల్లసౌమల్లికాస్రగ్భూవిభ్ర
మ శుభ్రకీర్తిరుచిపౌర శ్రీకరావిస్ఫుర ద్దిగ్భాగ వంకవచనం
౧౧౮ శీలాంభోవిధి బాంధవ ప్రాంతచింతామణి ॥ కేశవ ఉలఘుప్ర
తాప కలితు పసమలకేంద్రక్రుపాసముగ్రమహిమాన్వి
తకో ప్లాలనిగ్రామునికే తన బలసీ మాదక్షీణాక్షేచా
౧౧౯ తురవ నిధి ॥ ఆత్మ హారాష్ట్రాంతరాశధీధురంధర
ప్రశస్తస్తోత్ర ॥ పృథ్వీ మాగమాంబు వ్యాప్తవినదానసగర్వితా
క్షేపమాంబు చంతిసిహాద్రి రతాంమరాంచలా ప్రస్ఫుహగ్ర
వంశదుగ్ధసాగర ప్రవాహ ॥ గద్య ॥ ఇది శ్రీమదాపస్తం
భ సూత్రపవిత్రకాంతిసోమునిచక్రవర్తి గోత్ర సకలసు
కవిజన మిత్ర రచనామాత్రాపుత్ర విన ఉవివేకవిదా

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం - శంకరకవివిరచితం -

లంకారశంకరకవినామధేయప్రణీతంబైన హరిశ్చం

ద్రోపాఖ్యానంబను మహాప్రబంధంబునందు సర్వంబును

పంచమాశ్వాసము ॥=॥=॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ —

GOVERNMENT ORIENTAL
MANUSCRIPTS LIBRARY MADRAS